

Göteborgs Stad

Stadsbyggnadskontoret

Granskningsutlåtande

Koncept 2018-04-06
BN Datum: 2018-04-24
Diarienummer: 1429/15
Aktbeteckning: 2-5439

Maria Lejon
Telefon: 031-368 18 49
E-post: fornamn.efternamn@sbk.goteborg.se

Detaljplan för Bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelarna Sävenäs och Delsjön i Göteborg, en del av BoStad2021

Granskningsutlåtande

Innehållsförteckning

Handläggning	2
Sammanfattning	2
Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer	3
Tematisk sammanfattning av inkomna yttranden	4
Hantering under planprocessen	4
Lagar, riksintressen + översiktsplanen	6
Kommunens strategiska planering	6
Riksintresse för friluftsliv/Naturresevat.....	7
Överensstämmelse med lagar och riktlinjer	9
Mark, vegetation och fauna.....	11
Förorenad mark	14
Artskyddsförordningen	14
Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse	16
Störningar	17
Solstudie.....	19
Föreslagen bebyggelse	20
Allmänt/(upplåtelseform).....	20
Område A, punkthusen.....	27
Område B- Lamellhusen	29
Område C- Par- och fyrbohus	32
Område D- Förskola och äldreboende	33

Område E- Skola 4-9 (ändrat till F-9)	34
Sociala aspekter.....	38
Trafik.....	43
Kollektivtrafik	44
Gång- och cykeltrafik.....	46
Biltrafik	47
Parkering	49
Buller.....	51
Tillgänglighet och service	53
Friytor.....	54
Teknisk försörjning	55
Miljökonsekvenser	56
Miljömål.....	56
Naturmiljö	57
Luft.....	57
Påverkan på vatten	58
Kommunala nämnder och bolag m.fl.....	59
Statliga och regionala myndigheter m.fl.	66
Sakägare enligt fastighetsförteckningen	72
Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende och övriga.....	78
Revideringar.....	109
Bilaga 1 - Lista över samrådsrets	
Sändlista	

Handläggning

Byggnadsnämnden beslöt den 24 oktober 2017 att skicka ut detaljplaneförslaget för granskning. Förslaget har sänts för granskning enligt bifogad lista över samrådsrets, bilaga 1, under tiden 6 december 2017 – 10 januari 2018.

Förslaget har varit tillgängligt på stadsbyggnadskontoret under tiden 6 december 2017 – 10 januari 2018. Förslaget finns även tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida:

www.goteborg.se/planochbyggprojekt.

Sammanfattning

Under granskningen var frågor gällande geoteknik den främsta synpunkten från statliga och kommunala instanser. SGI och Länsstyrelsen framför att de geotekniska förutsättningarna inte är tillräckligt klargjorda och att planen riskerar att tas in för prövning om den antas. Stadsbyggnadskontoret gör, tillsammans med fastighetskontorets geotekniker, bedömningen att Länsstyrelsens och SGI:s synpunkter inte är relevanta för planeringskedet. Det finns även synpunkter från miljöförvaltningen gällande markmiljö,

även denna synpunkt är besvarad i utlåtandet och bedöms inte föranleda nya utredningar. I övrigt är yttrandena sådana att de har kunnat justeras med mindre ändringar i handlingarna.

Från de boende är det som i samrådet ett stort antal yttranden som har inkommit >400 st. Många kringboende är negativa till fler bostäder i området och anser att platsen inte heller är lämplig för en skola eller förskola. Flertalet synpunkter motsäger sig föreslagen detaljplan av anledning att den strider mot Översiktsplanen och inte är förenlig med riksintresset för friluftslivet. En återkommande åsikt är att exploateringsgraden är för hög och att planerad bebyggelse bryter mot områdets nuvarande karaktär. En annan återkommande synpunkt är att föreslagen bebyggelse planeras för nära inpå den befintliga och önskar att exploateringen helst sker på annan plats. Från medborgarna framförs flera förslag på alternativa placeringar.

Stadsbyggnadskontoret bedömer, mot bakgrund av behovet av bostäder och skola, att intresset av att ta området i anspråk överväger intresset av att bevara grönområdena mellan bostadsområdena. Planförslaget har små justeringar med anledning av inkomna synpunkter från medborgare. Kontoret bedömer att bebyggelsetillskottet är acceptabelt på den aktuella platsen genom de avvägningar som har gjorts beträffande ianspråktagande av naturmiljö och närhet till befintlig bebyggelse och kringliggande natur- och friluftsområden.

Kopior av samtliga yttranden har överlämnats till fastighetskontoret, fastighetsägare och berörda konsulter för kännedom och ev. beaktande vid planens genomförande.

Inkomna synpunkter och stadsbyggnadskontorets kommentarer

Inkomna synpunkter har sammanfattats nedan. Personnamn anges inte. Synpunkterna finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret.

Detaljplanen kan först överklagas efter beslut om antagande. Beslutet om att anta detaljplanen kan överklagas av dem som innan granskningstidens utgång lämnat in yttranden på planen som de inte fått tillgodosedda. Information om möjligheten att överklaga beslutet går ut till berörda efter att kommunfullmäktige tagit beslut om antagande.

Då det är många som yttrat sig om denna detaljplan går informationen om antagande ut genom kungörelse i Göteborgs-Posten och genom anslag på kommunens anslags-tavla.

Tematisk sammanfattning av inkomna yttranden

Under granskningen har det inkommit ett stort antal yttranden från boende. Flertalet av de inkomna skrivelserna innehåller gemensamma nämnare, där innehållet och budskapet är likt. För att granskningsutlåtandet ska vara mer läsbart är kommentarer och synpunkter från de enskilda sammanfattade under olika huvudfrågor. Dessa redogörs nedan med kommentarer. Yttrandena finns i sin helhet på stadsbyggnadskontoret. Vid varje enskild skrivelse hänvisas ibland till en rubrik/flera rubriker i den tematiska sammanfattningen. Vid en hänvisning till en huvudrubrik kan hela eller delar av innehållet finnas i den enskilda skrivelserna.

Hantering under planprocessen

Många vill se en omprövning av planen samt att planen bör utredas och granskas innan beslut om byggnation fattas. Alternativa sätt att lösa planeringsfrågan bör prövas. Kritiska synpunkter framförs angående Byggnadsnämndens ordförandes uttalanden i Göteborgsposten 30 augusti 2017.

Många upplever att planprocessen har varit forcerad, framstressad och driven av politiska mål om ett specifikt antal bostäder till år 2021. Projektets tidplan och omfattning prioriteras före ett korrekt utfört arbete. Planförslaget anses sakna långsiktig tanke och vision. Många tycker att planarbetet präglats av "stuprörstänkande", där olika aktörer planerar var för sig vilket resultatet i en plan som innehåller en rad felaktigheter, generella påståenden utan källor och där flera förändringar har skett under tiden. Flera påtalar att det är svårt vad som ska lämnas synpunkter på och att planerna inte är fastställda och anser att planen innehåller för stor flexibilitet för att de närboende inte kan bilda sig en uppfattning och därmed inte har möjlighet att ha synpunkter på sin närmiljö. Det uppges att det under planarbetets gång förekommit felaktigheter i handläggning av ärendet. Bland annat har kommunikationen varit bristfällig och det antas råda resursbrist och hög arbetsbelastning. Flera önskar ha svar på frågor och att representanter inte skyller på att personer har uteblivit på dialogmöten vilket är nonchalant mot alla som undrar.

Många boende i området känner sig överkörda av politikerna och några efterfrågar en mer demokratisk process. Politikerna låter Göteborgs innerkärna växa så mycket och anser att det är oroväckande när till och med arkitekter varnar för att staden växer allt för fort så att fel beslut tas och att stora misstag kan göras.

Det påpekas att flera remissinstanser har lämnat synpunkter på ett ofullständigt planförslag t.ex. har Länsstyrelsen bedömt att det inte behövs göras en miljökonsekvensbedömning, utan att få tillgång till markanalysen som gjordes först i jan 2017 och som visar på PCB.

Det framförs att stadsbyggnadskontoret upplevs låta byggaktörernas ekonomiska intressen gå före de nu boendes och även framtida boendes. T ex har Länsstyrelsen gett staden mandat att besluta om sina egna naturområden utifrån en "samförståndsanda". Hänsyn har inte tagits till anpassningskravet i 2 kap. 6 § PBL. De boende menar att dessa brister är skäl nog för att göra om hela planarbetet från början. Flera lyfter att exploateringen av ekonomiska skäl är en felprioritering. Flera påtalar att naturen och friytorna tas i anspråk samt att exploateringsgraden är för hög. Andra menar att planen bör invänta beslut om utökning av naturskyddsområdet.

Någon uttrycker förhoppning om att staden verkligen lyssnar och tar till sig det som boende har att säga för att följa den demokratiska processen. Några framhåller att de synpunkter som inkom i samrådet beaktats i alltför liten utsträckning.

Några yttranden jämför med Stora Torp och undrar varför det gick att stoppa byggnationen där och inte vid Härlanda Tjärn.

Någon anser att synpunkter på trafiksituationen ensamt borde ha stoppat planarbetet och att kollektivtrafiklösningen är fortfarande orealistisk.

Några anser att de delar av den geotekniska utredningen som är på engelska borde översättas till svenska för att möjliggöra att icke sakkunniga förstår. Det anses även att granskningstiden borde ha förlängts på grund av detta. Det framförs även synpunkter på att den geotekniska undersökningen inte ger tillräckligt underlag för att bedöma riskerna för bebyggelsen vid Robertshöjdsgatan, t.ex. sättningsskador. Någon menar att det saknas geotekniskt underlag för Robertshöjdsgatan. Flera upplyser om att det redan idag är sättningsskador i området och att dessa huvudsakligen kommit efter att ravinen i skogsområdet lades igen.

Grundkartan har en gammal datering.

Någon menar att BRF Fiolen delfinansierat en skogsstig vid huset och att delar av den tas bort för att bli skolgård. Man undrar hur en sådan sak hanteras och framhåller också att det under planprocessen blir en inlåsnings effekt för de som är missnöjda och vill sälja sin bostad då potentiella köpare kommer att invänta tills man vet hur omgivningen kommer att bli.

Kommentar:

Planprocessen har bedrivits enligt Plan och bygglagen och i linje med stadens rutiner för ett planarbete. Inom Bostad2021 sker ett för staden unikt samarbete mellan flera förvaltningar och tillsammans med exploatörer. Genom detta arbetssätt motverkas stuprörstänkande och planprocessen kan effektiviseras och samtidigt hålla en hög kvalitet. Planförslaget sker i linje med stadens dokument *Strategi för utbyggnadsplanering* där området är utpekade som mellanstaden.

Länsstyrelsen har i granskningen fått tillgång till markanalysen och därmed är detta en del av deras bedömningsunderlag, de har inte ändrat sin bedömning gällande betydande miljöpåverkan.

Det finns ett enskilt intresse från byggaktörerna att exploatera området vilket sammanfaller med det allmänna intresset av fler bostäder i en växande stad. Stadsbyggnadskontoret bedömer att goda boendemiljöer kan skapas vilket är en fördel för framtida boende. Stadsbyggnadskontoret ser ingen anledning till att ta om planarbetet med anledning av anpassningskravet enligt 2 kap PBL.

Planförslaget har justerats mellan samråd och granskning. Bland annat har ett punkthus utgått, byggnaden på gården inom område B sänkts samt att de flesta byggrätter har snävtats till och konkretiserats.

Denna detaljplanen hanterar inte ställningstagande gjorda vid Stora Torp.

Trafikkontoret bedömer att vägnätet klarar den tillkommande trafikbelastningen. Inom ramen för planarbetet genomförs även mobilitetsåtgärder för att minska behovet av bil.

Handlingen ”Geoteknisk och bergtekniskt utlåtande” är upprättad på svenska. Tre av utredningens bilagor som avser bl.a. kalibreringsresultat och certifikat för den mätutrustning som använts vid undersökningen är på engelska. Stadsbyggnadskontoret bedömer, då utredningen i sig är upprättad på svenska, att det inte behövs en översättning av certifikaten och kalibreringsresultaten för att de geotekniska förutsättningarna ska gå att förstå. Erforderliga geotekniska undersökningar för att bedöma detaljplanens lämplighet för bebyggelse har tagits fram.

Angående geoteknisk påverkan se under Tematisk sammanfattning under rubriken Störningar och underrubriken Påverkan under byggtiden.

Byggnadsnämnden har tagit beslut om att påbörja ett arbete med att undersöka förutsättningarna för att utöka naturreservatet. Detta omfattar området utanför planområdet. En avvaktan på en utökning av naturreservatet krävs därför inte.

Grundkartan är uppdaterad inför granskningen, dateringen ska ses nere i hörnet. Invid kartan anges tidpunkten för flygningen vilken baskartan är uppdaterad ifrån.

Den skogsstig som går mellan Smörslottsgatan och Träringen, norr om befintlig förskolan, bevaras ej i detaljplanen. Stadsbyggnadskontoret har gjort avvägningen att vikten av en större och mer ändamålsenlig skolgård väger tyngre.

Lagar, riksintressen + översiktsplanen

Kommunens strategiska planering

Några anser att de kompensationsåtgärder som föreslås för de många grova träd som ska avverkas och förlusten av den tätortsnära naturmiljön samt områden för rekreation är otydliga och inte tillräckliga. Att t ex föreslå ett nytt träd på annan plats istället för de skyddsvärda träd som fälls, är ett brott mot gällande förordningar. Kompensationsåtgärder begränsar inte den skada som uppstår på platsen för den planerade exploateringen. För att kompensationsåtgärder ska bidra till att uppväga den förväntade skadan från en exploatering måste den medföra naturvårdsnytta i förhållande till ett scenario där ingen kompensation genomförs. Detta innebär att kompensationen måste bidra till att öka eller upprätthålla naturvärdena på platsen där den genomförs. Så är inte fallet i detaljplanens och remissinstansernas föreslagna åtgärder.

Flera anser att detaljplanen strider mot översiktsplanen som bland annat säger att värdefulla grönområden, närlek och gröna stråk ska bibehållas och utvecklas och borttagna naturvärden i tät bebyggelse ska ersättas så att förlusten kompenseras. Vissa menar att avsteg kunde vara motiverat om det var småskalig och terränganpassad bebyggelse. En fråga som ställs är hur denna detaljplan går ihop med visionerna i jubileumssatsningen, grön och skön stad och hållbart växande.

Några lyfter att planområdet inte ingår i de utbyggnadsområden som prioriteras i strategi för utbyggnadsplanering för Göteborg 2035.

Planen anses få fatala konsekvenser. Planen går helt eller till stora delar emot tidigare planering för området i Östra Björkekärr. Ett flertal boende önskar att staden ska möjliggöra integreringen mellan Björkekärr – Östra Torpavägen och expansionen som sker i Partille/Vallhamra torg enligt program för Östra Björkekärr.

Några anser att strandskyddet behöver värnas.

Några menar att detta blir ett vägledande beslut i frågan om naturskyddat område ska respekteras eller om tidigare fattade beslut inte gäller. Det finns en oro för att planen kan orsaka en vidare exploatering i området vid Härlanda tjärn. Flera uttrycker förståelse för att bostäder måste byggas men förstår inte varför de ska byggas så nära Härlanda tjärn och inom del av Delsjöreservatet. Området ska vara naturskyddat och öppet för hela Göteborgs befolkning att använda med enkelt tillträde.

Kommentar:

Kompensationsåtgärderna som är föreslagna har tagits fram i samråd mellan bland annat Fastighetskontoret, Park- och naturförvaltningen och Stadsbyggnadskontoret. Föreslagna kompensationsåtgärder presenteras i planbeskrivningen. Åtgärderna är framtagna med stöd av stadens riktlinjer för kompensationsåtgärder och är så kallade frivilliga

kompensationsåtgärder. Det är med andra ord inte kompensationsåtgärder som genomförs i samband med dispensansökan för avsteg från biotopskyddet som ställer andra krav enligt miljöbalken.

Stadsbyggnadskontoret står fast vid bedömningen att avstegen från Översiktsplanen och intrånget i riksintresset för friluftsliv är motiverade och presenterade i planbeskrivningen.

I *Strategi för utbyggnadsplanering för Göteborg 2035* visar på hur staden kan utvecklas på ett hållbart sätt, bland annat genom att växa inom den redan byggda staden och kring strategiska knutpunkter. Strategin anger hur detta kan ske i mellanstaden (staden utanför stadskärnan). I strategin ligger planområdet inom mellanstaden, den är dock inte utpekad som ett prioriterat område.

Bebyggelseförslaget grundar sig på flera analyser bland annat volym- och solstudier och en social konsekvensanalys. Exploateringsgraden bedöms utifrån ovanstående analyser rimlig i det aktuella området. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte medför betydande försämringar för närboende med hänsyn till att förändringarna sker i redan bebyggt område inom det som i utbyggnadsstrategin benämns som mellanstaden. Sammantaget bedöms föreslagen exploatering utgöra en för området lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Planen anses stärka kopplingen till Partille kommun genom utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Länsstyrelsen svarade i sitt samrådsyttrande att strandskyddet inte återinträder.

Denna detaljplan reglerar inte en exploatering utanför området och ner mot Härlanda tjärn.

Delsjöområdet och Härlanda tjärn kommer fortsatt vara tillgängligt. Genom exploateringen underlättas för gående och cyklister att ta sig dit.

Riksintresse för friluftsliv/Naturresevat

Flera delar inte Stadsbyggnadskontorets bedömning om förslagets påverkan på naturmiljö och riksintresset för friluftsliv. De efterfrågar en undersökning av hur friluftslivet och upplevelsevärdena påverkas till följd av ingreppet i riksintresset och naturskyddsområdet. Planförslagets långsiktiga negativa effekter för riksintresset har inte analyserats tillräckligt. Många lyfter att bebyggelsen och skolverksamheten inkräktar och medför för stor belastning på grön- och rekreationsområden inom riksintressen för friluftsliv och kulturmiljövård. Flera nämner att inga omfattande byggnationer inom eller i direkt anslutning till riksintresset bör genomföras. Riksintressets gräns borde respekteras och snarare bör en utökning av naturskyddsområdet övervägas för att säkra rekreationsvärdet. Några önskar att Länsstyrelsens ursprungliga förslag 0519/07 tas upp igen och uppdateras till att även omfatta de ”grönkilar” som idag finns mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan. Någon anger att punkthus är helt malplacerade och inte passar med befintlig bebyggelse och dessutom inom synhåll från både naturvårdsområdet och riksintresset.

Några hävdar sin oro över att det börjar naggas i kanten på naturresevatet och att den aktuella detaljplanen bryter mot rådande regleringar för bevarande av natur. Det är viktigt att fortsatt fragmentisering av grönområden undviks. Några ifrågasätter hur detta kan vara förenligt med mål om att bevara naturområden nära staden. Någon befärrar att detta kommer medföra att exploatering hela vägen fram till tjärnen tillåts. Någon frågar sig hur skolan och tänkt vändplan kommer att påverka Delsjöområdet på längre sikt, när skolans lokalbehov ändras i takt med demografiska förändringar. Kanske behöver den byggas ut eller blir överflödigt och rivs. Hur kommer man då att nyttja området? Blir det

ett nytt bostadsområde som tar ännu mer mark i anspråk? I planarbetet saknar man en diskussion om hur kvällsaktiviteter vid skolan och idrottshall konkurrerar med riksintresset för friluftsliv. Om nära 600 skolelever använder området dagligen på raster och utomhuslektioner och kanske stannar kvar efter skolan för att leka och umgås blir också slitaget stort.

Enligt naturvårdsverkets handbok (2005:5) skall det ingå i bedömningen hur tidigare ingrepp, i detta fall i samband med stadsplanen 1967 påverkat området, men också hur en plan kan påverka området i framtiden. Det bör analyseras hur mycket, på vilka sätt och för hur lång tid åtgärden kan inverka negativt på de värden som utgör grund för att området har bedömts vara av riksintresse. Hänsyn bör tas till att ett ingrepp som endast berör en liten del av ett riksintresseområde kan ha en sådan grad av negativ inverkan på områdets värden att påtaglig skada uppstår. Många små ingrepp över tid blir sammantaget ett stort ingrepp. Detta gäller även sådana åtgärder utanför ett riksintresseområde som kan påverka värdena i området negativt så att en påtaglig skada uppstår.

Några tillägger att det tidigare föreslagits att området skulle ingå i Delsjöns naturreservat. När Länsstyrelsen 2007 föreslog att naturreservatet skulle utökas fram till radhusen avvisade kommunen detta med argumentet att det inte fanns något hot vilket planförslaget nu utgör. Det som står mot varandra här är ett nationellt riksintresse mot ett lokalt intresse av skola där enligt en egen utredning från stadsdelsnämnden Örgryte-Härlanda finns alternativa tomter.

Boende anser att det kan uppfattas som intressekonflikt att samma instans som ansvarar för nybyggnation även tar beslut kring naturreservatet.

Hänvisning görs till att medborgarförslaget om att utöka naturskyddsområdet vid Härlanda Tjärn är det med mest stöd. Tillgängligheten till friluftsområdet ökar inte, den ökade trafiken kommer göras det krångligare och bebyggelsen bli en barriär. Istället bör man noga överväga en utökning av gränsen för naturskyddsområdet för att säkra områdets natur- och rekreationsvärden även för kommande generationer.

Kommunen bör prioritera att områden med högt naturvärde klassas som naturskyddsområde enligt miljöbalken även det som ligger utanför nuvarande naturskyddsområde. Kommunen borde ta större ansvar för levnadsmiljön för kommande generationer, genom att bevara och förstärka den skyddsvärda tätortsnära naturen, särskilt i Delsjöområdet. Det framhålls att det borde vara en varningsklocka när man behöver söka dispens pga att det finns en hel del fridlysta arter i de aktuella områdena.

Att inkräkta på naturområdet går inte heller i kommunens linje med kommunens miljömål (Miljön i Göteborg 2015) där det formuleras att staden har stor möjlighet att påverka målen som handlar om biologisk mångfald och tillgänglighet till naturen eftersom många beslut för naturvärden och ekosystemtjänsterna fattas lokalt i Göteborg. Vidare anser personerna att det, i enlighet med ”Motion om att utöka naturreservatet Delsjöområdet” och de miljökunnigas vilja, bör utredas och granskas om skyddet av Delsjöområdet ska utökas innan något beslut tas om att bygga på området vid Härlanda tjärn. Några anser specifikt att området kring Härlanda tjärn borde inkluderas i naturreservatet.

Kommentar:

Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande svarat att de delar kommunens bedömning om att intrånget i riksintresset för friluftslivet inte innebär påtaglig skada på intresset. Frågan anses därför vara tillräckligt utredd. Kommunen bedömer att föreslagen gräns i detaljplanen är en lämplig avvägning för var naturområdet ska börja. Området är i detaljplanen utlagt med användningen NATUR.

Inom ramen för denna detaljplan undersöks inte en utökning av naturreservatet.

Detaljplanen medger inte att området ner till Härlanda tjärn får bebyggas.

Detaljplanen anger endast skoländamål närmast rekreationsområdet, om bostäder i framtiden ska ligga på platsen behöver detaljplanen ändras.

Byggnadsnämnden har tagit beslut om att påbörja ett arbete med att undersöka en utökning av naturreservatet vid Delsjöområdet. Detaljplanen medför att Länsstyrelsens ursprungliga förslag 0519/07 inte kan genomföras i sin helhet då delar av skolområdet ligger inom de delar som var föreslaget som naturreservat.

Stadsbyggnadskontoret ser det som positivt om barn och unga nyttjar naturområdet under och efter skoltid.

Inom ramen för detta planarbete ingår inte att undersöka alternativa platser för skola. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att föreslagen plats är lämplig för det föreslagna ändamålet.

Det är inget ovanligt att det i ett planarbete söks biotopskyddsdispens. Inom området har en ansökan gjorts gällande idegran. Länsstyrelsen har svarat att det inte krävs dispens i det aktuella fallet. Områdets naturvärden har tydliggjorts i planbeskrivningen och ett PM som Park- och naturförvaltningen tagit fram.

Överensstämmelse med lagar och riktlinjer

Några anser att detaljplanen bryter mot rådande föreskrifter. Personerna hänvisar till EU:s Habitatdirektiv, PBL, regionala och lokala riktlinjer beträffande grönområden, artskydd och stadsnära natur och Miljöbalken (§1.1): *"Målet med miljöbalken (MB) är att främja hållbar utveckling. Det innebär bl.a. att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt ska användas så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas. Värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och vårdas, och den biologiska mångfalden bevaras."*

Beträffande EU:s habitatdirektiv, trycker några särskilt på skyddet av "blandadellövskog" och "blandadellövsträd i brant sluttning". Blandadellövskogar omnämns speciellt när t ex olika Natura 2000 områden ska skyddsklassas, eftersom de finns med bland de "skogliga naturtyper" som EU:s habitatdirektiv ålagt Sverige att skydda.

Några lyfter att planen specifikt strider mot 2 kap. 3§ PBL, att bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet, med hänsyn till möjligheterna att ordna samhällsservice, och 2 kap. 5§ PBL, att hänsyn ska tas bl.a. till människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna trafik och risken för olyckor.

Några anger att en alternativ plats bör övervägas med hänvisning till det tillägg till MB kap.3 § 6 som trädde i kraft 1/1 2018 framhåller man att projektets påverkan på riksintresset för friluftsliv och kulturmiljö är undermåligt utrett.

Skolan anses varken följa Göteborgs Stads policy om hållbar utveckling eller skriften Miljön i Göteborg 2015. Hur är läget i miljön och vad gör vi för att nå målen? Stor åverkan på naturområdet och den biologiska mångfalden, placeringen av skolan och avståndet till busshållplats innebär varken social eller ekologisk hållbar utveckling.

Några anser att planen strider mot 1:5, 2:1 och 2:2 PBL samt MB 3 kap 6§, MB 6 kap 12§, MB 7 kap 9§ och EU-direktiv 92/43/EEG samt konventionen EUROBAT. Den strider även mot Göteborgs stads Översiktsplan, Grönplan och Trädpolicy. Enligt PBL och 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska områden som ha betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Den tänkta exploateringen kommer att påtagligt skada riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet.

I planförslaget hävdas det på sidan 6 att ”de värden som definierar riksintresset bedöms inte påverkas negativt av planförslaget”. Detta påstående står i strid med FO 07 där det under rubriken ”Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden” tydligt anges att åtgärder som påtagligt kan skada områdets värde är bebyggelse och upplag. Negativ visuell påverkan, exempelvis telemaster, kraftledningar och vindkraftverk nämns också som negativa för riksintresset. Den föreslagna skolbyggnaden skulle få en mycket påtaglig visuell inverkan, så även de föreslagna höghusen utanför riksintressets område. En studie av hur dessa skulle synas från Härlanda tjärns badplats samt andra delar inom naturreservatet och naturskyddsområdet saknas i samrådshandlingen.

Förutom de negativa effekterna av den föreslagna skolbyggnaden och idrottshallen måste det framhållas att om gränsen för riksintresset nu de facto upphör att vara ett skydd för området så finns en påtaglig risk att även andra ”randområden” av Delsjöområdet kommer att bebyggas, så har skett kontinuerligt under hela efterkrigstiden. Försök att få området skyddat gjordes bland annat 1945, 1948, 1969 och 2007, att säkra och skydda Delsjöområdets gräns har vid varje tillfälle sagts vara viktigt, men staden ville behålla rätten att göra justeringar utan begränsningar.

Några anser att de höga naturvärdena och vikten av att ha ett sammanhängande grönsstråk, gör att området bör jämföras med reglerna om Kulturresevat i Miljöbalken 7 kap. 9§. Därför ifrågasätts det om Kommunen överhuvudtaget äger rådighet att disponera marken för exploatering. Därför kan det också ifrågasättas om staden har rätt att detaljplanera området på ett sätt som medför att träd och övriga naturvärden i stor omfattning ödeläggs.

Några anser att planen bör omarbetas. Detta med hänvisning till att planläggning enligt PBL, med beaktande av natur- och kulturvärden, ska främja bl a en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse och goda miljöförhållanden i övrigt. Regeringen framhöll (prop. 1994/95:230 s.31): ”För det tredje handlar det om att skapa en rik och levande vardagsmiljö. Lokalisering och utformning av bebyggelse och anläggningar måste därför ske med stor hänsyn till den byggda miljöns värden och kvaliteter.” Regeringen underströk kraftigt (a. prop. s. 49), att kravet på hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden beaktas särskilt vid förändringar i bebyggelsestrukturen.

Det tas inte hänsyn till miljö kvalitetsmål.

Flera anser att Delsjöreservatet bör utökas för att inkludera Härlanda Tjärn, samt de grönskilar som finns i området, se Göteborgsförslaget nr 177, Länsstyrelsens tidigare förslag på utökning av naturreservatet Delsjöområdet, diarienummer 0519/07 från år 2007 (bifogat) samt motion till kommunfullmäktige per 20 dec 2017 (bifogat).

Är det ens lagligt att bygga så omfattande i ett naturskyddsområde? Enligt planskiss är större delen av skolan placerad inom naturskyddsområdet.

Kommentarer

Stadsbyggnadskontoret delar inte bedömningen att exploateringen skulle strida mot EU:s Habitatdirektiv, Plan- och bygglagen, regionala och lokala riktlinjer beträffande grönområden, artskydd och stadsnära natur, Miljöbalken eller konventionen EURO-BAT. Den markanvändning som föreslagits anses lämplig för sitt ändamål. I de till detaljplanen framtagna naturvärdes- och groddjursutredning finns inget som pekar på så höga värden att föreslagen exploatering anses olämplig.

I detaljplanen presenteras de motiv för att göra intrång i riksintresset för friluftsliv. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning med att det inte anses innebära en påtaglig skada på riksintresset.

Angående skolans placering, läs mer under område E.

Påverkan på naturmiljön är uppdaterad i planbeskrivningen och Park- och naturförvaltningen har till antagandet sammanställt ett PM med förväntad påverkan.

I detta detaljplanearbete genomförs ingen bedömning om intrång i andra delar av riksintresseområdet. Om andra delområden i framtiden föreslås bebyggas måste detta prövas enskilt i respektive plan alternativt genom en samlad bedömning för flera områden.

Stadsbyggnadskontoret delar inte bedömningen att området bör jämföras med reglerna om kulturresevat i Miljöbalken 7 kap. 9§. Kommunen anser att den genom sitt planmopol har rätt att pröva en exploatering i en planprocess.

Kontoret anser att planen innehåller avvägningar med beaktande av natur- och kulturvärden, och att exploateringen innehåller en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse och goda miljöförhållanden i övrigt. I planarbetet har både allmänna och enskilda intressen beaktas och en prövning av om den bebyggelse som blir möjlig leder till betydande olägenheter för närboende har genomförts. Kontoret står fast vid att det förslag som ligger kommer innebära förändringar i området och påverka befintliga boende. Det kommer vara mindre växtlighet, mer insyn och mer bebyggelse. Kontoret anser dock att de enskilda intressena får stå tillbaka på ett rimligt sätt och att denna påverkan inte kan anses vara betydande olägenhet. Det allmänna intresset av en ny skola och fler bostäder är högt och anses överväga de enskilda och allmänna intressen som påverkas. I planen har vissa justeringar av planförslaget genomförts för att minska påverkan på de kringboende. Bland annat finns en remsa med natur mellan radhusbebyggelsen och skolan. Skolan har även en lägre nockhöjd närmst bostadsbebyggelsen. I område B har huset på gården begränsats i höjd just för att påverkan på byggnaden norr om inte ska bli för kraftig. Längs Robertshöjdgatan går bebyggelsen ner i skala för att anpassa sig mot den kulturhistoriskt utpekade bebyggelsen i radhusområdet. Stadsbyggnadskontoret har i planarbetet även gjort en avvägning för en lämplig avgränsning av naturområdet. Denna har fört med sig att två områden i den södra delen av planen fått användningen natur. Här kan naturvärden bevaras och kompensationsåtgärder föreslås ske i dessa områden.

Planområdet ligger inte inom naturskyddsområde eller naturreservat.

Mark, vegetation och fauna

Flera personer motsätter sig bebyggelse i det idag natursköna området och anser att naturen, frilufts- och rekreationsområdet kring Härlanda badplats borde vara ostörd. Några nämner områdets roll som del av östra Göteborgs lungor som står emot avgaser och är mycket populär plats med särprägel beträffande lättillgänglig och närheten till naturen och vattnet. Byggnationen som detaljplanen möjliggör kommer störa detta värde, den tätortsnära naturen kommer kraftigt att påverkas och miljön förändras helt och inte gå att återställa. Några befarar också att en exploatering i naturområdet kommer leda till att det naggas mer och mer.

Det anses att placeringen av en stor skola i ett naturområde så nära Härlanda tjärn riskerar att förstöra områdets unika karaktär, tjärnen och Delsjöterrängen. En del personer framhåller att byggnad och elever kommer att ha en negativ inverkan på det känsliga naturområdet runt Härlanda tjärn och naturområdet. Miljön skulle även påverkas negativt då skolbygget skulle innebära kraftigt ökad trafik. Den ökade mängden personer som dagligen vistas i området skulle på samma sätt ha en negativ inverkan på det känsliga naturområdet. Det är direkt olämpligt att bygga i och nära ett så skyddsvärt naturläge. Härlanda tjärn är en vildmark mitt i staden som påverkas för all framtid och det bör göras noggranna siktstudier från olika platser i naturområdet. Att motivera planen med att denna typ av bebyggelse (fokus förskola) är gångbar i innerstaden anser någon inte är

hållbart. Robertshöjds radhusområde är byggt utifrån hänsyn till områdets natur. Det är en stor anledning till att många flyttade hit.

Någon påtalar att det finns ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Länsstyrelserna benämnt Grön infrastruktur och som bör tas hänsyn till för den biologiska mångfalden och ekosystemen. Länsstyrelsernas planer bör vara med i planeringen av ny byggnation redan nu.

Flera boenden menar att de höga husen påtagligt kommer att påverka landskapet negativt. Ett par personer framhåller särskilt att punkthusen på höjden och bostäderna längs Robertshöjdsgatan inte ska genomföras eftersom de ligger i en spridningskorridor. Dessa spridningskorridorer har stora eller mycket höga naturvärden med biotoper och skyddade arter av växt och djurliv. Flera befarar att dessa värden om biologisk mångfald, naturvärden och djurliv kommer att bli lidande. Någon menar att grönkilen Smörslottsgatan-Robertshöjdsgatan ska bevaras intakt utifrån kulturvärdeperspektiv på radhusen och för passage för djur. Spridningskorridoren längs med grusplanen bör förstärkas för entrén till Härlanda tjärn och Delsjöområdet. Någon menar att entrén till Härlanda tjärn i dagsläget har en mjuk övergång mellan bebyggelse och naturområde. I den föreslagna planen blir entrén istället en förtätning med ett stycke stadsgata och höga hus för att sedan abrupt ta slut vid Härlanda tjärns badplats. Någon menar att det idag inte går att se någon bebyggelse utan bara natur när man rör sig runt Härlanda tjärn. Det föreslagna byggnationerna med punkthusen och skolan kommer att synas från tjärnen och tar bort upplevelsen att röra sig i ett skogsområde. 8:ans spår kommer dessutom passera precis intill skolan. När man rör sig i naturområdet runt Härlanda tjärn befinner man sig i ett slutet och tyst naturrum. Någon anser därför att det är en kraftig försämring av naturområdets värde. Här är det tydligt att exploateringsgrad prioriteras före stadsplanering. Någon uttrycker att det vid badplatsen inte längre kommer att finnas plats för varken parkering eller badgäster på stranden då den redan är överfylld och frågar sig hur det ska hanteras.

Genom att hävda att i anspråkstagandet av ”områden som tidigare inte varit exploaterade utan fungerat som gröna buffertzoner mellan bebyggelsen och nyttjats för lek- och rekreation av de boende” inte är något problem med tanke på närheten till Härlanda tjärn och Delsjöområdet, har man i planförslaget inte förstått den ursprungliga genomtänkta planen för en harmonisk bebyggelse som leder in göteborgarna till sitt Härlanda Tjärn och vackra naturreservat. Detta bör Göteborgs kommun värna och inte låta förstöras.

De områden som i naturvärdesinventeringen presenteras som påtagligt naturvärde och visst naturvärde är känsliga för exploatering som betyder att arter kan försvinna. Trots att det vid inventeringen noterades flera fridlysta och hotade arter, gör kommunen bedömningen att genomförande av detaljplanen inte kommer att medföra någon miljöpåverkan. Att respektera och bevara områden med betydelse för biologisk mångfald är viktigt för att uppfylla miljömålen. Någon nämner som exempel förekomsten av stora äldre träd, någon nämner faunan av fåglar och någon att flera hotade fladdermusarter häckar här. Flera lyfter förekomsten av hotade arter som fladdermöss och rödlistade arter som idegran, hackspett, gröngöling, spillkråka, kungsfågel. Utöver dessa nämns också många fåglar, ekorrar och rådjur. I naturinventeringen saknas en värdering av den ro och stillhet som vatten ger och den avskärmande effekt som den orörda skogen har. Någon lyfter exempelvis runt Smörslottsgatan 90. En annan lyfter att särskilt område A och D innehåller växt- och djurarter som är särskilt skyddade. Någon menar att en inventering av groddjur bör ske i området.

Några personer anger att politikerna skall lägga ner sina tankar och planer på byggnation vid Härlanda Tjärns naturområde och att detta område inte får försvinna. Det behövs

för både människor, djur, fåglar, träd och växter. Det finns en anledning till att detta är ett skyddat område och detta måste respekteras. Området är Göteborgs lungor och att bevara dess orörda skönhet är en angelägenhet för alla göteborgare.

Några ifrågasätter att föreslagna kompensationsåtgärder, som att sätta upp fladdermus-holkar och lägga ut död ved och högstubbar, ska öka den biologiska mångfalden trots den omfattande exploateringen. Någon lyfter att det vid Härlanda tjärn finns områden som har som naturvärdesklass 3, vilket innebär påtagliga naturvärden med natur som hyser fridlysta arter. Ju mer man bebygger området, desto mindre blir deras chanser att överleva. Någon undrar varför inte länsstyrelsens yttrande om artspecifika arter följs. Några håller med Länsstyrelsen som enligt dem ifrågasätter kommunens uttalande angående rödlistade djur i området. Man undrar vidare hur kommunen kan söka dispens att döda redan utrotningshotade djur. Man hänvisar till kommunens egen inventering av åkergrödan 2009 med tilläggsinventering från 2011 där det framgår förekomst av åkergröda i dammarna runt Härlanda Tjärn. Någon hänvisar även till en ”enkel naturinventering” från 2016 utförd av Calluna men anger att den inte omfattar Robertshöjdsgatan, samt hänvisar till egna iakttagelser av groddjurens vandringsleder väster om Robertshöjdsgatan under vår/höst.

Flera yttranden uppger att allt fler studier visar naturens betydelse för hälsan och välbefinnandet. Många beskriver att de valde området för att det är lugnt, tryggt och det har en direkt anslutning till naturen. De grönområden stigarna runt husen som har stor betydelse för folkhälsan försvinner med den planerade exploateringen vilket innebär en kraftig försämring av boendemiljön. Det nuvarande grönområdet (Område B och C) fyller en stor funktion för syresättning och för ett rikt djurliv.

Några framhåller att det för den planerade bebyggelsen krävs ett omfattande sprängningsarbete och att delar av området ligger i direkt anslutning till den befintliga radhusbebyggelsen på Robertshöjdsgatan som är ett känsligt område med avseende på markförutsättningar. Här är det inte orimligt att pålning och andra stabiliseringsåtgärder blir nödvändiga, och i delar av bebyggelsen finns redan sättningar. Sprängningsarbeten ökar risk för skada på ledningar för lakvatten från Brudaremossen. Avvattning från Brudaremossen är inte redovisad som möjlig föroreningskälla.

Det framkommer synpunkter om att grova träd på allmän plats bör skyddas genom särskild skyddsbestämmelse. Det är värdefullt att bevara de få riktigt gamla träd som finns, speciellt höjden närmast Träringen. De gamla träd som fälls går inte heller att ersättas. Nya träd som planteras i sådan stressad stadsmiljö blir aldrig lika stora, de dör ofta inom några år. Det krävs mellan 500 till 1 000 stora träd för att ersätta ett enda fullvuxet träd vad gäller kapacitet i koldioxidvandlingen. Någon påtalar att vite bör införas för träd som skadas.

Någon framför att exploateringen kan få följder för dricksvattentäkten i området. Någon menar att en analys av markförhållandena längs Södra Sotenäsvägen och Finnösabäcken behöver genomföras. Man menar att det finns en risk att Finnösabäckens kulvert inte klarar att ta emot allt vatten och att vattnet söker sig andra vägar och drar med sig material, vilket innebär att risken för skred ökar. Det uppges vara problem redan idag, slukhål finns på Robertshöjdsgatan och Södra Sotenäsvägen.

Kommentarer

Vid förtätning sker ofta en omprövning av tidigare ställningstaganden i stadsbyggandet, en sådan i detta fallet är gröna zoner mellan bebyggelse. Stadsbyggnadskontoret bedömer, mot bakgrund av behovet av bostäder, att intresset av att ta området i anspråk överväger intresset av att bevara de befintliga grönområdena mellan bostadsområdena. Att i stadsdelen strikt bygga enligt tidigare stadsbyggnadsideal och strukturer med grannskapsenheter omgärdade

av grönska skulle leda till ett byggande som inte ligger i linje med stadens gällande utbyggnadsstrategi. En förtätning med samma bostads- och skolinnehåll skulle då påverka ett mycket större område och ta betydligt mer naturmark i anspråk.

Angående skolans placering se kommentarer under tematisk sammanfattning under område E.

Påverkan på de naturvärden som finns på platsen är behandlad i planbeskrivningen. Efter granskningen har Park- och naturförvaltningen förtydligat detta i ett PM. Länsstyrelsen är en remisspart under planarbetet och har yttrat sig i både samråd och granskning.

För påverkan av punkthusen se kommentarer i tematisk sammanfattning under område A.

För synpunkt om spridningskorridor, se kommentar till miljöförvaltningens yttrande.

Planförslaget medför att området får en mer urban karaktär dock anses att naturkaraktären i rekreativområdet till största del kan bestå även om viss visuell kontakt kan komma att ske.

Parkeringen till badet påverkas genom en förändrad in- och utfart. Ingen exploatering föreslås på parkeringen. Planen föreslår att parkeringen samutnyttjas mellan skolan och rekreativområdet då de skapar parkeringsbehov på olika tider på dygnet och året.

En groddjursinventering är genomförd.

Angående sprängning, se kommentarer under tematisk sammanfattning under rubriken Störningar.

Några särskilda skydd för träden inom naturmark bedöms inte krävas då det kommer vara Park- och naturförvaltningen som förvaltar marken. För att bevaka vikten av eken centralt i området tas denna fråga med på genomförandemöten där ett eventuellt vite ska diskuteras.

Kretslopp och vatten bevakar frågan om påverkan på anläggningar för dricksvatten. I plankartan finns även en upplysning att kretslopp och vatten ska kontaktas innan arbete i berg.

Planförslaget föreslår åtgärder för att hantera skyfall och att stadens riktlinjer för fördröjning av dagvatten ska följas. Kretslopp och vatten är remisspart under planarbetet och har inte påpekat att exploateringen riskerar att ge en sådan påverkan som de boende framför. Informationen om oro över Finngösabäckens kulvert översänds till kretslopp och vatten och upplysningen kring geotekniska problem med slukhål översänds till fastighetskontoret.

Till detaljplanen finns en geoteknisk undersökning framtagen.

Förorenad mark

Det framkommer bland inkomna synpunkter att det saknas information om att området ligger nära avvattningen av Brudaremossens soptipp. Utläckage sker från Brudaremossen, förorenat vatten rinner norrut mot Härlanda Tjärn, Svarttjärn och Robertshöjd. Risk att marken är olämplig för bebyggelse.

Kommentarer

Brudaremossens deponi ligger mer än 1 km från planområdet. Kommunen har svårt att se att bygg- och sprängningsarbeten skulle kunna påverka Brudaremossens deponi negativt. Avrinningen från området är inte mot Härlanda Tjärn.

Artskyddsförordningen

Flera inkomna synpunkter framförs att diskussionen kring skyddade arter och kompensationsåtgärder och dess effekt i planbeskrivningen är bristande. Några lyfter de stora naturvärden som finns i området och lyfter särskilt att det finns skyddade och rödlistade

arter som idegran, hackspett, gröngöling, spillkråka, kungsfågel och flera olika arter av fladdermöss i området. Därtill har viktiga spridningskorridorer identifierats kors och tvärs över planområdet. Planen måste ta hänsyn till och bevara dessa viktiga ekosystem. Någon anser att stadsbyggnadskontoret inte beaktat information som lämnats från privatpersoner inom samrådet gällande exempelvis förekomsten av häckande hackspett. Det är enligt artskyddsförordningen förbjudet att störa fridlysta arter och deras livsmiljöer. I naturinventeringens sammanfattning har man skrivit att *de klassade naturvärdesobjekten är känsliga för eventuell kommande exploatering*. I slutsatsen skriver man vidare att *vid en eventuell exploatering bör bebyggelse planeras så att de klassade delområdena och värdelement i största mån kan bevaras och i andrahand beaktas*. Detta menar yttrande förklaras bort i planbeskrivningen på lösa grunder och att dessa skydd inte respekteras. Man anger att det är anmärkningsvärt med tanke på att en vision inom jubileumssatsningen är att vi ska göra våra liv lite grönare och skönare.

Flera menar att områden med karaktären ovan bör undantas från detaljplanen eller antas som "Natur". Vid tidigare planerad exploatering av området (2002) undantogs område A och D då naturvärden ansågs vara stora och därmed prioriterade. Vidare anser flera yttranden att en exploatering enligt detaljplanen inte är förenliga med Naturvårdsverkets och plan- och bygglagens riktlinjer, t ex försiktighetsprincipen gällande artskydd.

Några ifrågasätter varför inte stadsbyggnadskontoret söker dispens hos Länsstyrelsen för de fågelarter och fladdermöss som har sitt habitat i planområdet. Några ifrågasätter också varför artskyddsförordningen finns om den inte efterlevs och menar att artskyddsförordningen borde respekteras utan undantag. Länsstyrelsens möjligheter att ge dispens från förbuden i förordningen när syftet är att exploatera är mycket begränsade. Att så många dispenser behöver sökas, samt att upphävande av diverse skydd och gränsdragningar krävs, borde vara en stark indikator på att ifrågasätta hela planen och dess placering. Skydden bör inte ses som ett bygghinder att ta sig över, utan de finns där av en anledning för att bevara unika ekosystem. Några yttrande uppger att detaljplanen säger att området inte är ett viktigt habitat för de fridlysta arterna och att det finns likvärdiga eller bättre levnadsmiljöer närmare Härlanda tjärn och inom naturreservatet, men de menar att det inte framgår hur man bedömt det. Någon ställer sig frågande till hur det då kan komma sig att de valt att bo, leva och sprida sig just här. Hade det inte varit en viktig plats hade de ju valt ett annat område. Man undrar om det är ett antagande eller om det bygger på någon form av underlag som inte redovisas i planbeskrivningen.

Det framkommer bland inkomna synpunkter att alla fladdermöss i Europa skyddas av konventionen EUROBATS - avtalet för skydd av europeiska fladdermuspopulationer. Avtalet skyddar fladdermössen, deras boplatser, övervintringsplatser och deras viktigaste jaktområden. Alla fladdermöss i Sverige är sedan 1986 enligt lag fredade (3 § jaktlagen) och de är dessutom fridlysta enligt Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser (§§ 4 och 5). Fladdermöss är även markerade med "N" i bilaga 1 till Artskyddsförordningen. Detta innebär att arten kräver noggrant skydd enligt art och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Området som nu planeras att exploateras kan anses vara både en boplatser samt en nyckelbiotop för fladdermöss. Någon ställer sig frågande till att man inte konsulterat en expert på fladdermöss under arbetet med artskydd. Yttranden citerar Naturhistoriska museets expert på fladdermöss som tillfrågats angående de kompensationsåtgärder som föreslås som menar att föreslagen bebyggelse skulle ge betydande konsekvenser för fladdermössen. När det gäller fladdermöss föreslås kompensationsåtgärder med fågelholkar på skolans vägg. Yttranden ställer sig frågande till hur man resonerat, då en upplyst skolgård där det dessutom bedrivs både dag- och kvällsaktiviteter inte borde anses vara en lämplig boendemiljö för en skyddad art som fladdermöss.

Kommentarer

Park- och naturförvaltningen har upprättat ett PM som tydligare beskriver art för art och den påverkan som bedöms medföras av exploateringen. Detta PM biläggs antagandehandlingarna, kapitlet naturmiljö i planbeskrivningen har också förtydligats med anledning av Länsstyrelsens yttrande.

Angående spridningskorridorer se kommentar till yttrande 5 från miljöförvaltningen.

Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse

Ett flertal av de inkomna synpunkterna handlar om att den föreslagna bebyggelsen angränsar till två områden som pekats ut som bevarandevärda i Kulturhistoriska värdefull bebyggelse samt Moderna Göteborg 2017. I Björkekärr finns flera bostadsområden och torg från 1950 och 1960 talet som beskrivs som kulturhistoriska värdefulla. I program för Östra Björkekärr från 2000 beskrivs Björkekärrs centrala delar från 1950-talet ha en mycket tydlig struktur med väl avgränsade husgrupper mellan sammanhängande grönstråk. Man skriver vidare att grönstrukturen i Björkekärr ger en stark karaktär till stadsdelen med gröna stråk i landskapet mellan de olika husgrupperna. Länsstyrelsen uppgav vid det samrådet att de kulturhistoriska värdena i 1950 – 1960-talsbebyggelsen måste beaktas noga. Yttrande nämner att 50- och 60-tals bebyggelsen och harmonin med naturen samt lugnet i området som gjort att flera trivs i området. Någon sammanfattar syftet med bevarandeprogrammet: Att bevara och levandegöra kulturarvet, bidra till kontinuitet i utvecklingen av den yttre miljön, främja den lokala kulturella identiteten, bidra till att öka medvetenheten om estetiska värden och historiska sammanhang. Utifrån de olika kulturhistoriska värdena i området ställer yttranden sig frågan hur föreslaget område har anpassats. Någon framför att bevarandeprogrammet ska främja den lokala kulturella identiteten och citerar att byggnader och bebyggelse som bedömts som särskilt värdefulla vid planläggning ska skyddas, och att ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag och kvaliteter respekteras och tillvaratas. Någon yttrar sig om att om hänsyn ska tas till kulturhistoria är knappast en och samma strategi för hela Göteborgs stad lämplig.

Flera boenden framför att den planerade byggnationen med dess täthet kommer att förstöra områdets karaktär och kulturminnesvärde. Någon lyfter att höghusen kommer förstöra denna karaktär. Några belyser att de gröna ytor och radhus som i nuläget finns i området är redovisade som särskilt värdefulla i Göteborgs Stads bevarandeprogram. Därför är det i nuläget förbud mot avverkning av träd, att ändra husen exteriört, ändra trädgården eller sätta upp staket eller häckar i Robertshöjds radhusområde. Flera anser att den nya bebyggelsen inte kommer att harmonisera med intilliggande bebyggelse och att förslaget bryter mot det mönster som finns, en väl avvägd blandning av flerbostadshus, radhus samt en- och tvåvåningshus. Området tillförs och har tillförts ett stort antal lägenheter, men inga en- och tvåbostadshus. Några anser att den nya bebyggelsen inte borde ha fler än 2 våningar.

Några anser att varken den yttre miljön eller de estetiska värdena går i linje med de mål som formuleras i *Kulturhistoriskt Värdefull Bebyggelse i Göteborg- ett program för bevarande*. Personerna anser inte heller att Kulturmiljölagen 1988:950 ”Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas. Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer” uppfylls. Några anser att planen strider mot Plan- och bygglagen kap. 3, 5 och 8 i frågan om vård och varsamhet. Formuleringen ”Angränsande till planområdet finns områden som är utpekade i stadens bevarandeprogram och kunskapsunderlag för kulturmiljöer. Den tillkommande bebyggelsen

har i sin utformning och placering anpassats till de angränsande miljöerna och inga kulturmiljövärden bedöms påverkas negativt av förslaget” anser de strider mot PBL 3 kap. §10. De ifrågasätter vilka anpassningar som avses med tanke på hur nära den nya bebyggelsen ligger befintliga radhus samt höjden på byggnaderna som tillåts. Personerna oroar sig för insyn, ökad ljudnivå och att den arkitektoniska bilden förändras. De anser även att lägenheterna längs Robertshöjdsgatan, skolan samt höghusen strider mot PBL kap. 8 §13.

Kommentar

Stadsbyggnadskontorets står fast i sin bedömning att den tillkommande bebyggelsen i sin utformning och placering har anpassats till de angränsande miljöerna och inga kulturmiljövärden bedöms påverkas negativt av förslaget. Strukturen på bebyggelsen med fyrbohus, lamellhus och punkthus bedöms som lämpliga på platsen. Det bedöms bli en för låg exploatering om två våningar sätts som begräsning för den nya bebyggelsen. I planbeskrivningen finns sektioner som beskriver planerade byggnaders skala och förhållanden mot omkringliggande områden. Mot Robertshöjdsgatan går bebyggelsen ner i skala med anledning av de kulturhistoriska värdena i radhusområdet. En annan anpassning är punkthusens avstånd till bebyggelsen på Träringen vilket gör att de inte ska kunna missuppfattas som samma område.

Stadsbyggnadskontoret anser att planförslaget är i linje med bestämmelserna i Plan- och bygglagen.

Störningar

Trafik

Flera ifrågasätter att en så stor förskola planeras så nära befintliga bostadshus. Någon uppger att det redan idag är väldigt stimmigt vid förskolan och med fler barn blir det även ännu mer stim. De som bor längst ner har privata trädgårdar intill skolgården kommer att påverkas av trafiken.

Någon tror att busliv med mopeder och liknande på kvällar kommer öka med en skola placerad så nära skogen. Den avskilda placeringen av skolan uppges även leda till risk för ökad skadegörelse på kiosk, stökigt med bråk och misshandel vid badplatsen.

Flera befarar att den ökade biltrafiken som planen innebär kommer att ha en stor miljöpåverkan som ökar störningarna i friluftslivsområdet och som förstör områdets barnvänlighet. Ökade avgaser, olycksrisk och sättningsskador är befarade följderna av den ökade trafiken. Någon anger att en idrottshall med öppet på kvällarna innebär trafik och oväsen även kvällstid för de radhus som ligger 10 meter bort.

Påverkan under byggtiden

Några uppmanar till hänsyn till de befintliga boende i området som kommer drabbas av försämrad livskvalitet och flerårig olägenhet under byggnation avseende byggtrafik, sprängningar, dålig framkomlighet på smala gator, risk för skador på hus och trädgårdar, buller och oväsen, risk för skador på vatten-, värme- och elförsörjning, dålig luft och byggdamm, samt radikalt förändrad boendemiljö efter projektets slutförande. Det kommer att bli en byggarbetsplats under många år som befaras utgöra en fara för barnen och störning för boende med fönstren ut mot det tänkta bygget då de planerade byggnationerna kommer att ske tätt intill befintlig bebyggelse.

Byggarbetstiderna befaras också störa nattsömnerna. Någon känner stark oro för hur det ska gå att arbeta kvällar och nätter och kunna sova ut på dagarna under de år som det

byggs med all störning som det medför utanför bostaden varje dag. Några känner stark oro och överväger om de kan bo kvar. Byggnationen riskerar också att orsaka vibrationer. Flera framhåller störning från tung trafik under byggnation, som också kan riskera att skapa sättningsskador på bland annat samfällighetens ledningsnät genom vibrationer. Flera framhåller Robertshöjdsgatan som mindre lämpad för tung byggtrafik och garantier efterfrågas om att transporter inte trafikerar Robertshöjdsgatan. Några efterfrågar en beskrivning av påverkan under byggtiden, där marginal runt tilltänkt bebyggelse räknas in och redovisas eftersom avståndet till befintlig bebyggelse är minimal. På liten yta behövs etableringsområde för schakt, baracker, maskiner och transporter osv.

Vid byggnation befarar många sprängningsarbeten. Eftersom radhusen räknas som kulturhistorisk värdefull bebyggelse efterfrågas garantier för att hus och trädgårdar inte skadas under bygget, t ex vid sprängning etc. Där är det även känsligt med avseende på markförutsättningar och pålning och andra stabiliseringsåtgärder kan bli nödvändiga. I delar av bebyggelsen finns redan sättningar och skador har skett vid tidigare byggnation på betydligt längre avstånd. För att kunna utföra alla sprängningar måste oräkneliga borrhål drillas. Vibrationerna kommer att fortplantas till närliggande hus. Några påtalar att då byggsprängningar gjorts i områden cirka 2 km bort kunde det kännas av inom området och vibrationer har känts flera våningar upp. Lika väl som marken besiktigas så efterfrågas även att nära befintliga bostäder bör besiktigas före påbörjad byggnation av exploatören.

Oro framförs också för att sprängningsarbeten och ingrepp under mark utgör ökad risk för frigörande av icke önskvärda miljögifter från Brudaremossen som spridits med lakvatten. Att de markprover som tagits innehåller PCB måste anses som mycket allvarligt. För att eliminera att inga hälsofarliga ämnen frigörs från Brudaremossen till närliggande vattenskyddsområden måste denna fråga undersökas grundligt.

Ljudet av frekventa detonationer, stenkrossar samt tjutande varningssignaler kommer att vara oerhört störande för närboende och kan även komma att inverka menligt på djur. Även besökare till Härlanda tjärn och Skatås etc. kommer att drabbas av störningar. Oro finns även kring risken för person- och egendomsskador, om en sprängning skulle gå fel liksom viss risk för blockutfall, som rullar ner för slänten och mot gatan. Det framförs också att en mitigeringsplan och en miljökonsekvensbeskrivning bör upprättas. Enskilda yttranden ger uttryck för att staden inte tar något ansvar för trivseln och de befintliga fastigheterna under byggnationen utan hänvisar till entreprenörens ansvar. Någon oroar sig över att befintlig förskola kommer att påverkas negativt under byggtiden.

Någon befarar en förhöjd risk för gående och cyklande under byggtiden med all byggtrafik.

Kommentar

Trafik: Förskolan är föreslagen på en plats där det redan finns en förskoleverksamhet, läget är även det inom planen som har kortast avstånd till befintlig kollektivtrafik.

Ökad mopedtrafik är ett troligt scenario då skolan även kommer innehålla ett högstadium. Framförda synpunkter är till största del polisiära frågor och regleras inte i detaljplan.

Den ökade trafiken bedöms inte innebära en betydande miljöpåverkan.

Påverkan under byggtiden:

Byggnationen kommer generera störningar för befintliga boenden. I en detaljplan kan dock inte störningar under byggtiden regleras. Vid en byggnation ska gällande riktlinjer följas och regleras enligt miljöbalken. Om en misstanke om att gällande riktlinjer inte

följs kan dessa anmälas till miljöförvaltningen som får utreda ärendet. Frågan kring byggtrafik hanteras i olika forum i genomförandeprocessen som nu har startat. Fastighetskontoret och trafikkontoret är med på dessa möten, synpunkterna översänds till dem för fortsatt bevakning. Eventuella skador som uppstår vid en byggnation, t.ex. vid sprängning ansvarar exploatören eller dess entreprenör för. Synpunkterna översänds även till exploatörerna. Normalt vid byggnation görs besiktning av befintliga byggnader för att bedöma status och eventuella skador innan byggnation. Ett standardförfarande vid byggnation är att en riskanalys görs. Riskanalysen bedömer risk på omgivande byggnader och åtgärder som skall göras för att säkerställa att erforderliga kontroller görs och säkerhetsåtgärder tas under byggtiden. Även besiktningar på befintlig bebyggelse brukar göras för att kunna bedöma eventuella skador som uppkommit under byggnationen. För sprängningsarbete inom detaljplanelagd mark krävs polistillstånd.

PCB har påträffats i närheten av en äldre nätstation i planområdets norra del. Transformatorolja har historiskt innehållit PCB. Att PCB eller övriga föroreningar skulle transporteras från Brudaremsen är inte sannolikt.

Det bedöms inte finnas risk för en betydande miljöpåverkan, en miljökonsekvensbeskrivning upprättas därför inte.

Stadsbyggnadskontoret ser ingen speciellt höjd risk eller annan exceptionellt försvårande förutsättning i detta område jämfört med något annat förtätningsprojekt i staden.

Yttrandet kring oron för gång- och cykeltrafik under byggskedet översänds till trafikkontoret.

Solstudie

Bland synpunkterna framförs det att den utökade solstudien som genomfördes efter samråd visar tydligt att den föreslagna bebyggelsen kommer medföra att flera av fastigheterna i samfällighetsföreningen får kortare tid med kvällssol under delar av året, vilket är negativt för de boende i husen. Några anger att planerade hus längs Robertshöjdsgatan innebär en mycket stor försämring när det gäller solljus eftersom att de höga husen kommer att göra att det blir skugga. Någon boende utmed Smörslottsgatan bedömer att mycket solljus kommer att försvinna, särskilt under vinterhalvåret. Det framförs att föreslagen total byggnadshöjd längs Robertshöjdsgatan i radhusens västerläge bör sänkas för att inte påverka befintlig bebyggelse och de boende på ett negativt sätt gällande sol- och dagsljusförhållande respektive insyn. Detta gäller även för hur punkthusen och den föreslagna skolan påverkar de boende i Robertshöjds samfällighetsförening. Någon anger att det är svårt att tolka ritningarna avseende solljus.

Kommentar

Utifrån solstudien framgår det att påverkan på bebyggelsen på Träringen under höstdagjämningen inte har någon större påverkan från punkthusen i område A. För boende i Brf, Fiolen ses en måttlig påverkan. Det är på morgonen omkring 8:00 under höstdagjämningen som en skugga når fram till byggnaden. För boende på Smörslottsgatan 80-88 skuggar hus i område B på morgonen den nedre delen av fasaden på höstdagjämningen. Åtgärder genomfördes mellan samråd och granskning för att minska påverkan genom att gårdshusets nockhöjd sänktes. I liggande förslag finns sol mellan kl12 – 18 på fasaden. Det nedre planet på Smörslottsgatan 104-108 kan få en påverkan med morgonsolen vid 08:00 vid höstdagjämningen beroende på hur BmSS-boendet placeras på fastigheten. BmSS-boendet är en tvåplansbyggnad och bygggrätten ligger med det kortaste avståndet 14 meter från flerbostadshuset. Avståndet anses avvägt för platsen. För

radhusen längs Robertshöjdsgatan kommer exploateringen leda till att kvällssolen påverkas. Intresset av de tillkommande lägenheterna bedöms vara ett starkare intresse. Att ha en lägre höjd på bebyggelsen längs Robertshöjdsgatan genomförs inte.

Stadsbyggnadskontoret anser inte att någon av ovanstående påverkan är betydande.

Föreslagen bebyggelse

Allmänt/upplåtelseform

Flera inkomna yttranden menar att omfattningen av den föreslagna bebyggelsen inte är rimlig för det här området.

Beslut/Inriktning/Lokalisering

Flera håller med om att Göteborg behöver växa och att det behöver byggas fler bostäder, men ifrågasätter om Björkekärr behöver förtätas mer och anser att det finns lämpligare platser i staden där man kan förtäta utan att påverka naturen eller försämra boendemiljön. Andra stödjer generellt stadens ambition att utveckla Björkekärr, men skulle vilja se en annan inriktning. Någon uttrycker förståelse för förtätning och att det är acceptabelt med punkthus, förskola och hus men att skola och hus vid Robertshöjdsgatan blir för mycket och att radhus skulle passa bättre. Någon annan framhäver att den delar staden syn om att "bostadsbyggande i grunden är något positivt" och att ett ökat antal bostäder behövs, men att omfattande planer måste utredas grundligt och mer ingående med fokus på långsiktighet innan de med sådan här stor påverkan genomförs. Några menar att det är en ogenomtänkt förtätning av ett område som redan är relativt tätt är olämplig.

Någon menar att förslaget inte följer strategin för bostadsutbyggnad i Göteborg *Strategi för Göteborg 2035*. Björkekärr är inte nämnt och uppfyller inte kriterierna, kollektivtrafik saknas och grönstrategier beaktas inte.

Några anser att det är en orimlig typ av bebyggelse med tanke på områdets avstånd till centrum och att det gränsar till grannkommunen. Andra anser att alternativa platser bör utredas i Björkekärr för exploatering som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur, gärna på redan asfalterade eller redan exploaterad byggmark. Flera anser att alla eller några byggnader exempelvis bör flyttas till Torpagatan, Östra Torpagatan, Munkebäcksgatan, området kring Björkekärr hus och Rosendalsskolan. Några anser att det vore rimligt att avvakta effekterna på boendemiljö, kollektivtrafik och biltrafik av redan byggda och planerade lägenheter i närområdet innan ytterligare hård exploatering sker. En fråga som ställs är hur mycket förtätning ett område tål och hur 20% fler invånare påverkar (år 2015-2020) områdets karaktär och den sociala balansen?

Flera anser att stadens politiker inte lyssnat på kommuninvånarna som körs över och enligt någon tvärtemot de boendes vilja lagt till ytterligare en våning på lamellhus som vetter mot Robertshöjds radhus. Någon framhåller att man sympatiserar och ser positivt på det byggs och måttligt förtätas både i Björkekärr och i andra delar av Göteborg. Man är dock bekymrad över hur det i Robertshöjd inte stannar vid förtätning utan istället i sin iver att snabbt få fram bostäder överexploaterar för att få in så mycket som möjligt. Någon hänvisar till Boverkets regeringsuppdrag att titta på den samverkan som sker mellan kommuner och berörda parter i syfte att skapa goda livsmiljöer och bygga bra och hållbart för framtiden. Uppdraget är en del i underlagsarbetet med att ta fram en nationell arkitekturpolicy. Man anger att som förslaget ser ut idag är det tydligt att man ska få in ett visst antal bostäder med tanke på jubileumssatsningen som kommunen beslutat

om. Utan lokalkännedom. Staden hänvisar till att man redan gjort så i Sverige i och med miljonprogrammet, men yttrande vill inte att man gör om samma misstag.

Några andra anser att bostäderna som ingår i detaljplanen behövs och att den mindre mängd skog som behöver avverkas är skäligen. Någon uttrycker inte någon särskild oro över planen i sig, utan ser exploateringen som nödvändig och att den säkert kan komma att bjuda på mervärden för många människor, även för dem som redan bor i området. Det bör dock göras en ansträngning för att tillföra kvaliteter/förbättringar för de boende i området; förbättrad busstrafik, närmare återvinningsstation, övergångsställe till förskolan i direkt förlängning av gångvägen mellan husen i kilen och sådant som kan bidra med nya värden för de som anser sig förlora befintliga värden.

Upplåtelseform

Någon nämner att det under senare år planerats och byggts många flerfamiljshus och att de istället skulle vilja se fler villor, eftersom det finns en stor efterfrågan på detta. Andra önskar fler villor/radhus/parhus anpassade till barnfamiljer för att begränsa skatteflykten till grannkommunerna och öka blandningen i den idag hyresrättsdominerande stadsdelen. Några lyfter att förslaget försämrar miljön lokalt och globalt samtidigt som den föreslagna boendeformen, enligt en rapport från Landshypotek Bank, inte uppskattas av majoriteten av Sveriges befolkning. Därför anser de att det vore bättre att bygga villor/radhus i förnyelsebart trä än punkthus i stål och betong utanför stadens absoluta centrum. Specifikt lyfter flera att det blir en för hög koncentration av lägenheter. Någon ifrågasätter behovet och samhällsnyttan med fler dyra bostadsrätter.

Någon anser att behovet av förtätning inte utretts ordentligt och att behovet av hyresrätter borde vara större än bostadsrätter. En annan anser att signalerna från bostadsmarknaden om att bostadsrätter inte blir sålda och att de således omvandlas till hyresrätter borde tas på allvar. Detta är tecken på förändring och borde tas på allvar. Nya projekt kanske inte borde forceras fram, med tanke på att det redan byggts mycket kring Östra sjukhuset, Björkekärr och i hela Göteborg.

Karaktär/Kulturmiljö

Många anser att karaktären i området kommer försämrats avsevärt. Den gröna och luftiga karaktären i Björkekärr, håller på att förstöras menar man genom flera byggprojekt, exempelvis den planerade bebyggelsen i andra änden av Smörslottsgatan vid Östra Torpavägen. Planförslaget menar man skulle bidra ytterligare till en negativ utveckling. Flera personer ifrågasätter att man inte bygger i en skala som anpassas efter befintlig bebyggelse och infrastruktur. Flera anser att förslaget borde arbetas om så att byggnaderna kan få bättre proportioner och bättre passa in i omkringliggande låga bebyggelse med utrymme mellan huskropparna, istället för till centrumbebyggelse med huskroppar mot trottoaren och anspråkstagande av de fria ytorna.

Ett par personer framhåller att de träd och gräsområden som gränsar mot hyreshusen på Smörslottsgatan behövs som avgränsare och att den förtätning som föreslås gör att området mister sin nuvarande särprägel. Boendemiljön kommer att försämrats och det blir trångt.

Flera menar att den halva stadsgata som nu planeras bryter starkt mot den omkringliggande bebyggelsens utformning. Flera vill flytta bebyggelsen från gatan för att kunna spara ett grönområde utefter gatan. Dessutom anser de att byggnaderna borde delas upp och vinklas mot Robertshöjdsgatan likt befintliga radhus.

Höjd

Flera menar att planerade byggnader blir för höga. Flera ser att byggnadshöjden utefter Robertshöjdsgatan borde reduceras. Någon nämner 58 meter respektive 49 meter till garaget för att passa bättre med de närliggande radhusen i storlek och skala och en nockhöjd om högst 62 meter, med byggnaderna en bit in från gatorna.

Husen med 9 till 10 våningar blir för höga gentemot befintliga hus. Man glömmer att bygga efter det gyllene snittet och att bebyggelsen smälter in med skogen, bergen och den övriga bebyggelsen.

Några noterar att det tillkommit en bestämmelse om frontespiser och takkupor och vill veta om det innebär att en till våning på byggnaderna längs Robertshöjdsgatan tillåts. Man vill också veta om höjderna för dessa regleras med nockhöjd eller på annat sätt. Man vill även veta om tillåten höjd på fasaden utefter Robertshöjdsgatan är sänkt med 0,7 meter på 2/3 av huset men höjd med 4,5 meter på resterande 1/3 av huset. Några anser inte att frontespiser och takkupor utefter Robertshöjdsgatan ska vara tillåtet.

Några menar att bebyggelsen inte är anpassad till terrängen. Höjden för de nya husen ifrågasätts och menar att det känns som man försöker fuska till sig högre hus för att det är i en backe. Visst kan man utnyttja terrängen för olika höga hus men nu gör man tvärtom och har högre hus i backen. De nya husen vid Robertshöjdsgatan blir högre än befintlig bebyggelse på Blacktjärnsgatan och Ormebäcksgatan. De är på samma marknivå och samma gata men kommer bli olika höga vilket inte är fint eller genomtänkt. En annan inkommen synpunkt är att högre byggnader bör förläggas på topografiskt högre platser, lägre fasadhöjder mot gatorna. Om det byggs mer markanpassat och efter behov med låga hus (radhus, suterränghus) som också som kan smälta in naturen på ett fint sätt (förslag detaljplan 2002), frigörs lägenheter när barnfamiljer får tillgång till eget och mera markbundet boende.

Någon önskar att parhus liknande de som finns på Flisgatan uppförs utmed Robertshöjdsgatan. Någon föreslår flerbostadshus liknande de som finns vid korsningen Rosendalsgatan/Smörslottsgatan vid Spåntorget istället för de höga husen och förskolan. Någon föreslår parhus, lika de på Flisgatan, utmed Robertshöjdsgatan. Några föreslår tvåvåningshus som placeras som "hus i natur". Några föreslår även att flerbostadshus likt de vid korsningen Rosendalsgatan/Smörslottsgatan bör byggas. De ledde till en omflyttning där äldre flyttade från radhusområdet.

Personen ifrågasätter att man vill skapa ett stadsmässigt kvarter längs med Robertshöjdsgatan. Ett stadsmässigt kvarter där vore helt fel om man tar hänsyn till den befintliga närmiljön.

Någon lyfter att det är viktigt med en varierande och levande stad där inte alla områden ser lika ut. Någon annan har svårt att förstå den förkärlek för låg bebyggelse som verkar råda i Göteborg och anser att staden breder ut sig över stor yta utan att generera antalet bostäder som behövs och kommer att behövas under lång tid framöver. Låghusen som planeras i Robertshöjd menar man tillvaratar inte markytan på ett effektivt sätt och innehåller inte heller intressant arkitektur som kanske kunde skapat en ny spännande stadsdel i stadsdelen. Det är bara mer av samma som redan finns.

Exploateringsgrad/Trafik

Några föreslår att antalet bostäder och därmed parkeringsantalet reduceras kraftigt. Detta skulle minska behovet av sprängningsarbete och därpå följande tung trafik i området. Mindre exploatering skulle även leda till mindre trafik. Några anser specifikt att antalet bostäder borde reduceras till drygt 100 stycken. En annan motiverar färre bostäder med att det är långt till arbetsplatserna från området. Några ifrågasätter mängden bostäder på de mindre ytorna i området och anser att det är för omfattande bebyggelse som planeras i förhållande till bland annat infrastruktur och omgivande bebyggelse.

Någon anser att avfallshantering för planerad bebyggelse bör placeras så att den inte förfular naturmark eller boendemiljö för befintlig bebyggelse. Några andra anser att placering av uppställningsplats för avfallshantering för bostäderna som illustreras på s.44 i beskrivningen bör omarbetas vad gäller platsen mellan eken och radhusen. Placeringen förstör vyn för bostäderna och borde istället flyttas till mittemot parkeringsplatsen. Någon menar att det inte verkar finnas någon möjlighet för mer än en begränsad remsa tomtmark tillgänglig för lek eller utomhusvistelse, förutom för förskolebarnen. Placeringen är inte ens lämplig för ett vanligt bostadshus av samma skäl. Någon menar att eventuell gårdsplan/trädgård kommer att ligga direkt intill förskolans lek område, vilket inte anses acceptabelt.

Ett par personer framhåller att gångstigen som idag leder från ytan mellan förskolan och brf Fiolen upp till Träringen fyller en viktig funktion för att hålla samman bebyggelseområdena och föreslår att den ersätts av en ny mellan förskolan och höghustomten. Idag finns där en naturstig i huvudsak i denna sträckning.

Insyn

Många anser att avståndet mellan befintlig byggnation och nybyggnationen är alldeles för litet. Lägenheterna längst ner har endast fönster åt ett håll, d.v.s. åt det håll som nybyggnationen planeras. Nuvarande ljusinsläpp är redan på ett minimum, men med nybyggnationerna innebär det att allt ljusinsläpp hindras. Nuvarande byggnation får redan idag mögelangrepp på fasaden under mörka årstider. Ett närliggande hus som skapar konstant skugga kommer öka och förvärra dessa mögelangrepp. Flera menar även att föreslagen bebyggelse samt planerade gångbanor i närheten av fastigheten innebär olägenheter i form av ökad insyn.

Befintliga radhus i Robertshöjds samfällighet är byggda med självdrag. Detta anser några innebär att nya fönster och isolering mot ljud och föroreningar inte kan installeras och att luftkvaliteten och bullernivåerna i husen kommer därför försämrats vid planerad bebyggelse.

Segregation/Integration

Någon anser att den planerade bebyggelsen bidrar till ytterligare segregation i Göteborg, eftersom man menar att kapitalstarka familjer inte kommer vilja bo kvar. Flera stadsdelar i östra Göteborg har ca 90 % hyresrätter och flera stadsdelar i sydvästra Göteborg har ca 90 % småhus med äganderätt. Detta borde beaktas/analyseras för att komma åt de underliggande krafterna till segregation. Björkekärr med omnejd får nästan uteslutande ett tillskott av hyresrätter. Den sociala karaktären i området försämrats. Det behövs en social balans. Det menar man leder till att Björkekärr inte längre utgör ett ”attraktivt läge”. Planerna för Nya Hovås har en helt annan karaktär, påkostade designhus istället för som i Björkekärr icke påkostade punkthus. Detta bidrar till segregationen.

Skola

Någon befarar att skol- och förskoleplatser inte kommer att räcka med den nya bebyggelsen och menar att exploateringen i Björkekärr i allmänhet är alldeles för hög och antalet bostäder måste minska. Någon menar att det finns ett större behov av äldreboenden och förskolor än av lägenheter.

Det framkommer förslag bland yttranden att det istället bör byggas en liten skola - årskurs 1-3 samt ett äldreboende och att Rosendalsskolan utvidgas där det nu står skolbaracker. Någon påtalar att möjliga samordningsvinster med Rosendalsskolan som byggs om och till bör utredas. Några undrar hur skolan och den tänkta vändplanen kan komma att påverka Delsjöområdet i framtiden om skolans lokalbehov ändras i takt med demografiska förändringar. Skolan kan behöva byggas ut eller bli onödig och rivas. Yttrande frågar sig om det då blir ett nytt bostadsområde på platsen som behöver ännu mer mark.

Service

Det framkommer också synpunkter kring att butiker i bottenvåning är orealistiskt och att skolan är felplacerad. Någon framför att ett bra bostadsområde behöver bra service i form av sociala mötesplatser tex. bibliotek, lokaler för musik, teater, kultur och kursverksamhet, men även vårdcentral och större livsmedelsbutik. Detta skapas inte genom små lokaler i bottenvåningarna på planerade husen, som ska ligga utmed trafikerad gata där det inte tillåts stanna eller parkera. För de yngre barnen behövs lekplatser och för de äldre barnen fin men enkel fotbollsplan. Någon anser att detaljplanen borde innefatta Spåntorget, vilket behöver en upprustning för att åter göra benämningen ”Spåntorget köpcentrum” skäligt. Någon föreslår att äldreboende bör planeras och läggas inom område B och det bör planeras för en vårdcentral.

Rekreation

Det framkommer synpunkter om att förtätning och placering av höghus och en stor skola i ett av Göteborgs finaste naturområden avsett för rekreation och återhämtning från storstadens stress, är ur individ-, turist-, klimat- och miljösynpunkt förkastligt. Någon uppger att den valt att flytta till området på grund av dess känsla av ”en mindre stad i staden”, närhet till bra skolor, närservice, bekvämt avstånd till centrala Göteborg och kommunikationsmöjligheterna i form av tät kollektivtrafik och möjlighet att köra egen bil. Många menar att man har valt att flytta hit till de befintliga bostäderna på grund av det naturnära och lugna området med omedelbar närhet till grönområde. Detta får inte tas bort då det gör mycket för välmåendet hos de i området.

Flera menar att området som berörs av planen skapar en tydlig inramning och entré till Härlanda tjärn och att de nu föreslagna områdena för exploatering har stor betydelse för att skapa en ”buffertzona” och en övergång mellan naturreservatet och bebyggelsen. Man anger att punkthus och förtätad bebyggelse med stadskvaliteter inte passar i en grönkil och att det vore en förlust för hela Björkekärr, för alla boende och besökare i Göteborg, om grönområdet ner mot och i naturvårdsområdet vid Härlanda Tjärn täcktes med hög stadsbebyggelse, en omfattande skolbyggnad och sporthall.

Illustration

Några synpunkter har inkommit på illustrationen, där någon menar att byggnader verkar vara stora och höga huskroppar, som är inklämda på två sidor mot förskolans lekplats, dess infart och parkering, i öster mot Smörslottsgatan och ett av punkthusen.

Några yttranden framhåller att illustrationen visar huskroppar som ligger något indragna från Smörslottsgatan vilket är positivt då det ger ett mer ”luftigt” intryck. Den formella kartan visar byggrätt ända ut till gatan och för att säkerställa att illustrationen blir gällande bör även byggrätten justeras.

Någon menar att fotomontaget på framsidan av planbeskrivningen är missvisande avseende hushöjd.

Det framkommer synpunkter på att det i vissa fall är oklart vilka hus det syftas på (i vissa fall är det tydligt att det avser det nordligaste huset i område B).

Kommentar

Beslut/Inriktning/Lokalisering

Flera stadsdelar i staden växer och Björkekärr är inte undantagen. Staden har tagit fram en strategi för utbyggnadsplanering, en grönstrategi samt en trafikstrategi. Detta område är i *Strategi för utbyggnadsplanering* utpekade inom mellanstaden vilket är ett område där staden avser att växa mest det är dock inte ett utpekade som ett prioriterat utbyggnadsområde. I grönstrategin är området inte utpekade som ett viktigt grönstråk att bevara. I planbeskrivningen beskrivs planförslagets förhållande till trafikstrategin. Inom ramen för detta planarbete utreds inte alternativa lokaliseringar av bebyggelse eller prövning av

bebyggelse på andra platser. Övergripande planering om på vilka platser staden ska förätas och växa har till exempel gjorts i *Strategi för utbyggnadsplanering*.

Angående förbättrad busstrafik, se kommentar under Tematisk sammanfattning under kollektivtrafik.

Ingen återvinningsstation planeras. Den nya bebyggelsen förutsätts få så kallad fastighetsnära insamling vilket innebär avfallsrum med många fraktioner och där de boende har möjlighet att lämna sitt avfall.

Önskemålet om övergångsställe till förskolan överlämnas till trafikkontoret.

Upplåtelseform

Upplåtelseform styrs inte i detaljplanen. Staden kan då den är markägare för större delen av planområdet styra upplåtelseform genom avtal. I markanvisningen står bl.a. angivet att ca 70% bör utgöras av hyresrätter och 30% bör utgöras av bostadsrätter. I planen föreslås olika områden med fyrbohus i nordost, lamellhus i olika skalor samt punkthus. Detta ger en blandning i både upplåtelseform och i byggnadstyper. Att bygga villor i området kommer inte i samma grad tillgodose behovet av bostäder i staden.

Karaktär/Kulturmiljö

I planbeskrivningen finns en bedömning angående påverkan på kulturmiljö. Kontoret anser att den tillkommande bebyggelsen, även om den har en högre exploateringsgrad, är anpassad mot omgivningen.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen struktur med två lamellhus är en lämplig utformning längs Robertshöjdsgatan. Lamellerna är inte mycket längre än de radhuslängor som finns på motstående sida av gatan. De nya byggnaderna kan uppföras så att ett småskaligt gaturum skapas samtidigt som en relativt hög andel bostäder möjliggörs. Den mer småskaliga bebyggelsen mot Robertshöjdsgatan föreslås med anledning av att radhusområdet är med i stadens bevarandeprogram. Framför byggnaderna blir förgårdsmark där viss grönska kan få plats.

Höjd

Angående höjder i förhållande till radhusen, se kommentar ovan under gaturum.

I området har olika typologier prövats och punkthus har bedömts som lämpligt i området då marken är kuperad och byggnadstypen ger ett högt antal bostäder på en relativt liten markyta. En sektion där förhållandet mellan Träringens bebyggelse och punkthusen illustreras finns i planbeskrivningen. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att ingen påtaglig skada kommer ske på den kulturmiljö som finns vid Träringen.

Angående byggnadshöjd längs Robertshöjdsgatan se kommentar under Tematisk sammanfattning under Område B.

Stadsbyggnadskontoret anser inte att bebyggelsen längs Robertshöjdsgatan ska vara högre med anledning av att den gränsar till ett område utpekad i stadens bevarandeprogram.

Exploateringsgrad/Trafik

Förväntad trafikstring utan mobilitetsåtgärder är presenterad i planbeskrivningen. Trafikkontoret har bedömt att vägnätet klarar belastningen.

I planbeskrivningen presenteras en möjlig utformning av avfallshanteringen som uppfyller de krav som ställs vid nybyggnation gällande avstånd till entré. I läget närmast eken föreslås underjordsbehållare och de större avfallsrummen föreslås intill gavlarna på två av lamellhusen. Var den slutliga placeringen hamnar hanteras i bygglovet.

Närlek bedöms rymmas på de gårdar som tillkommer i område A och i område B.

Angående förskolegårdens utbredning och gångvägen mellan Träringen och Smörslottsgatan se kommentarer under Tematisk sammanfattning under rubriken område D.

Insyn

Göteborgs stad växer och det finns ett politiskt beslut i stadens *Strategi för utbyggnadsplanering* att detta främst ska ske i den så kallade mellanstaden intill befintliga strukturer. Tillväxten kommer därmed främst ske genom förtätning och då blir påverkan på befintlig struktur oundviklig. Insynen kommer att öka och befintliga bostäder kommer påverkas. Stadsbyggnadskontoret anser att föreslagen bebyggelse är avvägd mot platsens förutsättningar och vissa justeringar genomfördes till granskningen för att minska förväntade störningar bland annat har gårdshuset i område B närmast Bostadsbolagets fastighet sänkts för att ge mindre påverkan på solljuset. Se mer under Tematisk sammanfattning under rubriken Solstudie.

Informationen om mögelangrepp på befintliga byggnader översänds till exploitören.

I avvägningen mellan allmänintresset av nya gång- och cykelbanor och de enskilda intressen som påverkas av utbyggnaden av desamma bedöms gång- och cykelbanornas värde som högre. Cykelbanan kommer inte hamna närmare än dagens gångbana och de intrång som krävs är i impedimentsytor intill parkering, intrången är som störst intill korsande gator ut från radhusområdet. Intrången gör att en högre trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter kan uppnås.

Bullernivåerna i framtagna utredningar visar på relativt låga nivåer längs Robertshöjdgatan.

Segregation/Integration

I planen föreslås olika bebyggelse typer med fyrbohus, lamellhus i olika skalor samt punkthus. Detta ger en blandning i både upplåtelseform och i byggnadstyper. Att bygga villor i området kommer inte i samma grad tillgodose behovet av bostäder i staden. De nya bostadshusen ska komplettera den befintliga stadsmiljön samtidigt och blir ett tillskott med moderna lägenheter. Med nya boendeformer med tillgång till hiss finns möjlighet att bo kvar i området även om familjeförhållandena eller livssituationen förändras.

Skola

Se yttrande och kommentarer från stadsdelsnämnden i Örgryte Härlanda.

Stadsdelen avgör vilken åldrar som skolan kommer innehålla och detta styrs ej i detaljplan. I arbetet har dock det prövats för mellan förskoleklass till nionde klass. Det har inte framkommit något som gör att någon av åldrarna ses som direkt olämplig på platsen.

I detaljplanen görs ej heller bedömningar om alternativa lägen för skola eller om det är lämpligt att utvidga Rosendalsskolan. Informationen översänds till fastighetskontorets strategiska avdelning.

En placering av en skola i stadsdelens utkant har både för- och nackdelar och läget intill naturområdet bedöms till exempel vara positivt för de elever som senare kommer att gå i skolan. I detaljplanen prövas lämpligheten för en skolbyggnad inom planområdet och Stadsbyggnadskontoret har i detaljplanen gjort bedömningen att det är möjligt att anlägga en skola i detta läge och att de nackdelar som skapas av läget inte är så stora att det är olämpligt men en skola i detta läge.

Detaljplanen medger inte bostadsändamål för område D. Stadsbyggnadskontoret har prövat frågan och har bedömt att det inte är lämpligt med bostäder i detta läge med anledning av att bostäder bedöms få en mer privatiserande effekt.

Service

Detaljplanen medger mindre centrumverksamheter längs Smörslottsgatan i det fall ett behov skulle uppstå. Det är dock inget tvång. Planen lämnar inte utrymme för vårdcentral eller en större livsmedelsbutik då denna användning inte anses lämplig inom planområdet. Sådan verksamhet bör, om den etableras i området, istället lokaliseras till någon av de lokala torg som finns i stadsdelen.

Närlekplatser kan anordnas på gårdarna inom område A och B. Både förskolan och skolan förväntas få lekmiljöer på skolgårdarna.

Planområdet utökas inte till att omfatta Spåntorget. Ett större befolkningsunderlag ökar underlaget för de lokala torgen.

Rekreation

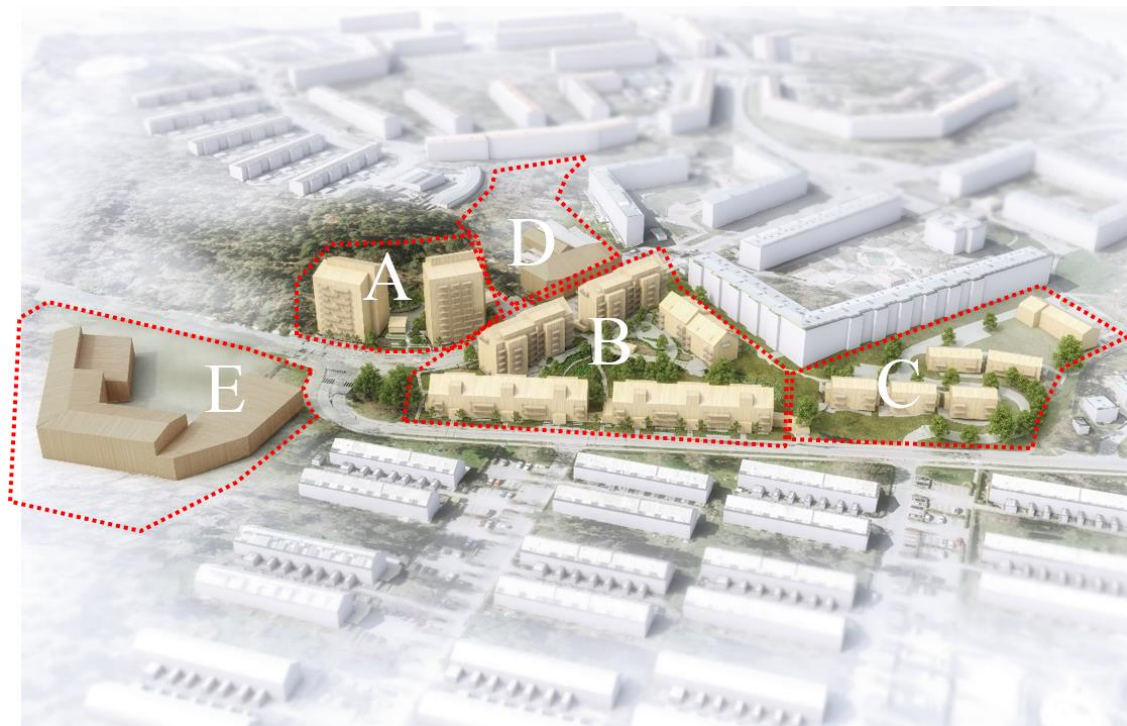
Att bo i en växande stad som är tänkt att växa genom förtätning innebär att förändringar i närmiljön för befintliga boenden är oundvikligt. Funktionen av rekreationsområdet bedöms fortsatt som god. Boende i området kan fortsatt ta sig ut i rekreationsområdet. Utbyggnad av gång- och cykelvägar och genom möjliggörandet för kollektivtrafik kan området bli tillgängligt för fler.

Illustration

Byggrätten i område B längs Smörslottsgatan har ett djup på ca 18,5 meter. Detaljplanen vill i detta läge vara flexibel med anledning av det kuperade läget och ge exploatören möjlighet att placera in byggnaden inom denna yta. Stadsbyggnadskontoret bedömer att stadsbilden skulle klara en bebyggelse även om den placeras dikt an gatan.

Fotomontaget i samrådshandlingen byttes ut till granskningen mot en modellbild över hela området. I planbeskrivningen finns även ett uppdaterat fotomontage för Roberts-höjdsgatan.

Område A, punkthusen

Höjd

Många motsätter sig punkthusen och anser att de är för höga, tar över stadsbilden, förstör karaktären och inte harmonierar i området och upplevelsen både i förhållande till

övrig bebyggelse och den närliggande naturen och topografien. Flera anser att de förstör rofylldheten som finns i området och innebär att utsikten över skogen från lägenheterna vid Träringen blir förstörd.

Flera är positiva till yrkandet som gjordes i byggnadsnämnden vid beslut om granskning och att övre höghuset har tagits bort liksom borttagandet av en våning, vilket minskar det visuella ingreppet från naturområdet. Flera anser dock att förändringarna som gjordes i planförslaget är otillräckliga. Flera vill att ytterligare en våning tas bort för att minimera det visuella ingreppet. Ett par andra personer anger att även om antalet punkthus minskats med ett i det nya förslaget så passar höga punkthus absolut inte in i miljön. Några anser att sänkning av husen inte genomförts och att Stadsbyggnadskontoret inte följer yrkandet. Några hänvisar till det yttrande som antogs i Byggnadsnämnden som anvisade att byggnaderna ska minskas med "våningar", dvs fler än en våning och kräver att antalet våningar för resterande två punkthus justeras ner med flera våningsplan.

Kulturmiljö

Flera ställer sig frågande och flera menar att höjden inte harmonierar med områdets befintliga bebyggelse som utpekats som riksintresse för kulturmiljövård. Punkthusen kommer att ha en negativ inverkan på omkringliggande bostadsområden och dominera intrycket av området på bekostnad av de i dag befintliga bostadsområdenas karaktär och kvaliteter. Någon anser att punkthusen går emot de punkter som Göteborg Stad uppger definierar bevarandeprogrammens syfte. Vidare menar att punkthus inte är ett lämpligt val om Göteborgs Stads ambition är att skydda bebyggelseområden med höga kulturvärden vid tillägg av bebyggelse. Utifrån det och naturvärdena i närheten anser några, om man överhuvudtaget ska bygga här, att punkthusen istället bör ersättas av småhus. Några föreslår terränganpassade småhus för att passa in dem i miljön och med omkringliggande hus. Andra föreslår det, eller att de blir betydligt lägre. I närområdet dominerar i dagsläget två- och trevåningshus.

Lokalisering

Någon befarar att värdet på bostäderna i området kommer sjunka och föreslår istället att punkthusen uppförs någon annanstans, exempelvis på något av torget i Björkekärr. En annan anser att höghuset passar bättre i förorten. Någon anser att höghuset borde ligga i de centrala delarna av en stad och anser att punkthusen i Område A inte borde överskrida 5-6 våningar. En annan anser att husen bör flyttas till Östra Torpavägen där det redan byggts höga hus.

Någon yttrande framhåller punkthusen som positivt då man får ut mycket boyta utan att bygga så tätt och ta bort så mycket grön markyta. Hus på höjden skapar en intressant siluett och kan vara en spännande arkitektur. De få punkthus som redan finns här är jättefina och skrymmer inte och rymmer ändå en massa bostäder. Björkekärr har en stor andel åldrande befolkning och de låga trevåningshusen som är förhärskande här inte har hiss. Man önskar fler bostäder med hiss i Björkekärr. Fler äldre bostäder behövs sannolikt i Björkekärr lika mycket som en ny skola och nya förskoleavdelningar.

Ljusinsläpp

Byggnaderna kommer ge skugga och minska ljusinsläppet till befintliga fastigheter längs Blacktjärngatan och Robertshöjdsgatan som dessutom har sina uteplatser åt höghusens väderstreck samt direkt insyn in i befintliga fastigheter. Ljusinsläppet är redan idag bristfälligt i vissa av fastigheterna. Någon efterfrågar en ordentlig och riktig solstudie.

Någon anser att ett av punkthusen på renderingen ser ut att ligga väldigt nära Smörslottsgatan och undrar om detta inte går att flytta bakåt nu när ett punkthus tagits bort.

Naturområde

Flera menar att områdets karaktär förändras med höga hus precis i ingången till ett viktigt och välbesökt rekreationsområde. I föreslagen detaljplan har man placerat de två svarta punkthusen längs Smörslottsgatan mitt emot höga lamellhus. Någon menar att höghusen möter naturområdet på ett aggressivt sätt och någon framför att illustrationen visar att detta förvandlar den nu gröna portalen till friluftsområdet och naturvårdsområdet, till en smal, ogästvänlig mörk passage vilket är allt annat än välkomnande. Någon frågar om det verkligen är det intryck man vill göra på besökare till naturområdet och menar att byggandet av lägre hus enligt Fastighetskontorets planförslag är mer lämpligt. Alternativt bör området undantas från detaljplanen.

Kommentar

Höjd

I området har olika byggnadstyper prövats och punkthus har bedömts som lämpligt då marken är kuperad och byggnadstypen ger ett högt antal bostäder på en relativt liten markyta. Hur byggnaderna förhåller sig till omkringliggande områden framgår av de sektioner som finns i planbeskrivningen. Bedömningen är att påverkan från Träringen är marginell dels på grund av avståndet mellan byggnaderna samt för att de topografiska förhållandena gör att punkthusen ligger lägre nivå än Träringens bebyggelse.

Justeringar av punkthusen har skett utifrån det beslutsunderlag byggnadsnämnden fattade sitt beslut kring vid sammanträdet 2017-10-24. Det högre punkthuset utgick och de två övriga punkthusen sänktes med en våning vardera. Tillåten exploatering för område A ändrades även gällande exploateringsgrad som sänktes från 13 400 BTA till 8 100 BTA.

Kulturmiljö

Sektioner är framtagna genom områdena och stadsbyggnadskontoret anser att påverkan på kulturmiljön är acceptabel och väl avvägd.

Lokalisering

Detaljplanen prövar inte lämpligheten för bebyggelse utanför planområdet.

Ljusinsläpp

Se kommentarer under tematisk sammanfattning under rubriken Solstudie.

Byggnadsnämnden har i sitt beslut om samråd fattat ett beslut där de önskar att bebyggelsens flyttas ner mot gatan. Genom närheten till gatan kan sockelvåningarna i punkthusen få en koppling till gatan.

Naturområde

En avvägning är gjord och kontoret bedömer att gränsen mellan bebyggelse och naturområde är acceptabel. Björkekärrs karaktär som en grön stadsdel bedöms bestå. Vid all förtätning i befintliga strukturer sker en påverkan. Staden ska främst växa genom förtätning intill befintliga strukturer och då är påverkan på det befintliga oundvikligt.

Område B- Lamellhusen

Karaktär

Flera motsätter sig lamellhusen och flera menar att omfattningen av föreslagen bebyggelse inte har anpassats till områdets karaktär och tar bort grönområden som är viktigt för hälsan och trivseln. Radhusområdet i Robertshöjd ingår i stadens bevarandeprogram skapar en karaktär av hus i natur genom tydliga grönkilar som har betydelse för närmiljön. Några anser att den nya bebyggelsen behöver anpassas till den befintliga i skala och utformning. De anser inte att fyra våningar på ett garage som delvis är ovan mark är att

anpassa. Några anser att bebyggelsen kommer att upplevas som ännu högre än den är eftersom den ligger på högre nivå än befintliga radhus längs Robertshöjdsgatan. Planerade byggnaders placering och höjd leder till minskat ljusinsläpp och insyn i radhusens trädgårdar, uteplatser och bostäder. Föreslagna hus menar man tar inte hänsyn till befintliga boende, vilka i vissa hus endast har fönster åt det håll som nybyggnationen planeras. Ljusinsläppet där är redan på ett minimum menar man och nya byggnader inom området hamnar alldeles för nära befintlig bebyggelse. En sänkning av de nya husen innebär fortsatt dåligt ljusinsläpp till bottenlägenheterna. Någon nämner att nuvarande hus får mögelangrepp på fasaden under mörka årstider. Ett närliggande hus som skapar konstant skugga kommer öka och förvärra dessa mögelangrepp.

En annan synpunkt är att planerade gångbanor anses innebära stor insyn i befintliga lägenheter. Yttranden vänder sig mot att föreslagen kvartersstruktur kapslar in de grönytor som sparats för att utgöra en karakteristisk del av bostadsområdet vilket behandlas inom bevarandeprogrammet.

Det påtalas från boende att området har varit föremål för politisk oenighet i byggnadsnämnden där flera ledamöter ställt sig bakom ett yttrande att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att omarbeta föreslagen bebyggelse. Någon menar att det enligt uppgifter från ledamöter i byggnadsnämnden inte finns byggnadsteknisk orsak till att planera bebyggelsen enligt förslaget.

Det framförs synpunkter på att om Göteborgs Stad mot ett stort antal personers önskan ändå väljer att uppföra bebyggelsen som föreslås, bör man åtminstone omarbeta placeringen av huskropparna i område B. En annan lösning bör sökas så att inte grönytor kapslas in av huskroppar, placeringen utmed Robertshöjdsgatan undviks och negativa effekter på kulturvärdet minskar. Någon anser att den föreslagna bebyggelsen bör flyttas till annan plats som inte påverkar den befintliga boendemiljön. Någon föreslår istället två våningar och någon annan tre våningar. Ett annat inkommet förslag är att delar av området istället utvecklas liknande bostadsområdet på Flisgatan med avstånd från väg. Detta skulle innebära mindre skugga vid de befintliga bostäderna och att en trädrad mot Robertshöjdsgatan kan bevaras och därmed bibehålla en del av den gröna karaktären i området och ge en barriäreffekt mot buller och insyn.

Någon yttrande menar att bygget utmed Robertshöjdsgatan är ytterligare 5 m högre än tidigare ritningar.

Några hänvisar till att det i planbestämmelser står att husen ska utföras med sadeltak vilket stämmer väl med radhusbebyggelsen. Dock tillåts frontespiser och takkupor mot gatan och byggnadshöjden mot gården är inte reglerad. Det innebär en väsentlig avvikelse från den befintliga bebyggelsen med sina renodlade taklandskap. De nu redovisade lamellhusen kommer att utgöra en barriär mot radhusområdet i ännu högre grad än tidigare. Förslaget är att husen bör sänkas för att bättre anpassas till den befintliga radhusbebyggelsen och möjligheten att uppföra frontespiser mot gatan ska tas bort.

En annan synpunkt är att man bör välja antingen att bygga bebyggelsen längs Smörslottsgatan eller bebyggelse längs Robertshöjdsgatan.

Grönska & Gångpassage

Yttranden menar att en grön zon mellan bebyggelse och Robertshöjdsgatan bör säkerställas på plankartan för att inte förstöra karaktären i området. Dessutom förlorar både de som redan bor i området och de nyinflyttade den grönska som finns idag. Grönområdet används idag som lekplats och har ett rikt djurliv med bl.a. rådjur, hjortar, fladdermöss, hackspettar, räv, hare och ekorrar etc. Vid korsningen Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan finns en gammal ek som några anser måste bevaras. Ta bort alternativt korta ner södra huset längs Robertshöjdsgatan då det ligger nära kurvan och dessutom nära

eken som ska bevaras. Någon anser att det är viktigt att tydliggöra hur det med så många huskroppar blir möjligt att "kunna behålla växtlighet i kilen". Dessutom bör en promenad skapas mellan husen och kilen från radhusen (Blacktjärnsgatan) upp mot Spåntorget. Det är viktigt att den upplevs som en gångväg och inte som om man genar över någons bakgård.

Någon anser att lamellhusen som planeras i kilen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan kommer kunna fungera bra. Dock är det av största vikt att husen längs med Robertshöjdsgatan begränsas i sin höjd och ges en småskalig fasad; de senast redovisade materialen och paletten uppfattas som positiva, särskilt teglet. Någon lyfter att man inte har något emot husen som planeras att byggas längs med gatan. De byggs likt de nuvarande gårdarna. Det är däremot viktigt att gården behålls öppen då många genar där för att gå ned till radhusområdet.

Parkering

Robertshöjdsgatan används idag som gästparkering av besökande till området och någon befarar att denna möjlighet skulle minska drastiskt vid eventuell byggnation.

Någon oroas över den negativa påverkan från garagedrifter på gatumiljön på Robertshöjdsgatan och de boende i radhusen. Man ser det som viktigt att utreda lämplig placering av nedfarten. Garageportar som vänder sig direkt mot gatan förfular och påverkar negativt säkerheten på korsande gångstråk. Inga portar syns materialet och man hoppas att parkeringen under husen planeras att nås från annat håll.

Kommentar

Karaktär

Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen struktur med två lamellhus är en lämplig utformning längs Robertshöjdsgatan. Lamellerna är inte mycket längre än de radhuslängor som finns på motstående sida av gatan. De nya byggnaderna kan uppföras så att ett småskaligt gaturum skapas samtidigt som en relativt hög andel bostäder möjliggörs. Den mer småskaliga bebyggelsen mot Robertshöjdsgatan föreslås med anledning av att radhusområdet är med i stadens bevarandeprogram.

Angående påverkan med anledning av gårdshuset i område B, mögelangrepp och insyn i befintliga lägenheter se kommentarer under Tematisk sammanfattning under Föreslagen bebyggelse under underrubriken allmänt.

Angående solljus se kommentarer under Tematisk sammanfattning under Solstudie.

Bullernivåerna i området bedöms som relativt låga för att ligga inom mellanstaden.

Avsikten med att tillåta att byggnadshöjden överskrids har inte varit att tillåta att takkupor och frontespiser för enskilda bostäder och därigenom visuellt från gatan få byggnaden att ha fyra våningar. Syftet är att möjliggöra att trapphus och hiss kan ordnas mot gatan. Bestämmelsen justeras därför till att enbart medge en högre byggnadshöjd för trapphus och hissar.

Grönska & Gångpassage

Förgårdsmarken finns delvis utlagd längs Robertshöjdsgatan genom prickad mark mot gatan. Angående påverkan på naturmiljö läs mer under Tematisk sammanfattning under rubriken Artskyddsförordningen.

Angående skydd av eken läs mer under Tematisk sammanfattning under Mark, vegetation och Fauna.

Bebyggelsen är begränsad mot Robertshöjdsgatan både vad det gäller byggnads- och nockhöjd för att medge det som illustreras.

Angående gångpassagen läs mer under tematisk sammanfattning under rubriken Trafik/gång- och cykeltrafik.

Parkering

Se kommentarer under Tematisk sammanfattning under rubriken Trafik och underrubriken Parkering.

Placeringen av nedfarten till garaget är inte reglerad i detaljplanen. Se kommentar till yttrande 19 från Partille kommun. I förslaget är nedfarten illustrerad på ena kortändan av lamellhusen.

Område C- Par- och fyrbohus

Bebyggelsen i område C anser flera kommer att ta bort de grönområden som idag bidrar till att Björkekärr upplevs så grönt och naturnära, just för att det är små dungar mellan de olika husen och gårdarna som är av stort värde ur miljösynpunkt för boende och bidrar till områdets trivsel och karaktär. Grönområdet används som stråk av både hjortar, rådjur och andra smådjur. En annan inkommen synpunkt är att det är positivt att området till viss del fångar upp den karaktär som finns på Flisgatan. Däremot önskar man att dessa hus görs till småhus eller parhus istället. En annan synpunkt är att bebyggelsen kommer att passa bra så länge befintlig natur sparas. Dock befarar man att ”i möjlig mån” kommer innebära att mer än lämpligt försvinner och efterfrågar därför ett krav om bevarande. En oro över insyn från område C in på tomt har även inkommit. Det framhålls att befintligt bostadshus på Smörslottsgatan nr: 90-108 är ett suterränghus som har lägenheter i entréplan och en trappa ned, som enbart har fönster åt det håll som nybyggnationen är planerad.

Det framkommer kritik om att föreslagen byggnation med parkeringar och gator innebär störande biltrafik, försämrade integritet och en försämrade boendemiljö med kort avstånd till berörda hyresgäster. Föreslagen byggnation bör därför flyttas till annan plats som inte inkräktar på boendemiljön.

Boende framför konsekvenser av att planförslaget fortsatt föreslår en variant av alternativ 1 för område C. De boende påverkas genom skugga, insyn, sämre utsikt, buller, luftföroreningar och förlorad närkontakt med naturen. Sektionen anses ge en felaktig bild av avstånd och höjdförhållanden. I yttrandet framförs önskemål om förbud mot vedeldning.

Kommentar

Vid förtätning sker ofta en omprövning av tidigare ställningstaganden i stadsbyggandet, en sådan är i detta fallet gröna zoner mellan bebyggelse. Stadsbyggnadskontoret bedömer, mot bakgrund av behovet av bostäder, att intresset av att ta området i anspråk överväger intresset av att bevara grönområdena mellan bostadsområdena.

Påverkan på naturmiljö, läs mer under kommentarer under Tematisk sammanfattning under rubriken Mark, Vegetation och Fauna.

Detaljplanen styr i läget för BmSS-boendet inte placeringen av väg eller parkeringsplatser till boendet. Önskemålet översänds till exploitören och fastighetskontoret.

Planbeskrivningen har uppdaterats med att det även finns enkelsidiga lägenheter i entréplan.

Braskamin och därigenom vedeldning regleras inte i detaljplan.

Område D- Förskola och äldreboende

Flera yttranden anser att förskolegårdens planerade placering inte är acceptabel. Den innebär att en befintlig gångväg som är flitigt använd och förbinder Träringen med Smörslottsgatan stängs. Det är även barnens hallonställe som nu byggs bort. Någon anser att detta måste bryta mot praxis och sunt förnuft avseende avstånd till befintliga bostäder. Frågan ställs om det kommer att finnas möjlighet att gå mellan områdena. Nuvarande förskola som ligger cirka 30 meter från bostaden och den frekvent använda gångvägen mot Härlanda tjärn utanför den egna bostaden, anses acceptabel. Flera menar att ytterligare bebyggelse med en förskolegård som planeras i direkt anslutning till befintliga bostäder påverkar den befintliga bostadsmiljön med uteplatser och balkonger mycket negativt, särskilt med tanke på ljudnivån från förskolegården och trafikbuller och avgaser från hämtning och lämning och transporter. Detta kommer att påverka både inne- och utomhusmiljö. Det övre punkthuset är borttaget, vilket av flera mottagits positivt, så nu borde man menar att det finns plats att flytta förskolegården söderut och längre ifrån befintliga hus. Någon anser att förskolegården bör vändas bort från bostäderna och ligga bakom förskolan. Någon anser att det behövs större yta för parkering vid förskolan för hämtning och lämning.

Yttrande befarar också att skogsmiljön kommer ersättas av ett rejält staket mot förskolan, ljudstörning från förskolan, värdeminskning för bostäderna i området och att ett nytt passagestråk, som ersätter gångvägen, kommer uppstå närmare bostäderna.

Några anser att förskolan endast borde byggas i ett plan och ställer sig frågande till hur lämpligt det är att låta barnen åka hiss och gå i trappor mellan sina avdelningar och utemiljön. Förskolan anses också bli för stor och att det blir mindre tryggt och lugnt med 8 avdelningar. Det är redan stökigt på förskolegårdar vid stora förskolor. Någon anser att om behovet idag eller i framtiden anses öka från 2 till 8 förskoleavdelningar, borde det vara bättre att bygga fler men mindre enheter som blir tryggare och lugnare och ger en spridning av trafik och avgaser till ett större område. Någon menar att förskolor inte bör vara större än 4 avdelningar. Personerna tvekar på om de stora barngrupperna i de kommunala förskolorna verkligen kommer kunna nyttja det närliggande naturområdet med bibehållen säkerhet.

Någon ställer sig positiv till förskola och äldreboende, men anser att de bör planeras så att så små ingrepp som möjligt görs på natur och att de inte stör intilliggande bostäder. Någon anser att äldreboendet är minimalt och underordnat förskolan och att äldre inte kommer att våga gå förbi skolan. Att motivera planen med att denna typ av bebyggelse är gångbar i innerstaden anser yttrande inte är hållbart. De som bosatt sig i Björkekärr vill ha närhet till naturen. De yttrande anser att det istället borde vara möjligt att hitta den yta som behövs för förskolan söder om den nuvarande skolan, inom det område som föreslås för exploatering. Några anser dessutom att förskolan får en undermålig uteplats som skuggas kraftigt och som har direkt insyn från närliggande höga hus vilket skapar en otrygghet då många okända människor vistas kring barnen. Några menar att det är beklagligt att gårdens yta är mindre än riktvärdet rekommenderade yta per barn. Barnen är vår framtid och när man planerar för en ny förskola i utkanten av kommunen så bör man som lägst följa rekommendationerna. Någon föreslår att förskolans lekyta bör få en större utbredning mot de högre husen och det framhålls att placeringen inte är lämplig för bostäder eftersom det inte finns tomtmark för utvistelse förutom för förskolebarnen.

Två personer ser höjdbegränsningen på förskoletomten som positivt liksom möjligheten till omvandling till framtida boende. Men möjligheten att då släppa upp bebyggelsen till högre höjd borde tas bort.

Punkthus om högst 4 våningar föreslås för att inte få en lång vägg utmed gatan.

I tidigare detaljplan från 2002 är detta område definierat som natur och det är olyckligt att man nu väljer att ändra detta.

Kommentar

Förskolegården är föreslagen i direkt anslutning till Brf Fiolens fastighet. Även nuvarande fastighet ansluter mot föreningens fastighet i nordöst. Genom förslaget får föreningen en längre sträcka mot en förskolefastighet. Intresset av den gångstig som finns mellan Träringen och Smörslottsgatan har ställts mot intresset av en ändamålsenlig förskoletomt. Stadsbyggnadskontoret har bedömt intresset av en ändamålsenlig utemiljö för förskolan är ett starkare intresse. Detaljplanen styr inte i detalj hur förskoletomten utformas, i den övre delen där föreningens fastighet som tidigare angränsat mot naturmark regleras att större träd ska bevaras och här tillåts endast komplementbyggnader att uppföras.

Bakgrunden i byggnadsnämndens beslut med att ta bort det övre punkthuset var med motivet att bevara mer naturmiljö. Att utöka med förskolegård åt detta håll anses strida mot byggnadsnämndens beslut och området är nu föreslaget som naturmark.

Idag byggs större förskolor med fler avdelningar än tidigare och stadsbyggnadskontorets uppdrag är att i detta läget pröva en förskola med upp till 8 avdelningar. Att bygga detta i ett plan tar en större markyta i anspråk som inte ger samma utemiljö för barnen. Det är en felskrivning att det endast är 2 avdelningar idag. Under granskningen har stadsbyggnadskontoret uppmärksamats på att det idag är 4 avdelningar, detta justeras i planbeskrivningen.

En förskola med 8 avdelningar får enligt förslaget en utemiljö motsvarande 31 m² per barn. Det nära läget till naturområdet bedöms kunna kompensera för att stadens riktlinje gällande utemiljö kring förskolor på 35 m² per barn inte helt kan uppnås.

Område E- Skola 4-9 (ändrat till F-9)

Många ställer sig kritiska till den planerade skolan. Man anser att skolan inte borde anläggas så nära rekreationsområdet, skogen och badplatsen. En skola i detta område kommer att förstöra den rofylldhet som finns i området och störa besökare till friluftsliv- och rekreationsområdet som söker lugn avkoppling i naturen och familjer som vill utnyttja den nya lekplatsen. Några tycker att skolan skulle förstöra hela entrén till Härlanda tjärn och dess omliggande natur. Det saknas en lämplig genomfartsväg till skolan och den hamnar på en återvändsgata längst in i området. Flera anser att skolan bör planeras på annan plats där säkerheten för eleverna kan tillgodoses och där inte friluftslivet påverkas. Flera uppger att de inte upplever området som otryggt, men att man riskerar att bygga en otrygg miljö om man använder det ursprungliga förslaget för skolan där man har dålig insyn på skolgården från bil-/gång- och cykelvägen.

Påverkan för närboende

Flera anser att skolan blir för hög och för stor, att skolans skala inte passar in i området och att den innebär en alltför stor försämring för närboende. Några befarar att de som bor närmast skolan kommer få oönskat besök av barn i sina trädgårdar. Några anser att skolan hamnar för nära befintliga radhus, att gymnastiksalen kommer upplevas som en vägg och att den kommer inverka negativt på boende på Blacktjärnsgatan. Någon anser att skolan innebär en stor olägenhet för de som bor bredvid skolan. Detta i form av ökad insyn, skugga, förstörd utsikt, oönskade elever på intilliggande fastigheter samt nedslitning och påverkan på omgivning. En annan aspekt uppges vara att en kraftig förtätning leder till värdeminskning. Idag är de boende vana vid en rogivande natur att blicka ut över. Någon efterfrågar ett förtydligande av hur skolan ska avgränsas mot befintliga

trädgårdar och hur många hus som berörs. Med stängsel skärmas de boende helt av från skogen och utan finns det risk för oönskade besök av elever i trädgårdarna. Någon lyfter att det korta avståndet mellan byggnaderna är ett hot mot de kulturvärdesskyddade radhusen och ställer sig frågande till hur grönskan ska kunna bevaras mellan skolan och radhusen.

Några anser att skolan skapar konflikt mellan de som idag utnyttjar området och alla elever som uppehåller sig i området. Skolans placering utgör även en avskärmning mot grönområdet. Husets placering skapar ett skyddat område söder om skolan. Den tydliga baksidan och skogen riskerar att bli områden för mobbning, skadegörelse, nedskräpning, kriminalitet, icke önskvärd "häng" och användning av cigaretter och alkohol. Några befarar att det inte finns naturliga samlingsplatser med sysselsättning för ungdomar i omgivningen och att det då blir ett tillhåll för ungdomar att fördriva tid på och att de små barnen kommer få olämpliga influenser. Några andra befarar att det blir ett tillhåll för langare och blottare. Det är redan återkommande skadegörelse och bränder vid de befintliga garagelängorna, den ersättande byggnaden löper stor risk för detsamma. Någon menar att det inte är ovanligt att skolor sätts i brand och att skolbränder ökar när skolor ligger avskilt. En brand på skolan skulle kunna få stora konsekvenser för naturområdet. Några befarar otrygghet på 8:ans motionsspår.

Säkerhet

Några anser ur säkerhetssynpunkt att det är olämpligt med en skola F-9 eftersom barnen fortfarande är i behov av konstant tillsyn. Att göra om skolan till F-9-skola bedöms förvärra problemet med säkerhet vid skolan Omgivande skog, berg, tjärn liksom vattendrag och våtmarker innebär risker och eftersom äldre elever ofta passerar eventuella grindar blir det svårt med tillsynen. Det blir 150 meter från sjön och barn dras till vatten och is. Någon ställer sig frågande till om det är tänkt att det ska finnas vatten- och isvakter på skolan.

Lokalisering

Flera ställer sig kritiska till att skolan förläggs i utkanten av området och att skolor bör ligga centralt i upptagningsområdet och inte som i förslaget vid Härlanda tjärn som ter sig vara i yttre delen av Björkekärr, gärna ihop med bibliotek. Någon nämner att en skola bör utgöra en mötesplats, ett kulturellt centrum, vilket möjliggör för samhörighet och gemenskap i området mellan exempelvis unga och gamla. Detta främjar social hållbarhet och skulle dessutom få en mindre ekologisk skadeverkan, i enlighet med nationella mål och med Göteborgs miljömål.

Några ställer sig specifikt frågande till huruvida elever kommer vilja gå på den avsides belägna skolan. Några anser att det är olämpligt att lägga skolan i utkanten av kommunen som är regionens största arbetsmarknad. Eftersom de flesta föräldrar arbetar längre in i kommunen kommer de som bor i kommunen och som vill följa/skjutsa sina barn till skolan få en osmidig, tidskrävande, miljövänlig och stressig resesituation. Många anser att lokaliseringen innebär att trafiken sannolikt kommer att öka ytterligare med hämtning/lämning. Några anser att skolvägen kommer upplevas som osäker av föräldrar till de yngre barnen, vilket leder till att fler föräldrar kör sina barn till skolan. Detta går i motsatt riktning mot andra städers initiativ till säkrare skolvägar, trots att Göteborgs stad 2017 också påbörjat ett projekt med riktlinjer om barns hållbara skolvägar.

Några ifrågasätter argumentet att skolan skulle öka tillgängligheten till naturområdet. Den ökande trafiken kommer istället försvåra det att ta sig dit, vägen kommer upplevas mer otrygg. En säkerhetsaspekt som lyfts fram är tillgängligheten för blåljustrafik som försvåras av den avsides placeringen, såväl som den ovan nämnda trafiksituationen och några menar att detta inte utretts.

Annan placering

Många lyfter att en annan placering av skolan skulle bevara grönkilen, möjliggöra en vidareutveckling av och bibehålla tillgång till friluftslivet i Område E, att möjlighet till utveckling av aktivitetsområde med en stor lekplats och utomhusgym på grusplanen ges och att ingrepp i riksintresset undviks. Flera anser istället att detta skulle möjliggöra annan bebyggelse i Område E, exempelvis låga bostadshus och äldreboende. Ett äldreboende skulle dessutom inte påverka trafiksituationen på samma sätt som en skola. Dessutom skulle det betyda mycket med närheten till naturen för äldre personer och för de som redan bor i området att kunna bo kvar med närhet till naturen. Detta skulle öka tillgängligheten för de äldre samt anhöriga till miljön vid Härlanda tjärn, samtidigt som övriga besökare inte känner sig bortträngda av elever från en skola. Någon anser specifikt en förflyttning av skolan skulle möjliggöra att bostäderna längs Robertshöjdsgatan istället byggs inom Område E. En förflyttning av dessa bostäder skulle ge en luftigare känsla i området, tydligare entré till Härlanda tjärn, borde innebära en billigare byggkostnad och att omdragning av busslinje och transporter kan undvikas. Några personer föreslår även en alternativ lösning där Björkekärrshus/Björkekärrs äldreboende och den planerade skolan byter plats. Samtidigt skulle Stabbetorget kunna utvecklas med bibliotek och gemenskapsutrymmen. Skolan menar flera följer inte rekommendationer för skolgård och ifrågasätter lämpligheten av omfattningen. Skolan bör skalas ner för att passa rekommendationerna. Någon ser det mer lämpligt att lägga den långsträckt huskroppen på andra sidan skolgården enligt det nya förslag som införts i detaljplanen. För att kompensera för den mindre skolgården kan man reducera antalet elever så att yta per elev räknat blir acceptabel.

Några föreslår att skolan skulle passa bättre som utbyggnad av eller i närheten av Rosendalsskolan med sitt mer centrala läge i stadsdelen, exempelvis bakom kyrkan eller intill nuvarande skolbyggnad och istället för de tillfälliga skolbarackerna. Det borde innebära samordningsfördelar då man har den nyrenoverade/utbyggda befintliga Rosendalsskolan precis intill. Där finns dessutom infrastruktur redan klart. Andra förslag är i grönområdet mellan Östra sjukhuset och Stabbeparken och vid Kutterspångsgatan. Någon föreslår att skolan istället placeras vid Munkebäcksrondellen där infrastrukturen är väl utbyggd. Någon föreslår att skolan borde kunna läggas på redan befintliga skolplatser runt Robertshöjdskolan och närliggande och även byggas på höjden. En annan föreslår en utbyggnad av en mellanstadieskola på Rosendalsskolan i kombination med en högstadieskola utmed Torpagatan, Munkebäcksgatan eller på gräsplan vid Härlanda kyrka. En tredje anser att årskurs 7-9 borde anläggas vid Rosendalsskolan istället för i Område E, eftersom det redan råder problem med ungdomar i området och dessa elever nått en ålder då de kan åka kollektivt själva.

Någon ifrågasätter om det finns något behov av högstadieskolan i detta området samt dess lokalisering. Om skolan måste byggas på den här tomten, anser några att den borde vara mindre. Förslagsvis F-6. Andra uttrycker att huskropparna bör ställas på ett annat sätt, förslagsvis så att skolgården istället vetter ut mot befintlig väg ner mot Härlanda tjärn. De måste dessutom placeras på ett sådant vis att de inte riskerar att blockera entrén till Härlanda tjärn.

Några anser att ingetdera av förslagen på skolbyggnadens placering med tillhörande skolgård uppfyller kraven på ramprogrammets rekommendation av friyta i utemiljön och att platsen inte är optimal för detta ändamål. Några anser att en utredning bör göras för att identifiera den bäst lämpade platsen för en skola. Utredningen borde även visa hur stort elevantalet i närområdet, som behöver en plats i skolan, är.

Grusplanen

Någon menar att en vacker allmän byggnad kan ersätta grusplanen med parkering bör utformas diskret. En alternativ bebyggelse på dagens grusplan skulle leda till att området runt grusplanen skulle befolkas och belysas dygnet runt och den påstådda otryggheten i området motverkas. Någon undrar om man inte kan rusta upp grusplanen/fotbollsplanen som den en gång var. Någon uttrycker förståelse för att fotbollsplanen bebyggs men att det bör vara mer småskaligt och vara t.ex. äldreboende eller lägre bostadshus. Andra inkomna synpunkter gäller funderingar kring hur skolan, och den tänkta vändplanen, kan komma att påverka Delsjöområdet i framtiden. Skolans lokalbehov kommer att ändras i takt med demografiska förändringar där den kanske behöver bygga ut, blir onödig och rivs. Funderingen är då blir ett nytt bostadsområde på platsen som behöver ännu mer mark.

Några personer anser att det är en ypperlig idé att bygga en F-9-skola vid Härlanda tjärn. Vidare anser de att den avsedda ytan är mer lämplig för skola än det den idag används till. Området behöver en F-9-skola och skolan skulle kunna dra nytta av läget och profilera sig som friluftsskola. Anser att den mindre mängd skog som behöver avverkas är skälig.

Övriga

Lämpligheten i att bygga en skola i anslutning till Brudaremossens gamla deponi med miljögifter i lakvatten (PCB uppfattas ha påträffats i markprover) ifrågasätts av en person.

Skogen riskerar att bli en soptipp.

Någon efterfrågar ersättning till dem som äger garage på den yta som avses för skolan. Det som behövs är förvaringsmöjlighet i närheten av bostaden.

Kommentar

Påverkan för närboende:

En ny skola i området kommer att få fler barn att röra sig i området. Att bostadsbebyggelse ligger intill skolor är inget som bedöms olämpligt. En remsa med naturmark ca 14 meter bred är föreslagen mot de närmast liggande bostadstomterna. En reglering av staket/stängsel bedöms inte nödvändig att införa. Det är därmed möjligt att en avgränsning av skolan blir med ett staket men är inte ett tvång. Närmast radhusbebyggelsen är tillåten höjd på skolan lägre för att anpassa sig mot radhusen.

Säkerhet:

Skolan bedöms inte ligga i ett riskfyllt område. Det finns flera skolor som är placerade inom 300 meter från ett vattendrag. Huruvida verksamhetsansvariga för den framtida skolan beslutar kring vatten- och isvakter regleras inte i en detaljplan.

Lokalisering:

Stadsbyggnadskontoret har i detaljplanen gjort bedömningen att det är möjligt att anlägga en skola i detta läge. En placering i stadsdelens utkant har både för- och nackdelar och läget intill naturområdet bedöms till exempel ge mycket positiva fördelar för de elever som senare kommer att gå i skolan då de kan nyttja slingorna i skogen för t.ex. löpträning på gypalektioner. Även om skolan ligger i utkanten av ett område ligger det fortsatt intill befintliga strukturer. Nackdelarna med att ligga i utkanten av ett område t.ex. avstånd till kollektivtrafik bedöms i detta läge inte vara så stora att skolans placering blir olämplig. Det finns idag kollektivtrafik ca 350 meter från skolans föreslagna entré.

Det sker ett visst intrång i naturområdet. Vägt mot de fördelar som en skola medför anser stadsbyggnadskontoret att det är ett acceptabelt intrång.

Stadsbyggnadskontoret bedömer inte det som en risk att framtida elever inte kommer att vilja gå i skolan med anledningen av ett avsides läge. Skolan ligger intill befintlig bebyggelsestruktur och inom ramen för planarbetet har fokus legat på att skapa bra gång- och cykelvägar som ansluter till skolan.

Argumentet med en ökad tillgänglighet till området ligger främst i en utbyggnad infrastruktur för gång- och cykel. De framtida skoleleverna bedöms även de få en god tillgänglighet till naturområdet. Tillgängligheten för blåljustrafik bedöms inte vara problematisk, räddningstjänsten har fått ärendet på remiss.

Annan placering

Inom ramen för detta planarbete undersöks inte alternativa placeringar av skolan utanför planområdet. Behovet av skolor är mycket stort och förslag på andra lämpliga placeringar av skolor överlämnas till fastighetskontorets strategiska avdelning. Lokalsekretariatet har till uppgift att bevaka att lokaler för allmänt ändamål finns och tas fram i kommande planer, även stadsdelen bevakar frågan. I stadsdelen har det bedömts finnas en brist på skolor. Då båda dessa instanserna har en lokalkännedom och kan se behovet över tid gör stadsbyggnadskontoret ingen egen utredning i samband med detaljplanen. Se även yttrande från stadsdelen.

Skolbyggnaden bedöms vara en sådan verksamhet som upplevs som en allmän funktion och är inte privatiserande i samma grad som t.ex. bostäder. Skolor av denna storlek byggs ofta tillsammans med andra funktioner för att även användas kvällstid. Exempelvis kan idrottshallen användas efter skoltid för olika fritidsaktiviteter.

Ålder på eleverna styrs inte i detaljplanen. Det kan enligt detaljplanen även byggas en F-6 skola. Det är senare stadsdelen som avgör vilka åldrar skolan ska användas för.

Skolans placering styrs inte i detalj och byggandens placering kan hamna i flera olika lägen. I planbeskrivningen presenteras två möjliga alternativ med olika för- och nackdelar. Läs gärna Stadsdelensnämnden Örgryte Härlandas bedömning av alternativa placeringar i deras granskningsyttrande, nr 3.

Grusplanen

Skolan förväntas få fler funktioner som kan ge liv åt området även under kvällstid. Behovet av skola bedöms större än att bevara och rusta upp grusplanen.

Stadsbyggnadskontoret bedömer inte att någon större påverkan sker på Delsjöområdet i framtiden med anledning av denna detaljplan. Detaljplanen medger inte bostadsbebyggelse inom område D.

Övriga

Angående markmiljö, en markmiljöteknisk undersökning är genomförd. Denna visar att marken kan bebyggas utifrån denna aspekt. PCB har påträffats i närheten av en äldre nätstation i planområdets norra del. Transformatorolja har historiskt innehållit PCB. Att PCB eller övriga föroreningar skulle transporteras från Brudarbacken är inte sannolikt. Se även angående markmiljö under kommentar till miljöförvaltningens yttrande, nr 5.

Förtida inlösen av tomträtt för garage hanteras av fastighetskontoret. Kontakt från fastighetskontoret har tagits med samfällighetsföreningen för att diskutera möjliga lösningar för förtida inlösen av tomträtt. Ingen ny bygggrätt för att ersätta befintliga garage införs i planförslaget.

Sociala aspekter

Rekreation, hälsa, grönska

Många anser att vikten av vackra, lugna, lättillgängliga, naturnära rekreationsområden blir alltmer tydlig i takt med att Göteborg förtätas. Därför ifrågasätts det att de gröna ytorna i område bebyggs. Någon argumenterar med att bristen på rekreationsområden har en negativ inverkan på det stressiga samhället som medför ökade hälsoproblemen och sjukvårdskostnaderna. Bostadsnära grönska skapar trivsel och det framkommer bland yttrandena att naturområdets syreproduktion behövs. Någon hävdar att naturområdet används av tiotusentals människor dagligen.

Någon framhåller att en så omfattande byggnation med "förtätning" i ett hittills särdeles uppskattat område blir ett oåterkalleligt ingrepp i ett för hela staden viktigt rekreationsområde med bad, fiske, skogspromenader och vintersport och man anser att åtminstone de båda huslängorna närmast vid Robertshöjdsgatan bör utgå.

Några yttrande är generellt sett positiva till bebyggelse på vissa av de ytor som de menar inte används till något vettigt men framhåller att Härlanda tjärn är en oas mitt i staden och att så höga byggnader nära och skolan förtar naturkänslan. Idag syns i princip ingen bebyggelse från tjärnen men höghusen liksom skolan blir synliga därifrån och "buller" från skolan påverkar lugnet vid tjärnen. Det framkommer i yttranden att uppdraget upplevs vara att få plats med så mycket lägenheter som möjligt utan tanke på omgivande natur och bebyggelse. Höjden på husen bör sänkas och skolan avgränsas från sjön, exempelvis genom trädplantering.

Insyn, luftighet

Flera befarar en försämrad när- och boendemiljö, exempelvis till följd av det korta avståndet mellan huskropparna. Ökad insyn och instängdhet, lägre säkerhet och hälsa, bristande livskvalitet, obefintlig integritet och att planen innebär att det blir för mycket människor på en för liten plats är några följder som lyfts. Någon hänvisar till liknande problematik på gränsen mellan Partille /Göteborg strax intill det nyplanerade området där det efter överklagan blev nej på grund av insyn och hänvisar till en artikel i Partille Nyheter. Någon anger att det gröna utanför fönstret kommer att bytas ut mot hus vilket skulle vara bedrövligt och att man flyttat från mer centralt boende för att slippa det. Det anges vidare att det är en väldigt dålig idé att förtäta området och att de flyttat dit eftersom det är luftigt, inte tätt mellan husen och inte allt för mycket folk i rörelse. Någon anger att utsikten förstörs, att ljus försvinner i lägenheterna och påtalar vad ljuset betyder för oss människor vad det gäller depressioner och dåligt psykiskt mående.

Några menar att det omarbetade förslaget innebär en kraftig försämring för de boende utefter Robertshöjdsgatan då man visserligen sänkt byggnadshöjden med 0,7 meter men samtidigt tillåter frontespiser och takkupor. I realiteten har fasadens höjd ökat med 4,5 meter utefter en tredjedel av byggnadens längd för att möjliggöra en fjärde våning. Det är motsägelsefullt att Stadsbyggnadskontoret poängterar att det är viktigt att hålla nere byggnadshöjden i detta läge samtidigt som man tillåter ett så stort avsteg. Det måste påpekas att detaljplanens volymskisser och illustrationer redovisar endast att en femtedel av fasadens längd utgörs av frontespiser. Detta är missvisande då inte alla intressenter kan förväntas kunna tyda en plankarta. Det är viktigt att åtminstone volymillustrationer är korrekta. De yttrande hyser inga tvivel om att detaljplanen kommer utnyttjas fullt ut och då kommer dessa vara betydligt mer dominerande än vad som presenteras på illustrationerna.

Inkomna yttranden menar att radhusen utefter Robertshöjdsgatan idag i princip inte har någon insyn från sin trädgårdssida. Att ersätta befintligt grönområde på västra sidan av Robertshöjdsgatan med ett stadslignande kvarter med byggnadshöjd på mellan 11 och 16 meter över vägbanan kommer kraftigt öka insynen i radhusen. Någon uttrycker att den egna fasad har stora fönsterytor som vetter mot Robertshöjdsgatan och samtidigt ligger runt 30 meter från den planerade byggnadens fasad, vilket gör det svårt att skapa insyningsskydd på egen tomtmark. De menar att stadens byggplaner kraftigt försämrar

deras boendeförhållanden. Att nockhöjden är ungefär 5 meter högre än byggnadshöjden innebär en brant takvinkel som avviker från områdets karaktär och medverkar till bilden av ytterligare en våning. De nya byggnaderna utefter Robertshöjdsgatan kommer ha en fasad som i stora delar är tre gånger som hög som närliggande radhus och kommer att uppfattas som en mur.

Inkommen synpunkt menar att byggnationerna inom planområde A och B förhindrar i stort sett all solstrålning på de yttrandes västfasad när den behövs som mest under den mörka årstiden. En annan synpunkt är att de obebyggda ytorna ger "luft" åt stadsdelen, tjänar som lek- och fritidsutrymme för de boende och ger möjlighet till spontana kontakter mellan de boende.

Utflyktsmål

Konsekvensen av all trafik och stora byggnader kommer även innebära en enorm inskränkning för alla barnfamiljer som vill utnyttja naturområdet. Bevarandet av områdets grönytor och tillgången till Härlanda tjärn borde åtminstone prioriteras för de mindre bemedlade familjernas, som inte har samma möjlighet att resa, och framtida generationers skull. Barnen behöver kunna bada i tjärnen, även de som inte har möjlighet att resa. Flera menar att tillgängligheten till gröna ytor och Härlanda tjärn kommer begränsas för redan boende och resterande göteborgare, och med fler människor och en skola kommer tryggheten inte öka, däremot minska.

Någon noterar i att ingen utredning har utförts av antalet besökande till Härlanda tjärn eller användningen av parkeringen vid Härlanda tjärn, vilket gör det svårt att avgöra hur allmänheten drabbas av den försämrade tillgängligheten till naturområdet.

SKA/BKA

Flera saknar en barnkonsekvensanalys och en socialkonsekvensanalys. Några uttrycker att det råder bristande hänsyn till barnperspektiven på grund av ökande trafik, minskning av naturliga lekytor, behov av gröna kilar mellan bebyggelsen, en hög exploateringsgrad och skuggning. Barn behöver öppna gröna ytor för lek, men även vuxna behöver gröna ytor för friluftsliv och rekreation. Minskade grön- och lekytor är ett steg i fel riktning då det försämrar möjlighet till lek, rörlighet och rekreation nära hemmet vilket även minskar trygghet och säkerheten. Byggarbetet kommer pågå under lång tid med sprängningar, trafik och buller som utgör fara för barnen och kommer störa närboende. Någon anger att det inte finns några föreslagna lekplatser i detaljplanen.

Någon förordar småhus med äganderätt i Björkekärr och det framkommer synpunkter att planens skrivning om balanserad blandning av upplåtelseformer och hustyper är motsägelsefull och felaktig.

Demografi, integration/segregation

Några inkomna synpunkter anger att det är en stadsdel som fungerar rent socialt och ifrågasätter att en skola byggs på en plats som används gratis av hundtränande och privatpersoner. De som bor här lever med och i naturen, är integrerade i ålder, ursprung och utbildning. Någon menar att om det ska byggas något här passar ett äldreboende med dygnet runt verksamhet.

Det anses att detaljplanens påverkan på stadsdelens demografiska sammansättning och de ekonomiska aspekterna ovan inte har utretts. Samma typ av bebyggelse förslås i andra detaljplaner för stadsdelen och bör tas med i beräkningen.

Många familjer väljer idag att lämna stadsdelen vid tillökning på grund av trångboddhet då majoriteten av bostäder utgörs av relativt små lägenheter samt en önskan om andra boendekvaliteter. Den demografiska sammansättningen i stadsdelen riskerar därmed att bli allt mer homogen. Gruppen som lämnar bedöms som kapitalstark vilket betyder att

en avsevärd del av skatteunderlaget flyttar från stadsdelen och i många fall över stadsgränsen till exempelvis Partille. Stadsledningskontoret påpekat att det är ett problem att Göteborg har en nettoutflyttning bland personer i åldern 25-45 år, en grupp som tillför en stor del av stadens skatteunderlag.

Trafikpåverkan

Flera befarar att den ökade trafiken kommer att leda till att färre söker sig till området för rekreation och då i synnerhet äldre, funktionsnedsatta m.fl. som begränsas av en rörigare omgivning. Eftersom det inte finns så många centrala rekreativsområden behöver man för en långsiktig attraktivitet noga överväga vilka ytor som ska exploateras. Några uppger att området i nuläget upplevs som tryggt, lugnt och barnsäkert. Den planerade bebyggelsen kommer totalt ändra det med tanke på den ökade trafik och befarade hastighetsökningen exploateringen kommer att generera. Risken att lekande barn skadas ökar. Det befaras att skolvägen, utformad som en återvändsgata, kommer att upplevas som osäker.

Trygghet/Säkerhet

Några anser att skolans placering så nära Härlanda tjärn innebär en ökad risk för drunkningsolyckor. Kritik framförs mot förslaget med tanke på att sjön utgör en fara för barn, både sommar och vinter och att det utgör en fara att planera skolan så nära vattnet. Så sent som 2018-01-07 lyckades Räddningstjänsten ta hand om ett barn som hamnat på den tunna isen.

Några anger att det i synnerhet nattetid under sommar är mycket ungdomar som rör sig kring parkeringsytorna och badplatsen vid Härlanda Tjärn och en skolbyggnad skulle kunna erbjuda ytterligare ytor för tillhåll och även riskera öka risken för skadegörelse. Skolan hamnar avskilt från övrig bebyggelse. Det kan vara stökigt och skadegörelse vid Härlanda tjärn. Några menar att det är ogenomtänkt att samla fler barn och ungdomar i ett område som angränsar till obebodade skogsområden. Sommartid är det stor risk för skogsbränder och rökning är en av flera riskkällor. Det har under senare år varit flera både större och mindre bränder i Delsjö-terrängen. Några anser att framkomligheten och tryggheten på åttans motionsspår som passerar precis bredvid skolan måste garanteras. Det lyfts också att det är viktigt att skolan utformas med aktiviteter även efter skoltid, t ex gym och motion så att området inte blir otryggt. Några anger att skolans placering utifrån upptagningsområde är felaktig. En central placering i Björkekärr vore optimal, t ex bredvid befintlig skola vid Stabbetorget. Någon anger att skola med allt stim och trafik som den medför inte passar i rekreativområdet kring Härlanda Tjärn. Björkekärrsplan borde vara en bättre plats för en hög- och mellanstadieskola.

Några har en stor oro kring de planerade bostäderna med särskild service. Personerna har tidigare erfarenhet från ett sådant boende där ett mord skedde och undrar därför vilka åtgärder kommunen kommer att vidta för att säkerställa de boendes säkerhet. Någon anser att den planerade bebyggelsen bidrar till segregation och att det redan är relativt otryggt i området. Andra ställer sig starkt frågande till att detaljplanen hävdar att området upplevs vara otryggt och har svårt att känna igen sig i beskrivningen. Några menar att det är tryggt i området idag och att det inte finns någon utredning som stödjer att det är otryggt. Någon menar att det är ovanligt jämnt fördelat mellan olika upplåtelseformer.

Planens innebörd

Boenden ifrågasätter att en markant ökning av behovet av affärslokaler skulle uppstå genom den nya bebyggelsen. Ett exempel är när området kring Spåntorget byggdes under början på 60-talet så uppfördes ett flertal affärslokaler. Dessa har i många fall byggts om till bostäder och intresset för etablering i området har varit lågt. Någon önskar att

planen bidragit till ökad service, handel med mera och uppger att man saknar en sammanhängande vision för att skapa mer service och en levande stadsdel i Björkekärr. Det framhålls att den täta bebyggelsen kommer att öka trycket på samhällsinstitutioner som till exempel vårdcentraler.

Flera efterfrågar en långsiktighet i planering. Någon håller inte med SBK om att ”detaljplanens genomförande inte medför betydande försämringar för närboende med hänsyn till att förändringarna sker i det som i stadens utbyggnadsstrategi benämns som mellanstaden”. Yttrande menar att påverkan på människor kommer att bli bestående för en lång tid framöver. Oavsett benämning blir det försämringar. SBK medger att ”vid komplettering av fler bostäder, förskola och skola inom befintliga bostadsområden är påverkan på kringliggande bebyggelse oundviklig”.

Kommentar

Rekreation, hälsa, grönska

Planförslaget innebär att gröna ytor tas i anspråk. Det bedöms dock finnas god tillgång till vackra, lugna, lättillgängliga, naturnära rekreationsområden genom närheten till Härlanda tjärn och Delsjöområdet.

Stadsbyggnadskontoret har i detaljplanen gjort en avvägning var gränsen för naturområdet bör starta och är föreslagen som NATUR.

De båda längorna längs Robertshöjdsgratan kvarstår i förslaget. Stadsbyggnadskontoret står fast vid sin tidigare bedömning att påverkan är acceptabel och att de fördelar fler bostäder och skolan ger överväger de negativa effekter som uppstår. Mellan skolan och Härlanda tjärn finns det yta föreslaget som natur där en trädrad är möjlig att plantera.

Insyn, luftighet

Påverkan kommer att ske på befintliga bostäder i området. Fler bostäder tillkommer och tätheten ökar. Att vara del i en växande stad innebär ofta att förändringar kan ske i närheten av sin bostad. Avstånden mellan huskropparna bedöms som väl avvägda mot bakgrund av att området ligger i Göteborgs stad och området ligger inom område utpekad som mellanstaden i *Strategi för utbyggnadsplanering*.

Stadsbyggnadskontoret noterar rättsfallet från Partille och anser att nuvarande förslag på exploatering skiljer sig från rättsfallet i Partille.

Planbestämmelsen ”utöver den angivna byggnadshöjden att takkupor och frontespiser får uppföras till högst 1/3 av fasadens längd” justeras så att det preciseras att avsteg från byggnadshöjden endast får ske för hiss och trapphus.

Framarbetade volymer och avstånd mellan befintliga radhus och planerad bebyggelse bedöms avvägd. Att skalan är högre i den nya bebyggelsen är med anledning av den bostadsbrist som råder. Stadsbyggnadskontoret gör även bedömningen att det inte är lämpligt med en högre bebyggelse än den som nu tillåts med anledning av radhusområdets kulturhistoriska värden.

Synpunkt angående skuggningar se under tematisk sammanfattning under rubriken Solstudie.

Utflyktsmål

Grönområdet som tas i anspråk bedöms främst användas av de kringboende, det stora besöksmålet är Härlanda Tjärn och delsjöområdet. Möjligheterna för att ta sig hit som gående eller cyklist bedöms stärkas genom förslaget. Långsiktigt möjliggörs även för trafikering med kollektivtrafik.

SKA/BKA

Till planarbetet har en social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys genomförts.

Demografi, integration/segregation

Markanvisningen visar på en blandning av boendeformer och planen innehåller fyrbohus, lamellhus och punkthus vilket bedöms komplettera den befintliga bebyggelsestrukturen i området. Tillskottet på fler bostäder bedöms tillföra stadsdelen t.ex. lägenheter med hiss vilket är en bristvara idag. Genom placeringen av skolan tas en yta som kan användas för hundägare i anspråk vikten av en skola anses viktigare. Det kommer fortsatt finnas gott om utrymme att rasta hundar i närområdet.

Andelen grönyta per person är fortsatt stor i stadsdelen.

Trafikpåverkan

I planarbetet har stadsbyggnadskontoret gjort avvägningen om lämplig gräns för naturområdet. Angående trafik och tillgänglighet se kommentar under utflyktsmål.

Inga hastighetshöjande åtgärder föreslås. Flera åtgärder föreslås för en sänkt hastighet och en säkrare trafikmiljö.

Trygghet/Säkerhet

Skolan bedöms inte ligga i ett riskfyllt område. Det finns flera skolor som är placerade inom 300 meter från ett vattendrag.

Angående trygghet vid skolgård och olika alternativa placeringar inom skolgården, se yttrande 3 från stadsdelsförvaltningen i Örgryte Härlanda.

Skolor är en viktig del av ett samhälle och ligger placerade runt om i hela staden. Att denna funktion skulle skapa en enorm otrygghet är inget stadsbyggnadskontoret delar.

Åttans motionsspår förutsätts ligga kvar i samma läge.

Aktiviteter i skolan efter skoltid regleras inte i en detaljplan, däremot finns sådana tankar från stadsdelen.

Angående placering i stadsdelen se kommentarer till tematisk sammanfattning under Område D.

BmSS-boenden återfinns runt om i hela staden och är en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). För boendena gäller att de ska smälta in i en normal bostadsmiljö.

Planens innebörd

Inom planområdet förväntas inga större affärslokaler att uppföras. I planen möjliggörs för mindre handel och verksamhet i det fall ett behov skulle uppstå. Planen tvingar därmed inte till affärslokaler. Det befolkningstillskott som planen förväntas medföra bedöms kunna stärka den befintliga handeln i närområdet.

Grönområdets kvalité som rekreationsområde bedöms kvarstå även efter exploateringen. Se även tematisk sammanfattning under Påverkan under byggtiden.

Trafik

Flera anser att planen visar en stor brist gällande trafik och kollektivtrafik. Några lyfter att trafiknätet kommer bli överbelastat oavsett om hela eller delar av planförslaget genomförs. Det är redan idag trångt och besvärligt. Trafiksituationen kommer bli ohållbar. Någon undrar varför inte trafiksituationen utretts som första punkt för planen.

Några uppmanar dem som planerar att besöka platsen för att få en inblick i vardagen och förståelse för att infrastrukturen inte klarar planerna.

Kollektivtrafik

Flera anser att planen visar en stor brist gällande kollektivtrafik och inte hanterar frågorna på ett fullgott sätt, att det saknas lösning för det ökade behovet av kollektivtrafik och ökad biltrafik och att man önskar få ytterligare uppgifter om hur kollektivtrafiken ska byggas ut. Några påtalar att problem med behov av förstärkning inom kollektivtrafiken nämns i samrådsredogörelsen, men inget konkret förslag till lösning finns.

Bland inkomna yttranden uttrycks det att det är motsägelsefullt att uppmana folk att åka kollektivt samtidigt som förutsättningarna inte finns. Flera anser att det behöver lösas i samband med planen innan byggprojektet påbörjas och att skriva att det "i framtiden" finns möjlighet att skapa en ny busshållplats räcker inte som åtgärd då det inte löser problemet med överfulla bussar.

Frågan ställs varför det projekteras för en bussförbindelse till Härlanda Tjärn, då befintlig busshållplats vid Spåntorget borde fungera bra även i framtiden. Någon undrar om hållplatsen vid Spåntorget ska gälla eller om trafiken kommer att dras ner till Härlanda tjärn. Flera uttrycker att kollektivtrafiken i området (buss 17) redan idag är väldigt högt belastad och att förtätningen innebär ytterligare belastning. Några anser å andra sidan att kollektivtrafiken idag fungerar bra men att dagens kollektivtrafik får problem att klara det ökade passagerarantalet. Några uttrycker att turtätheten kommer behöva ökas, vilket kommer göra vägnätet överbelastat. Andra uttrycker att buss 17 redan går så tätt som det är möjligt och att dagens kollektivtrafik väntas få problem att klara det ökade passagerarantalet av tillkommande boende, skolelever och personal. Några anser att resande med kollektivtrafik borde möjliggöras. Åtgärder som föreslås är en ny busshållplats, ny busslinje och ökad turtäthet. Detta befaras dock av flera göra vägnätet överbelastat. Någon anser dessutom inte att busshållplatsen kommer avlasta busstrafiken, eftersom Smörslottsgatan och Rosendalsgatan saknar kapacitet för en utökning av busstrafiken. Någon menar att trafiken kommer att stå still när bussarna stannar vid alla hållplatser eftersom det inte går att passera bussen vid flera ställen och att föreslagna bostäder får långt till busshållplatser. Några finner det inte kostnadseffektivt och rent av orealistiskt att den busslinje som nämns kommer att bli av och anser att Stadsbyggnadskontoret ska avvakta med planerna tills kollektivtrafikfrågan utretts och blivit löst.

Flera anledningar till att det inte kommer att bli någon ny busslinje har framhållits bland inkomna yttranden. En busslinje som trafikerar Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan och på så sätt tangerar det nya området och skolan anges vara helt orealistisk och helt osannolik. Dels menas det att det inte finns underlag i nuläget eller med den nya exploateringen. Dels framhålls det att Västtrafik inte vill köra parallella linjer vilket man gör om man startar en linje här, då den skulle konkurrera eller ta kapacitet från Svart Express och stombuss 17. Inte på någon av dessa linjer vill eller kan man köra fler bussar. Med hänvisning till Västtrafiks ståndpunkt ifrågasätts det om man verkligen kan tillåta en exploatering enbart på den osäkra premisen att Västtrafik någon gång i framtiden kommer att ändra sig. Utifrån detta och exploateringen bedömer flera att motortrafiken i området kommer att öka. Det är svårt att tänka sig att en stor del av de boende skulle kunna tänka sig att vara helt utan motorfordon speciellt om det inte finns kollektivtrafik. Det menas också att en ny linje inte skulle bära sig ekonomiskt för Västtrafik och att det enda alternativet är att Göteborgs stad gör ett tillköp av busstrafik för den här linjen, men det kommer staden inte att göra då bussen saknar underlag och enbart skulle bli en kostnad. De resenärer som åker buss från Partille mot Göteborg skulle få en kraftig residsförlängning som varken Västtrafik eller Partille skulle tycka var bra. Det påpekas också att även kollektivtrafikknutpunkter som Östra Sjukhuset och Svingeln och Redbergplatsen är mycket högt belastade och det är osannolikt att dessa klarar ytterligare kollektivtrafiklinjer. En direkt följd av detta menas då vara att det inte alls är "...troligt

att en framtida busslinje från detta läge kommer att nå någon av stadens tyngdpunkter eller andra viktiga målpunkter i staden.” Att detta tas upp som en potentiell lösning för transportbehov för Björkekärr menar yttranden är på gränsen till ohederligt. Några anser att detta till viss del har positiva följder i form av att de hälsorisker i form av nattstörningar och utsläpp som ökad kollektivtrafik skulle innebära förhindras. Flera anser dock att detta istället skulle öka antalet bilar på Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan, skapa flaskhalsar och öka risken för olyckor och ökar bilberoendet och man frågar sig hur det går ihop med en hållbar stadsutveckling och ansvar för miljön.

Det påtalas att utöver nya grannar, elever och personal vid den utökade förskolan och nya skolan samt användare av sporthallen så planeras eller pågår nybyggen i Björkekärr och Torpa med flera. Dessa blir helt beroende av buss 17, utan hållplats nära skolans placering. Med tanke på att Björkekärrens befolkning förväntas öka med 25% kommande år, hur ska trafiksituationen lösas?

Förslag framkommer om att hållplatsen vid Stabbetorget skulle kunna flyttas till området mellan Stabbetorget och Lådämnegatan för att möjliggöra att fler bussar kan angöra samtidigt. Ett annat inkommet förslag är att genomföra spårvagnsdragningen mellan Östra sjukhuset och Vallhamra, med en hållplats vid södra Sotenäsvägen som ger möjlighet för alla att nå Härlanda Tjärn.

Att bygga bostäder och skola med rådande trafikförutsättningar är oseriöst, felaktigt och förkastligt ur såväl miljösynpunkt som trafiksäkerhetsmässigt. Dessa förutsättningar enskilt borde göra att planerna stoppas.

Någon kritiserar att genvägen till bussen stängs av med placering av nya hus längs Robertshöjdsgatan, en genväg som är viktig för gående och cyklande.

Någon anser att följande formuleringar visar på avsaknad av kunskap om hur kollektivtrafik planeras och bedrivs:

sidan 35:

I förslaget möjliggörs för ett nytt hållplatsläge invid Härlanda tjärn. Det är troligt att en framtida busslinje från detta läge kommer att nå någon av stadens tyngdpunkter eller andraviktiga målpunkter i staden. Genom att möjliggöra för kollektivtrafik kan också Härlanda tjärn och rekreationsområdet vilket anses vara en av stadens målpunkter tillgängliggöras för fler.

sidan 36:

Tillgängligheten med kollektivtrafik kan öka genom att detaljplanen ger stöd för en breddning av Smörslottsgatan för framkomlighet och anläggande av busshållplats vid Härlanda tjärn.

För personer utan bil är det svårt att bli av med större avfall som inte kan slängas i sopor eller på lokala återvinningsstationer, eller lämnas till "Farligt avfall-bilen". Lådcykel kunde kanske vara ett alternativ för att flytta mellan stora föremål, men inte till Skräppekärr.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret delar synpunkten att det vore önskvärt med en förstärkning av kollektivtrafiken i området men anser inte att planarbetet bör invänta en större förändring i kollektivtrafiksystemet. Detaljplanen styr inte Västtrafiks trafikering med kollektivtrafik. Ett bussläge möjliggörs för att inte hindra en trafikering om ett sådant behov skulle uppstå. Stadsbyggnadskontoret vill se längre fram i tiden än enbart för vad som är möjligt med dagens sätt att resonera och planera för kollektivtrafik i området.

Hållplatsen vid Spåntorget kommer vara den hållplats som inledningsvis kommer att försörja planområdet och det finns inget som talar för att den hållplatsen skulle dras in eller flyttas med anledningen av denna exploatering. Detta gäller även om det skulle bli

en trafikering med buss ner till planområdet. Avståndet till hållplatsen vid Spåntorget bedöms som acceptabelt. Det är dock en viss höjdskillnad från Robertshöjdsgatan.

Trafikkontoret har bedömt att vägnätet klarar den ökade belastningen.

Viss ökning av fordonsrörelser är att vänta. I samband med exploateringen planeras dock för mobilitetsåtgärder i syfte att hålla behovet av bil nere och underlätta att gå, cykla och resa kollektivt.

Stadsbyggnadskontoret ser inte hur resenärer som åker buss från Partille mot Göteborg skulle få en kraftig restidsförlängning.

Mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan kommer befintliga gångvägar förändras, se kommentar nedan under Gång- och cykeltrafik.

Gång- och cykeltrafik

Några anser att förslaget strider mot de intentioner som finns om att gång, cykel och kollektivtrafik ska gynnas på bekostnad av biltrafik. Yttrande har uppfattningen om att planeringen ska ta hänsyn till hur långt det går att komma på en 20 minuters promenad, vilket förslaget begränsar avsevärt. De genvägar som idag finns mellan Blacktjärnsgatan och Smörslottsgatan till närmaste busshållplats försvinner. Genvägarna ger bra framkomlighet för gående och cyklande, ger nya vyer, skapar avstånd till avgaserna och de stundtals farligt snabba och/eller ogenomtänkt framförda bilar. Även detta motverkar miljöintressen och attraktiviteten av området.

Någon anser att det i många perioder i livet är orealistiskt att cykla till centralen, vilket planen vill möjliggöra.

Några anser att det är märkligt att en sådan kraftig exploatering anses vara förutsättning för utbyggnaden av gång- och cykelvägar och utvecklingen av kollektivtrafik till ett så viktigt rekreationsområde. En utbyggnad för gång- och cykeltrafik samt framtida kollektivtrafik i området föreslås men det framkommer synpunkter om att planeringen borde vara klar innan det byggs hyreshus, som ytterligare belastar trafiken. Någon betonar vikten av att en säker gångväg till skolan byggs från början.

Byggnation av cykelbana på Robertshöjdsgatan ifrågasätts på grund av gatans begränsade bredd och på grund av många utfarter från tvärgator och villatomter.

Någon anser att man borde stänga av för biltrafik och låta vägen ner till Härlanda tjärn endast vara till för fotgängare och cyklister. Parkeringen kan flyttas längre bort från stranden och skapa mer yta för lek och fritid. Grusplanen som nu föreslås bli skola kan utnyttjas som parkering för att frigöra parkeringsytan för idrott och lek. Angående förslagen förbättring av gång- och cykelvägar är det välkommet men det kommer inte att innebära någon markant höjning av tillgängligheten. Någon vill påpeka att det sker omfattande gångtrafik via Träringen/Stockvagnsgatan till området vid Härlanda tjärn. Placeringen av nya bostäder och skola etc. kommer säkerligen att medföra en ökning av gångtrafiken. Det bör byggas en naturlig gångväg som ett alternativ till att passera Träringen/Stockvagnsgatan. Personen önskar att den frågan utreds ytterligare.

Någon menar att den grönstreckade linjen i detaljplanen inte anses vara en cykelbana men som i kvalitet är jämställd med de motionsspår i naturområdet som anges som "cykelbana".

Kommentar:

Det trafikförslag som är framtaget är med avseende att förbättra för främst gående, cyklister och en framtida kollektivtrafik.

Genvägarna genom område B får en annan sträckning. Det kommer fortsatt vara möjligt att gena över den kommande bostadsgården. Detta är dock inte säkerställt i planen då inte tillräckliga motiv anses föreligga för detta.

Vi står inför en omställning där fler kommer uppmuntras till att gå och cykla. Det är däremot inte enligt stadens trafikstrategi ett mål om att ingen resa ska kunna göras med bil och det är heller inte något som planen föreslår.

Exploateringen är inte en förutsättning för utbyggnad av gång- och cykelvägnät men är en positiv effekt och som kan genomföras i samband med exploateringen.

Gång- och cykelvägarna har i trafikförslaget prioriterats högt. Efter infarten till parkeringen föreslås vägen ner till Härlanda tjärn stängas av och övergå till att bli en bred gång- och cykelväg.

Behovet av skola bedöms vara ett starkt allmänintresse som väger tyngre än att flytta upp parkeringen till grusplanen.

Ingen ytterligare gångväg förbi Träringen utreds. Befintlig gångstig i nord-sydlig sträckning undantas från att bli förskolegård.

Biltrafik

Trafikökning

Fler uttrycker att förslaget kommer att innebära en väsentligt ökad trafikmängd i en redan hårt belastad och ansträngd miljö med överbelastade vägar och ofta förekommande hastighetsöverträdelser. Någon anser att lösningen/förändringen av infrastrukturen borde vara klar innan planen antas.

Det, i ett område som domineras av villor och radhus med barnfamiljer. Några befarar att livskvaliteten och boendesituationen för dem som bor i området kommer försämrats till följd av trafikökningen. Dessutom skapas ett bostadsområde som blir bilberoende, precis angränsande ett naturreservat vilket förvärrar trafiksituationen och levnadsmiljön i stadsdelen. Någon anser att man bör vara restriktiv med att bygga bostäder som genererar en hög grad av bilberoende. Man undrar om det framtida bilberoendet är förenligt med Göteborgs Stads trafikstrategi och miljömål.

Flera anser att det saknas en lösning för det ökade behovet av ökad biltrafik och någon anser att stadens infrastruktur behöver byggas ut och utvecklas i takt med att staden växer. Någon lyfter även att det begränsade antalet parkeringsplatser kommer vara en bidragande faktor. Någon menar att åtgärden med avsmalning av Robertshöjdsgatan inte ger någon effekt då gatan redan i praktiken är enkelsidig på grund parkerade bilar längs ena sidan. Några ställer sig frågande till hur vägnätet kommer klara en väntad trafikökning och någon ifrågasätter om det ens finns mark för att bredda Smörslottsgatan. Någon befarar att största trafikökningen blir på Smörslottsgatan och Rosendalsgatan och inte på Robertshöjdsgatan som blir så smal. Det anges också att Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan inte är gjorda för tvåfilig trafik. Några anser att parkeringsförbud på Robertshöjdsgatan bör införas, ett ökat antal vägbulor samt sänkt hastighet till 30 km/h. Det framkommer yttranden om att det anses helt galet att lägga två hyreshus utmed Robertshöjdsgatan då gatan redan idag är trång och bilar står parkerade utmed ena sidan. Någon menar att Södra Sotenäsvägen påverkas negativt av den väntade trafiken, dels under byggnation och dels trafikökningen från 350 till 1000 bilar/dygn som de nya lägenheterna, flerbostadshuset och skolan alstrar. Några anser att byggtrafik och kollektivtrafik istället borde ske på Smörslottsgatan och prioriteras som in- och utfart till de nybyggda områdena. In- och utfart till parkeringsgarage bör ske från Robertshöjdsgatan

till Smörslottsgatan. Någon menar att husen i området borde få mätutrustning installerad.

Påverkan på kringliggande infrastruktur

Många anser att trafikökningen i området kommer leda till trafikstockning och kaos, särskilt under rusningstrafik. Någon anser att det redan idag är för hög trafikbelastning på grund av genomfart t.ex. till och från Vallhamra. Några lyfter att trafikbelastningen nog blir högre runt Munkebäcksmotet och Östra sjukhusmotet än planen visar till följd av alla pågående byggnationer i och runt Björkekärr. Östra sjukhuset är av regionalt intresse och behov av att växa. Man undrar hur detta och andra projekt påverkar denna viktiga samhällsfunktion och transporter till och från sjukhuset. I mobilitetsutredningen nämns inte alla bostäder som byggs i närområdet, t ex Vallhamra torg. Det verkar inte som att planerna tar hänsyn till alla som kommer att röra sig i området. Några befärar att sträckan mot Östra sjukhuset och E6 inte är dimensionerade för denna trafikökning. Några ställer sig frågande till hur verksamheten på Östra sjukhuset och Trafikverket ser på trafiksituationen. Några ifrågasätter de beräknade trafikmängderna och att flera gators trafik inte ingår.

Flera uttrycker att den planerade skolan leder till att Robertshöjdsgatan blir en genomfartsled. Man befärar att biltrafiken delvis kommer att öka med föräldrar som kör sina barn till och från skolan, till följd av den osäkra gångväg som kommer att uppstå mellan busshållplatsen och skolan. Några anser att förskolans utökning till åtta avdelningar och förtätningen i stort kommer medföra betydande trafik. Bristfällig kollektivtrafik kommer innebära ett högt tryck på Smörslottsgatan och Robertshöjdsgata från trafik. Någon tror att elever till skolan lär komma från Björkekärr och inte Sävedalen. Gatorna är inte byggda för så mycket trafik, men ta emot biltrafik till skolan och förskolan (elever, personal, transporter), besökande idrottshall, besökande till friluftsområdet, bostäder befintliga och nya, byggtrafik under 5 år. Det medför ett markant ökat buller. Mopedkörning av de äldre eleverna kommer ha negativ påverkan på trafiksäkerheten i området. Skolans placering i utkanten av ett område med återvändsgata menar man är olämplig ur tillgänglighetssynpunkt eftersom alla varuleveranser, person- och taxitrafik, eventuell lokaltrafik mm behöver passera igenom hela området. I detta avseende framhåller man hade det varit mer lämpligt med en placering där det sedan tidigare finns mer utvecklad infrastruktur. Några befärar höga bullernivåer och avgaser från trafik även på kvällstid till följd av att idrottshallen hyrs ut. På helgerna riskerar det att blir hög trafikbelastning med stora bussar som ska lämna deltagare på match och cup.

Någon annan anser att en bidragande faktor till den väntade trafiksituationen kommer vara den minskade gatubredden. Gatorna riskerar att bli flaskhalsar med olycksrisk. Med många barn i området är det en viktig punkt att ta hänsyn till, ett barn har tidigare blivit överkört på Smörslottsgatan.

Trafikökningen menar några boende medföra ett markant ökat buller för boende närmast Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan. De ifrågasätter studien som endast visar en dubbling av trafiken utanför då det idag i stort sett endast är boende på Blacktjärnsgatan som passerar med bil upp till Smörslottsgatan. Övriga på Robertshöjdsgatan väljer främst andra riktningen via Sävedalen.

Någon anser att fler bilar kommer bidra till försämrad framkomlighet för kollektivtrafiken, inte minst kommer framkomligheten för stombuss 17 och Svart Express att påverkas negativt.

Några anser att breddningen (två gångbanor, två bilfält, dubbelcykelbana) av Robertshöjdsgatan som planeras, medför att grönkilen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan blir smalare och utrymmet för de planerade huskropparna desto mindre. Vid utformning av den nya förskolan har inte hänsyn tagits till bebyggelse och naturen i omgivningen.

Några har varit i kontakt med Trafikkontoret om hur trafiken kommer lösas utan att ha fått ett tydligt svar.

Någon undrar om planeringen tar hänsyn till en framtid med nya miljövänliga elbilar och elcyklar.

Kommentar:

Trafikökning

Trafikkontoret har bedömt att vägnätet kommer att klara den ökade trafiken. Mobilitetsåtgärder planeras för att minska behovet av bil.

Breddningen av Smörslottsgatan är marginell och endast i svängen för att möjliggöra att två bussar ska kunna mötas.

Påverkan på södra Sotenäsvägen och infart från Smörslottsgatan, se yttrande och kommentarer till Partille kommuns yttrande nr 19.

För påverkan under byggtiden se under tematisk sammanfattning ”Störningar.”

Påverkan på kringliggande infrastruktur

Trafikökningen som anges i planen inkluderar enbart denna exploatering. Den framtagna beräkningen tar dock inte hänsyn till planerade mobilitetsåtgärder vilket gör att denna plans påverkan förväntas bli lägre. Efterfrågan om en samlad bild över all utbyggnad inom närområdet översänds till trafikkontoret.

Eleverna i skolan förväntas komma både från Björkekärr och Sävedalen, därav har det varit viktigt att skapa trygga gång- och cykelvägar åt båda hållen. Skolan kommer att få trafik till sig både i form av föräldrar som kör sina barn och tunga transporter med varuleveranser. Dessa är medtagna i den trafikberäkning som är framtagen. Mopedkörning förväntas även det och är naturligt att det uppstår vid högstadieskolor. Kommentarer angående skolans placering se kommentarer till tematisk sammanfattning under Område E.

Trafikbullernivåerna förväntas vara relativt låga.

Att bussar lämnar av deltagare vid matcher och cuper bedöms kunna hanteras.

Stadsbyggnadskontoret delar inte synpunkten att en smalare gatubredd skulle bidra till olycksrisk. En smalare gatubredd minskar hastigheten på gatan och den blir därigenom säkrare.

Breddningen av gaturummet på Robertshöjdsgatan bedöms nödvändig för att skapa en bra gång- och cykelväg intill en större skola. Intresset av detta bedöms väga tyngre än grönkilen på Robertshöjdsgatan.

Ingen särskild åtgärd genomförs i planläggningen med hänsyn till elbilar eller elcyklar.

Parkering

Många upplyser om att det redan idag är brist på parkeringsplatser i området, t.ex. parkerar många längs med gatorna, vilket får följder för framkomligheten i området. De befärrar att exploateringen kommer leda till fler bilar i området och en större brist på parke-

ringsplatser. Några anser att förhållandena för närboende i radhus och småhus på Robertshöjdsgatan försämras genom att alla boendeparkeringar koncentreras till ett garage utefter Robertshöjdsgatan. Några befarar att detta medför fler parkerade bilar längs Robertshöjdsgatan vilket kan skymma sikten vid övergångsställen och medföra en trafikfara framför allt för barn. Många befarar att det blir svårt för hyresgäster att ha råd att ha kvar bilen då hyran för planerade parkeringsplatser kommer vara alldeles för hög för de som idag har en parkering på baksidan av huset. Man efterfrågar en beskrivning av hur det ska lösas.

Vissa menar att mobilitetsutredningen innehåller antaganden och beräkningar som inte stämmer med verkligheten. Vissa anser att p-tal på 0,75 eller 0,5 i området är orimligt högt, medan andra anser att p-talet är snålt och orealistiskt, bland annat för att många hushåll har två bilar.

Någon ifrågasätter att skolan byggs i anslutning till den grusplanen som idag används som parkering. Någon påtalar att parkeringsplatserna som finns oftast är upptagna och undrar var man har tänkt att skolans lärare ska parkera? Någon annan menar att förskolans personal kommer att stå på badplatsens parkering. Samutnyttjande mellan skola, idrottshall och friluftaktiviteter innebär att det blir konkurrens om parkeringsplatserna vid Härlanda tjärn. Bland yttranden anser någon att bristen på parkeringsplatser kommer att leda till att parkeringsplatserna vid Härlanda tjärn i större utsträckning kommer användas av boende, vilket kommer göra att långväga besökare till Härlanda tjärn minskar. Någon menar att det är bra om parkering längs Robertshöjdsgatan förbjuds, men att risken är att parkering sker på de smala tvärgatorna i radhusområdet. Några anser att risken ökar att gäster till rekreatiomsområdet Skatås/Delsjön och Härlanda tjärn som redan idag ställer sig på radhusområdets gästparkeringar alternativt längs Robertshöjdsgatan kommer att belasta dessa platser ytterligare. Besöksplatser för gäster reduceras med 80% och någon menar att parkeringsutredningen inte tar hänsyn till besökandes behov.

Kommentar:

Exploateringen kommer medföra fler bilar i området och att vissa ytor som idag kan användas för parkering tas i anspråk. Framtiden (Bostadsbolaget) har låtit inventera sitt bestånd av parkeringsplatser i området och funnit viss vakans även med relativt låga hyror på platserna.

Tankar kring reglering av parkeringen längs med Robertshöjdsgatan översänds till Trafikkontoret som beslutar om lokala trafikföreskrifter där det bland annat kan anges hur parkering ska regleras.

Frågan om hyresnivåerna för parkeringsplatserna översänds till exploatören då hyresnivåer inte beslutas av stadsbyggnadskontoret. Efter granskningen har arbetet med mobilitetsåtgärder fortsatt. Innan planen antas förväntas ett avtal tecknas. Läs mer under kommentar till yttrande 15 från Trafikverket. Text kring förändringarna införs i planbeskrivningen.

Parkeringsbehovet för skolan är tänkt att samutnyttjas med parkeringen vid Härlanda Tjärn. Samutnyttjande mellan skola, idrottshall och friluftaktiviteter bedöms möjlig då de attraherar folk under olika tider på dygnet.

Om parkeringen nere vid Härlanda tjärn skulle användas som boendeparkering kan en åtgärd vara att ändra möjligheten för hur länge det går att parkera. Detta regleras dock inte i detaljplan.

Buller

Många oroar sig över att förtätningen enligt förslaget leder till ökad mängd bilar och bussar och följaktligen ökade trafikbullernivåer och försämrade luftmiljöer för boende idag och tillkommande bebyggelse. Någon framhåller också att Stadsdelsnämndens yttrande om att det går att skapa bostäder och goda boendemiljöer, som tar hänsyn till bullret, endast gäller nybyggda fastigheter och att trafik- och bullerutredningen inte tar hänsyn till situationen för befintliga boenden.

Flera saknar bullerutredningar, någon för de gamla radhusen i Robertshöjds samfällighet. Flera anser att de kraftigt ökade trafikflödenas påverkan på de boendes hälsa och säkerhet i den befintliga bebyggelsen utefter Robertshöjds gatan bör utredas. Någon framhåller att det för Rosendalsgatan, Spåntorget och närliggande del av Smörslottsgatan norrut inte har visats någon bulleranalys. Bullermätningar efterfrågas. Det anges vidare att man i samrådsyttrandet 2017, trots påpekande, helt ignorerat Brf Fiolens norra länga, som ligger mittemot busshållplatsen och även de andra fastigheterna nära korsningen vid Spåntorget. Boende här menar man kommer att beröras minst lika mycket av den befintliga som den föreslagna ökade bullernivån som staketgrannar och andra redan bosatta inom planområdet. Flera belyser att många befintliga lägenheter har sina sovrum vända mot gatan, vilket begränsas i de nya lägenheterna, och att friskluftsventilationen tas in i denna fasad. Förutom bussar så är tyngre fordon, som t.ex. sopbilar, lastfordon, anläggningsmaskiner och stora gatsopmaskiner också extremt störande. Det framkommer också synpunkter om att trafikbullret i vägskalet Rosendalsgatan/Smörslottsgatan vid Spåntorget redan är besvärande. Även i uppførsbackarna på Smörslottsgatan från Östra Torpavägen och på Rosendalsgatan mot Trätorget ökar bullernivån kraftigt vid acceleration.

Några ifrågasätter att det endast verkar ha gjorts bullerberäkningar och inga mätningar. Detta medför att bullerbidraget/bakgrundsbullret från närliggande vägar och järnvägar inte tagits i beaktande. Man efterfrågar en ny bullerutredning som tar hänsyn till planerade p-platser i garage för att se nivå vid befintliga bostäder. Några andra befarar högre trafikbullernivåer till följd av förstärkning av bullret genom reflektion från den 11-16 meter höga hårda vägg på den västra sidan av Robertshöjds gatan som ersätter skogen. Detta bedöms av flera medföra olägenheter för boende och ökade kostnader för dem. Det framkommer synpunkter om att det i bullerutredningen inte framgår vilken hastighet som använts i beräkningarna, vad bullernivån är vid befintliga hus och vad nivån blir vid befintliga hus.

Det anges i yttranden att stadens ambition om att minska bilägande och trafikbuller till år 2035 är lovvärt men att det är många år till dess och att det är förbryllande att ignorera dagens bullernivåer och använda det förmodade bullertalet år 2035, för att beräkna störningarna av nu planerad byggnation. Yttranden ifrågasätter att man accepterar att boende i det befintliga bostadsbeståndet utsätts för oacceptabla bullernivåer under en flerårig byggnadstid, och under åtskilliga år därefter, i hopp om att trafikstrategins siffror har uppnåtts om nästan tjugo år.

Flera menar att buller har stor påverkan på hälsan och orsakar sömnproblem, hörselnedsättningar, stress och hjärtinfarkter (Karolinska Institutet, 2017). Enligt SBK är påverkan försumbar och inga negativa konsekvenser med buller, då gränsvärdena höjts. De boende menar att de oavsett vilka gränsvärden som sätts, ska leva med trafikbullret. Flera anser att förtätning enligt förslaget kommer innebära ökat buller och försämrade luftmiljö, orsakat av den kraftigt ökade trafiken, som framförallt den nya F-9 skolan (560 elever) och den nya förskolan (utökad från 2 till 8 avdelningar = 144 barn) förväntas medföra. Detta bedöms medföra olägenheter och ökade kostnader för föreningen.

Någon befarar att trafikbullernivåerna kommer bli högre än beräknat till följd av en högre trafiktäthet och transporter till skolan och bristfällig kollektivtrafik.

Några påvisar att Trafikkontorets beräkningar pekar på att nattpassagerna på Robertshöjdsgatan kommer flerfaldigas. Om skolan och idrottshallen används till kvälls- och helgaktiviteter ökar störningarna på kvälls- och nattetid ytterligare. Risken att nattsömn blir störd flera gånger per natt anses vara överhängande. Eftersom Robertshöjds radhusområde omnämns i Göteborgs bevarandeprogram, befaras det att bullersänkande åtgärder som bullerplank eller åtgärder i fasad kommer motverkas av Göteborgs stad. Påverkan på människors hälsa, ökad stress och att den lugna naturnära atmosfären förstörs är några följder som nämns. Flera befarar ljudstörningar och högre bullernivåer från skolgården. Bland yttranden uttrycks kritik kring att beräknade bullernivåer inte har tagit hänsyn till bullerbidraget från eleverna på den nya skolans bullerbidrag. Angränsande radhus befaras få högre bullernivåer än beräknat. I *Buller och hälsa* från Ljudmiljöcentrum vid Lunds universitet presenteras samband mellan hälsa och utemiljö. 10 års studier resulterade i konstaterandet att det finns 8 karaktärer i utemiljöer som motsvarar de grundläggande behov som människor har för rekreation, avstressning och välbefinnande. I flera av dessa karaktärer är det viktigt med låga bullernivåer och att naturljud är framträdande. Utifrån detta är det miljöpsykologiskt gynnsamt för boende i området Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan med den fridfullhet, artrikedom, rymd som idag finns. Området har som signum att vara ett tyst och lugnt område nära naturen och har därigenom blivit en oas för dem som trivs i denna typ av miljöer.

Några yttranden förväntar sig en försämrad ljudbild över rekreatiomsområdena runt Hårlanda Tjärn och de skyddade arter som huserar i området. Grönkilarna som tas bort dämpar buller.

Några personer lyfter att det korta avståndet mellan gatorna och huskropparna kommer leda till högre bullernivåer vid och i husen än vad det är idag. Någon anser att det behöver utredas om ljudnivån från trafik och förskolans skolgård i de befintliga byggnaderna, byggda med äldre byggnadsteknik och sämre ljudisolering på grund av dåliga fönster, självdrag och tunna väggar, uppfyller dagens gränsvärden för ljudnivå inomhus.

Det befaras bland inkomna yttranden att det utifrån genomförd rapport om buller tydligt framgår att bullernivån kommer att gå över gränsvärdena i de nya husen. Några hänvisar till studier (t.ex. Lancet 2014 april 12 ”*Auditory and non-auditory effects of noise on health*”) och påvisar faror med för höga bullernivåer, såsom sömnstörningar, högt blodtryck, ischemisk hjärtsjukdom, stroke och nedsatt kognitiv funktion hos skolbarn. Dessa uppstår redan vid bullernivåer > 55dB per dygn, vilket delar av de nya lägenheterna överskrider. Någon påtalar att bullernivån överskrider 70 dBA vid fasad mot Södra Sotenäsvägen och efterfrågar en kompletterande kartläggning av buller.

Några personer ifrågasätter om gränsvärden för luftföroreningar klaras och oroas över ökade luftföroreningshalter då allvarliga besvär uppkommer även på lägre nivå än gränsvärdets.

Någon anser även att buller under byggnationstiden kommer bli ett problem och att en annan plats för de nya bostäderna borde väljas där hälsan för de boende inte påverkas i samma utsträckning.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret anser att bullret i området är tillräckligt beskrivet. Området har idag relativt låga bullernivåer och dessa antas öka men fortsatt ligga på en relativt låg nivå. Den nya bebyggelsen föreslås på ett kortare avstånd till gatan än befintliga bostäder. För de nya husen klaras riktvärden bortsett från en bottenlägenhet i backen upp för

Smörslottsgatan. Bullernivåerna för den omkringliggande bebyggelsen har inte undersökts men antas ligga lägre än för den föreslagna.

Vid en planläggning görs bullerberäkningar och mätningar på plats sker inte.

För buller under utbyggnaden se kommentarer under Tematisk sammanfattning under rubriken Störningar.

Hastigheten i bullerutredningen utgår ifrån trafikberäkningen som utgår ifrån dagens hastighet 50 km/h.

Bullernivåerna beräknas inte bli så höga att bullerplank krävs med anledning av exploateringen.

Det är endast trafikbuller som presenterats. Det ljud som skolor och förskolor medför tas ej med.

Angående luftmiljö anser inga miljökvalitetsnormer överskridas.

Angående påverkan under byggtiden se kommentarer under Tematisk sammanfattning under rubriken Störningar.

Tillgänglighet och service

Flera personer anser att området runt Härlanda tjärn är ett särskilt viktigt rekreativsområde i Göteborg med hänvisning till dess höga tillgänglighet, vilket medför att det nyttjas av alla typer av invånare. Någon lyfter vikten av att ha lättillgängliga rekreativsområden i den alltmer täta staden. Någon upplyser om att Härlanda tjärn är den mest lättillgängliga porten till Delsjöns naturreservat och några anser att tillgängligheten, tvärt emot vad planen säger, kommer att försämrats. Bland annat för att parkeringsplatserna vid tjärnen riskerar att användas som boendeparkering för att de planerade p-platserna inte räcker till och för att man upplåter den stora grusplanen till skola och idrottshall. Det gör det svårare för långväga besökare med bil att hitta parkering och använda tjärnen. Någon uttrycker att det finns äldre personer som inte klarar att gå, cykla eller åka buss till friluftsområdet, men som klarar att köra bil, för att komma ut och använda området. Man undrar när behovet av p-platser till friluftsområdet beräknats, om det varit vid vackert väder eller dåligt väder då det påverkar antalet besökare. Vägen till Härlanda tjärn kommer att upplevas mer otrygg till följd av ökad trafik och rörelse i området. Någon anser att tillgången och tillgängligheten till naturområdet kommer försämrats när skolan byggs, som då kommer att ligga som en barriär. Någon påtalar att busshållplatsen vid Spåntorget gör Härlanda tjärnområdet tillgängligt med kollektivtrafik. Någon menar att ambitionen att öka tillgängligheten via kollektivtrafik samt gång/cykeltrafik inte kommer att ge avsedd effekt och det är en stor risk att utförande av detaljplanen kommer att leda till motsatsen. Den ökade biltrafiken till/från ett bilberoende område av boende, personal, besökande och användare av skola, förskola och äldreboende kommer att utgöra ett hinder att besöka området. Därmed kommer tillgängligheten till natur-, rekreativ- och motionsområdet att försämrats vilket kommer att drabba enskilda

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret delar synpunkten om att Delsjöområdet är ett viktigt rekreativsområde. Genom förslaget underlättas möjligheten att ta sig hit som gående och cyklist och på en längre sikt möjliggörs att området trafikeras med kollektivtrafik. Den parkering som finns nere vid tjärnet påverkas enbart genom att in- och utfarten förändras.

Friytor

Flera anger att de flyttat till området på grund av dess närhet till grönområden, sjöar och möjlighet till friluftsliv. Det menas att exploateringen innebär en förstörd natur, försämrad luftkvalitet, att bad och rekreation försämras för alla människor som går cyklar eller tar bussen till Härlanda tjärn och att området har ett stort värde för både närboende som för gemene göteborgaren. Många motsätter sig att de gröna ytorna i området byggs bort och menar att de istället borde stärkas. Den tätortsnära naturen är viktig ur rekreationshänseende och nyttjas mer frekvent än natur som ligger längre bort. De så viktiga rekreations- och återhämtningsmöjligheten i området, mellan byggnaderna, kring Härlanda tjärn och i Delsjöområdet, kommer minska med mindre grönyta och få negativa följder för enskilda individer, turismen, klimatet och miljön. Förslaget kommer att påverka möjligheten till rekreation och friluftsliv, som också är riksintresse, för redan befintliga boende och de som åker till Härlanda tjärn. Några lyfter att Skatås, Delsjöområdet och Härlanda tjärn är väldigt viktiga områden för såväl Björkekärr som för hela Göteborg och används flitigt. Området är ett av de få i Göteborg som man sannolikt väljer för att komma närmare naturen och om så många människor skulle tillkomma skulle det förstöra det attraktiva som finns idag. På helgdagar beskrivs det att områdets egen parkeringsplats är helt fullbelagd och då parkeras det även på grusplanen som är tänkt för F-9 skola med idrottshall. De som kommer med bil är familjer med barnvagnar, flera barn och deras lek- och idrottstillbehör, picnic-korgar och grillattiraljer. Då fungerar det inte att åka kollektivt och man undrar var alla ska parkera. Det hjälper inte med bara gång- och cykelvägar då bilburna kommer från hela stan. Trafik till den planerade skolan samt bostäderna kommer att påverka naturupplevelsen. Den tänkta vändplanen kommer innebära stort intrång i naturen och påverka Delsjöområdet.

Någon argumenterar mot exploateringen med att den nordvästra delen av Härlanda tjärn är den mest populär delen av naturområdet och en annan med att det ligger i anslutning till en populär badstrand. Några personer anser att förutsättningarna för användandet av Härlanda tjärnområdet kommer att förändras helt när skolungdomar vistas där på raster, håltimmar och kvällar. Några anser att bebyggelsen inte bör vara synlig från Härlanda Tjärn, för att inte försämma naturupplevelsen och några har angett att det är negativt att nagga Delsjöområdets fritidszon i kanterna och att det är fint att kunna nalkas ett grönområde gradvis, inte via höga husfasader.

Det har framförts att behovet av lekplatser för de nya bostäderna inte är uppfyllt i planen och att de lekplatser som finns i närheten används mycket och utsätts för ett högt slitage redan idag. Det har även framförts synpunkter om att uteytor för förskola och äldreboende är underdimensionerade och att utomhusytor för förskola och äldreboende inte kan samutnyttjas. Någon föreslår att området istället bör byggas ut utifrån ett rekreationsperspektiv, såsom en stor lekpark, konstgräsplan, ännu bättre badmöjligheter och grillmöjligheter med mera. Även synpunkten att befintlig fotbollsplan har ett värde för spontanidrott har inkommit.

Några anser specifikt att ett stråk av växtlighet längs Robertshöjdsgatan mittemot radhusområdet behöver bevaras. Detta skulle minska den upplevda förändringen och bidra till mindre insyn. Dessutom skulle det ha en bullerdämpande och luftrenande effekt, vilket är relevanta vinster för området.

Boende yttrar sig positivt till sitt befintliga boende längs Smörslottsgatan 86 där husen är planerade med stora öppna gårdar för barn att leka fritt på och trots många lägenheter inte har någon insyn in i lägenheten. Ett område där man oavsett ekonomi kan bo och trivas i. Andra boende uttrycker oro kring att planteringar och odlingar som finns vid Smörslottsgatan som hyresgästerna själva sköter om tvingas tas bort. Grönområden och träd runt husen har stor betydelse för folkhälsan, liksom hundstigarna som också försvinner.

Kommentar:

Påverkan på riksintresse för friluftsliv är beskrivet i planbeskrivningen, Länsstyrelsen har meddelat att de delar kommunens bedömning att exploateringen inte står i strid mot riksintresset.

Trafikförslaget bygger på att stärka möjligheterna för gående och cyklister och möjliggöra för kollektivtrafik. Stadsbyggnadskontoret bedömer att detta är en väg för att tillgängliggöra området. Genom exploateringen tas även en grusplan men låg utnyttjandegrad i anspråk för att möjliggöra för en skola. I samband med att skolan byggs kommer nya funktioner till området bland annat med en skolgård och idrottslokal som också bidrar till lek. Möjlighet till rekreation i närområdet bedöms som mycket god. Att skolan ligger i ett läge intill ett naturområde bedöms ge mycket goda förutsättningar för barn och ungdomars rekreation

För området där odlingslotterna idag finns kommer marken delvis att tas i anspråk för ett boende med särskild service. Det finns stora friyor kring byggnaden och önskemål om att behålla delar för odling i framtiden har överlämnats till exploatörerna.

Teknisk försörjning

Flera anser att infrastrukturen inom området inte är anpassad till mer bebyggelse och trafik. Någon anser att stadens infrastruktur behöver byggas ut och utvecklas i takt med att staden växer. Några påtalar att flera radhusgrunder skadades till följd av bristande dagvattenhantering i samband med Egnahemsbolagets bygge 2001, norr om det aktuella planområdet. Den föreliggande planen omfattar ett betydligt större område uppströms Robertshöjds radhusområde och dessutom betydligt större ingrepp med sprängning för parkeringshus om över hundra platser under mark. Inkomna synpunkter uttalar tveksamhet till att en förhöjd kantsten är tillräckligt för att skydda radhusområdet mot översvämning när större delen av området uppströms beläggs med hårdgjord yta.

Någon anger att dagvattenutredningen inte har tagit upp att det har varit översvämningar i området, som vid Långefjällsgatan. Flödet av dagvatten kommer att bli högre vid Långefjällsgatan vid utbyggnad. Ökat flöde kan leda till att sediment rivs upp i bäcken med risk för föroreningar från lakvatten från Brudare mossen.

Någon uppmärksammar att sprängning är planerad i markplan ovan en vattentunnel som är av betydelse för dricksvattenförsörjningen i Göteborg.

Något annat som lyfts är att skolans placering innebär att släckvatten vid eventuell brand rinner mot Härlanda tjärn och försvårar användandet av badplatsen. Krävs uppsamling av släckvatten.

Kommentar:

Trafikkontoret har bedömt att områdets trafiknät tål den föreslagna exploateringen. Genom exploateringen har fokus legat på att skapa bra förutsättningar för gående och cyklister och detta trafiksystem stärks genom exploateringen.

Genom föreslagna åtgärder förväntas skyfallssituationen för radhusområdet förbättras, där en av åtgärderna är en höjd kantsten. I området kommer dagvatten att hanteras enligt stadens rutiner, och då mer mark kommer att hårdgöras och då vattnet till stor del leds bort kommer inte markinfiltrationen att öka. Vid skyfall planeras Robertshöjdsgatan att konstrueras för att bilda en skyfallsväg för att skydda delar av radhusbebyggelsen.

Tunneln är behandlad genom upplysning på kartan. Frågan bevakas av kretslopp och vatten.

Avrinningen från området går inte mot Härlanda tjärn. Ingen speciell hantering av släckvatten är utredd i planskedet.

Miljökonsekvenser

Flera efterfrågar en ingående/korrekt miljökonsekvensbeskrivning och några anser att det är i enlighet med MB/PBL eftersom planen medför betydande miljöpåverkan. Någon anser att det är anmärkningsvärt att detta inte genomförts innan antagandet och någon anser att det är lämpligt med tanke på att delar av planområdet ligger inom riksintresse för friluftsliv. Någon anser att konsekvensbeskrivningen borde ha sin utgångspunkt i trafikbelastning, skugga och att det finns många arter som kommer förlora eller få sin livsmiljö försämrad. Någon menar att exploateringen som planeras innebär en kraftig ökning av trafiken med allvarliga konsekvenser för närboendes hälsa och säkerhet vilket helt utelämnats i kommunens konsekvensanalys.

Några skriver att om verksamheten eller åtgärden omfattas av samrådskravet i 4 § första stycket 2 (MB), så ska miljökonsekvensbeskrivningen alltid innehålla:

- i. En beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning.
- ii. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. inte följs.
- iii. De uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra.
- iv. En redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd.
- v. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i i–iv samt redovisning av alternativa utformningar och lokaliseringar.

Det anges bland inkomna yttranden att om man ska anlägga nya verksamheter av de slag som finns uppräknade i 3 § 1 stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, så ska det alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommentar:

Detaljplanen bedöms inte vara av den omfattningen att en miljöbedömning ska genomföras och en miljökonsekvensbedömning ska upprättas. Se behovsbedömning i planbeskrivningen samt Länsstyrelsens yttrande i att de instämmer i kommunens bedömning. Kontoret bedömer inte att exploateringen påverkar riksintresset för friluftslivet på ett sådant sätt att det påtagligt skadas. Bedömningen går att läsa i planbeskrivningen under rubriken riksintressen. Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande svarat att de delar kommunens bedömning.

Miljömål

Någon anser att planen strider mot politikernas vilja att vara en miljövänlig stad. Någon anser att planen strider mot miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö” och någon anger att skolans placering minskar möjligheten att nå miljömålen.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret gör en annan bedömning och anser att exploateringen är i linje med miljömålet om en god bebyggd miljö. Se kommentarer till yttrande 66 från Nätverket Trädplan Göteborg.

Naturmiljö

Flera delar inte SBK:s bedömning om förslaget påverkan på naturmiljö och riksintresse för friluftsliv. Förtätningen menar man kommer att medföra ett stort intrång och en påtaglig negativ påverkan på ett ovärderligt fritids- och naturområde och på de växt- och djurarter som finns i området och blir lidande. Förslaget riskerar att påverka området Härlanda tjärn och naturreservatet vilket är en stor källa till rekreation och glädje för många. Det är viktigt att värna grönområden, miljöer dit man kan ta sig för att stressa ner, i ett växande samhälle.

Det påtalas att planen nämner att de skyddade arter som påverkas av byggnationen har ett stort naturområde invid vilket erbjuder kompensation för de grönområden som försvinner. Men, det finns inga studier som visar att arterna trivs i dessa andra områden, eller ens habiterar där i nuläget. Detta önskas utredas. Någon menar att specifikt skolverksamheten kommer att påverka närliggande natur och djurliv, med ljud, ljus och lek. Flera anger att placering av den nya bebyggelsen innebär att många träd tas bort, och några menar att det särskilda boendet innebär att ytterligare grönska tas bort. Det har redan byggts mycket i Björkekärr och ytterligare förtätning innebär att ännu fler träd tas bort. Någon anger att ädellövskog riskerar att avverkas, vilket strider mot EU:s habitatdirektiv.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret anser att det är en väl avvägd gräns för naturområdet. Angående naturmiljö se Park- och natursförvaltningens yttrande nr 19 samt svar till miljöförvaltningens yttrande nr 5 under spridningskorridorer.

Exploateringen innebär att växtlighet tas bort. Vägt mot de mervärden som skapas genom nya bostäder anses intresset av fler bostäder som starkare. Vid förtätningar och exploateringar sker det ofta en stor påverkan lokalt på platsen men sett över ett större område kan också ytor undantas från exploatering genom hårdare exploatering i ett läge. I denna detaljplan är naturområden inlagda söder om skolan och på motstående sida Smörslottsgatan.

Luft

Några anser att förtätning enligt förslaget innebär ökat buller och försämrad luftmiljö genom ökat utsläpp av hälsovådliga ämnen orsakat av ökad trafik, som framförallt den nya F-9 skolan och den nya förskolan förväntas medföra. Med en stor ökning av trafiken, sker lika stor ökning av luftföroreningarna. Detta bedöms medföra olägenheter och påverka hälsan för både boende och de som besöker naturområdet, samt ökade kostnader för förening och boende. Några saknar en tydligare beskrivning av hur luftmiljön till följd av ökad trafik förväntas påverka boendemiljön än vad som skrivs på s 46. De nämner forskning som stödjer samband mellan utveckling av luftvägssymptom och luftföroreningar orsakade av trafik. Några ifrågasätter starkt Stadsbyggnadskontoret bedömning att påverkan på luftmiljön blir liten och bedömningen att luftkvaliteten i Björkekärr inte påverkas negativt av förslaget. Någon efterfrågar att luftmiljön påverkas när träden tagits bort och att detta behöver utredas. De yttrande vill se de studier av utspädning av luftföroreningar, som ligger till grund för Stadsbyggnadskontorets bedömning. Eftersom området är vindskyddat och en nästan tredubbling av utsläppen av hälsovådliga ämnen

väntas ifrågasätts det om utsläppen kommer spädas ut så pass mycket att hälsorisker kan avfärdas vid lekplatsen och friskluftsintagen som ligger 5 respektive 15 meter från gatan. På lång sikt påverkas allas, men framför allt barnens hälsa. Vidare anser de att hänvisning till att gällande miljö kvalitetsnormer inte överskrids är en klen tröst för de som valt att flytta så här långt från stadens centrum för att barnen ska få andas renare luft. Några efterfrågar luftkvalitetmätningar för att de inte är gjorda för befintliga hus (Brf Fiolen).

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret kvarstår vid sitt svar i samrådet. Inga nya luftmiljöutredningar genomförs.

Påverkan på vatten

Det framkommer synpunkter på att den gröna kilen tas bort vilket innebär mer hårdgjord yta och ökat dagvattenflöde. Detta kan innebära belastning på kulvertarna där Robertshöjds samfällighetsförenings ledningsnät finns. Därför poängterar man att det är viktigt att bevara så mycket vegetation som möjligt vid en eventuell exploatering.

Kommentar:

Dagvatten avses att hanteras enligt stadens principer där en viss andel ska kunna fördröjas innan det släpps ut på dagvattennätet.

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

1. Fastighetsnämnden

Tillstyrker detaljplanen

2. Trafikkontoret

Trafikkontoret har medverkat i planarbetet och lämnat synpunkter under hand och ställer sig positiva till utbyggnad av rubricerat ärende.

Trafikkontoret vill dock förtydliga att all parkering av bilar och cyklar, för tillkommande bebyggelse skall tillgodoses inom planområdet enligt överenskomna p-tal för BoStad2021. Endast korttidsparkering tillåts utmed vissa sträckor av gatan.

Trafikkontoret bedömer att trafiksystemet klarar den tillkommande trafiken som alstras från den nya bebyggelsen. Vid utformningen har stor vikt lagts på att öka framkomligheten för cyklister och fotgängare. Efter yrkande till BN i samband med beslut om granskning har Trafikkontoret utrett möjligheterna för ytterligare vändmöjligheter före redovisad rundkörning i anslutning till parkering vid Härlanda tjärn. Trafikkontoret kvarstår i sin tidigare bedömning att en vändplats längre in i området är det lämpligaste. Vår bedömning är att två vändmöjligheter i anslutning till varann minskar flödet och ökar antalet konflikter mellan trafikanter. Vi bedömer att in- och utfart till skolans entré i läge med korsningen är inte lämpligt ur säkerhetsympunkt då det rör sig många elever som kommer till fots eller med cykel i detta område. Med hänsyn till närheten till korsningen och siktförhållanden är en del av sträckan belagd med utfartsförbud. Granskningsförslaget är i linje med Trafikkontorets förslag.

Kostnaden för utbyggnad av allmän plats har bedömts till ca 28 miljoner samt en ökad underhållskostnad på ca 180 000 kr per år.

Kommentar:

Inom ramen för planarbetet planeras mobilitetsåtgärder i syfte att minska antalet bilresor. En del i detta är att arbeta för att underlätta att bo och leva utan bil genom åtgärder och samtidigt ges en reduktion i de antal parkeringsplatser som krävs i samband med bygglovet.

3. Stadsdelsnämnden Örgryte Härlanda

Stadsdelsnämnden tillstyrker förslaget och önskar att hänsyn tas till förvaltningens överväganden. Till beslutet biläggs ett yttrande från (L) och (M).

Förskola, äldreboende och BmSS

Ett nytt äldreboende behövs i stadsdelen till 2020. Förvaltningen anser att det är mycket olyckligt att det inte går att få till inom ramen för denna detaljplan. Stadsdelen uppmanar fastighetskontoret att tillsammans med lokalsekretariatet omgående finna en annan lösning.

Stadsdelen framför för- och nackdelar med olika kombinationer mellan förskola, äldreboende och BmSS. Stadsdelen påtalar att de inte har erfarenhet av att kombinera förskola och BmSS.

Skola

Förvaltningen anser att skolans placering är avgörande utifrån ett verksamhets- och barnperspektiv. Förvaltningen förordar en placering av huskroppen längs med gatan så som förslaget i samrådet såg ut. En sådan placering skapar en större skolgård med en

tydligare koppling till grönområdet. Den är även att föredra då eleverna avskärmas från trafiken och varutransporter vilket både ger en säkrare miljö och mindre buller.

Många boende i området har påpekat risken med att en huskropp längs med Smörslottsgatan skapar en insynsskyddad skolgård som kan bli en samlingsplats för ungdomar och med en ökad otrygghet till följd. Förvaltningen ser också en risk med detta men ser att fördelarna med en sådan placering överväger nackdelarna. Trygghetsfrågorna är viktiga och behöver omhändertas i utformningen av skolbyggnaden. Exempelvis kan större glaspartier eller öppningar i huskroppen skapa möjlighet till insyn från vägen. Kvällstid är ofta löparslingan söder om skolan det mest befolkade stråket i området.

Ut trafiksäkerhetssynpunkt är den föreslagna vändplatsen för mat- och varutransporter på skolgården i förslag 2 problematisk. Den riskerar trots eventuella skyltar att användas för hämtning och lämning vilket skapar oreda i trafiken på Smörslottsgatan och ytterligare äventyrar barnens säkerhet inne på skolgården. Ur detta perspektiv hade en vändplats nere vid parkeringen varit tillräcklig så att samtliga bilar måste ner och vända. Parkeringsfickor utmed vägen (förslag 1) eller vändplats inne på skolgården (förslag 2) riskerar att skapa otydlighet och förvirring i trafiken. Förvaltningen är kritisk till båda dessa lösningar. I kombination med stress är risken stor att olyckor sker. Om all hämtning och lämning sker nere vid vändplatsen och parkeringen är det viktigt med bra och säkra gångstråk till skolan därifrån. Det är också viktigt med tydliga och säkra cykelstråk och flera cykelparkeringar i olika väderstreck intill skolan.

Mobilitet

Förvaltningen menar att det är av yttersta vikt att kollektivtrafik i området säkras innan eller senast i samband med slutförandet av byggnationen. Planens möjliggörande av ett hållplatsläge vid den planerade skolan är inte tillräckligt. Dialogen mellan Trafikkontoret och Västtrafik måste fortgå och resultera i en fungerande kollektivtrafiklösning för området så snart som möjligt. Förvaltningen anser att en mindre tyst elbuss är ett alternativ som bör undersökas.

Vid sidan om förändrad utformning av gator till förmån för gång och cykel behövs riktade mobilitetsåtgärder för att främja användandet av gång och cykel.

I planområdet finns idag ett flertal använda gångstråk genom de grönområden som ska bebyggas och som lyfts av medborgare genom planeringsprocessen. Exempelvis finns gångvägar mellan Träringen och förskolan, vid Ormebäcksgatan, Blacktjärngatan, Långefjällsgatan samt mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan. Det är viktigt att förstå och ta hänsyn till dessa stråk eftersom det annars finns risk för undanträngningseffekt och att stråken inte tas om hand. Gångstråken underlättar vardagslivet och rörelsen i området och är också en del av områdets karaktär.

Kommentar:

Stadsdelens önskan om en byggrätt för ett äldreboende översänds till lokalsekretariatet och fastighetskontorets strategiska avdelning. I detaljplanen möjliggörs för en byggrätt för ett mindre äldreboende vid förskolans läge i det fall detta behov prioriteras högre än behovet av 8 avdelningar förskola. Inom detaljplanen planeras för en relativt stor andel lokaler för kommunalt behov.

Detaljplanen styr inte skolbyggnadens placering utan båda alternativen är möjliga. Yttrandet översänds till lokalförvaltningen.

Detaljplanen styr inte trafikeringen med kollektivtrafik. Ett bussläge möjliggörs för att inte hindra en trafikering. Stadsbyggnadskontoret delar synpunkten att det vore önskvärt med en förstärkning av kollektivtrafiken i området men anser inte att planarbetet bör invänta ett sådant beslut. Yttrandet översänds till trafikkontoret.

I samband med planarbetet planerar exploatören att genomföra mobilitetsåtgärder för ett minskat parkeringstal och ett minskat bilanvändande.

Delar av befintliga gångstråk kommer att påverkas av exploateringen. En koppling mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan förväntas kvarstå men i annat läge. Kopplingen mellan Smörslottsgatan och Träringen, norr om förskolan, kommer att tas bort. Intresset av att bevara kopplingen har vägts mot intresset av att få en större förskolegård. Stadsbyggnadskontoret har bedömt att behovet av en ändamålsenlig skolgård vägt tyngre.

4. Park- och naturnämnden

Planförslaget innebär att befintlig naturmark delvis tas i anspråk för ny bebyggelse, främst för byggnation av en ny skola. Förvaltningens bedömning är dock att skolbehovet i stadsdelen är mycket stort och att de ekologiska och sociala värden som förloras kan kompenseras.

Förvaltningens främsta synpunkter på förslaget är:

- Kompensera för förlorade naturvärden både på kvartersmark, skolgårdar och inom naturmark
- Möjliggör för planteringar i eller längs Smörslotts- och Robertshöjdsgatan

Förvaltningens medskick till kommande arbete:

- Hantering av strandskydd
- Planera byggnation och gårdar för att undvika barriäreffekter. Planområdet utgör en viktig länk mellan Spåntorget och Delsjöområdet och innehåller flera stora träd. Gatan upplevs som grön eftersom den omgivande vegetationen får ta plats. Då bebyggelse uppförs försvinner både träd och mycket av denna upplevelse, och orienterbarheten mot Härlanda tjärn och Delsjöområdet minskar. Planen bör i så stor grad som möjligt skapa förutsättningar för att trädplanteringar kan ske i eller i anslutning till Smörslottsgatan respektive Robertshöjdsgatan, inom både kvartersmark och gatumark.

Planförslaget innebär att förvaltningen i stort får oförändrade driftkostnader för området. Förvaltningen bifogar en kalkyl med en investeringskostnad på 1,8 miljoner och en driftskostnad på 15 000 kr per år.

Nämndens synpunkter från samrådsskedet har till största del tillgodosetts.

Områdets karakteriserande inslag av buffertzoner och informella grönytor försvinner till största del med förslaget. Att nya planteringar är möjligt både på allmän plats och kvartersmark blir viktigt för att kunna kompensera för naturmiljöer och vegetation. Dock är förvaltningens bedömning att det även fortsatt kommer att finnas goda möjligheter till lek och spontan rörelse i närområdet inom rimligt avstånd, särskilt med tanke på närheten till Delsjön och Härlanda tjärn. Naturmark har också planlagts i planområdets västra del för att säkerställa en passage genom bebyggelsen, vilket är positivt ur ett tillgänglighetsperspektiv.

Kommentar:

Kompensationsåtgärder planeras att genomföras i samband med genomförandet av detaljplanen.

Att skapa en grön zon längs Smörslottsgatan har studerats. Den lämpligaste placeringen av träd i gaturummet skulle vara vid cykelbanan i väster för att få ett avstånd till vägbanan. Träd i detta läge kommer dock i konflikt med ledningar. Den gröna delen av gaturummet kommer därför att hamna på förgårdsmarken. I vissa strategiska lägen planläggs för naturmark t.ex. kring en trädgruppering innehållande en ek i korsningen mellan Robertshöjdsgatan och Smörslottsgatan. Ett grönt stråk skapas även mellan radhusbebyggelsen och föreslagen skola.

Länsstyrelsen har in sitt samrådsyttrande meddelat att strandskyddet inte inträder inom planområdet.

Delar av de stråk som finns i området idag kommer att påverkas. Se kommentar till stadsdelsnämndens yttrade.

5. Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen tillstyrker fortsatt planarbete under förutsättning att våra synpunkter nedan beaktas.

Naturmiljö

I planbeskrivningen föreslås kompensationsåtgärder för planens i anspråkstagande av naturmark. Vi anser att det i planhandlingarna bör framgå hur ansvarsfördelningen ser ut för genomförande av kompensationsåtgärderna. I naturvärdesinventeringen utförd av Calluna (2016) identifierades spridningskorridorer genom planområdet. Vi anser att man i planhandlingarna behöver beskriva planens påverkan på dessa spridningskorridorer och konsekvenserna utifrån ett landskapsekologiskt perspektiv.

Markmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att det behöver genomföras en kompletterande utredning och troligtvis även provtagning av grundvatten för att säkerställa att petroleumföroreningar inte har spridit sig från den nedlagda och sanerade bensinstationen i korsningen Rosendalsgatan/Smörslottsgatan till planområdet.

Tjärasfalt och bärlager förorenat med PAH föroreningar har påträffats i flera olika områden i anslutning till planområdet, såväl inom bostadsmark som i Smörslottsgatan. Hantering av tjärasfalt är hanterbart inom exploateringsprojekt men provtagning behöver genomföras av alla asfaltsytor i god tid innan schaktarbeten genomförs. Kompletterande provtagning behöver, inför byggnation, även göras vid garagelängorna på fastighet Säve 747:72. Här finns risk för föroreningar kopplade till uppställning och viss mekanik med bilar.

Buller under byggtiden

För att genomföra planen behövs omfattande bergarbeten med borrhning och sprängning. Buller under förberedande markarbeten och byggskedet är inte reglerat i processen enligt plan- och bygglagen. Om olägenheter uppkommer för närboende är det miljöförvaltningen som får ingripa med stöd av miljöbalken och ställa krav på skyddsåtgärder eller tidsbegränsningar. Ett sådant ingripande sker när byggprocessen är igång och riskerar att orsaka förseningar och extra kostnader för projektet. Detta kan undvikas om exploatören redan på ett tidigt stadie utreder och planerar utförandet så att bästa möjliga teknik utnyttjas och att bullret inte överstiger de riktvärden som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd.

Kommentar:

Naturmiljö: Fastighetskontoret ansvarar för att finansiera de ekologiska kompensationsåtgärder som planeras, i denna detaljplan kommer Park- och naturförvaltningen ansvara för utförandet som kan ske genom entreprenör.

Park- och naturförvaltningen har ombetts att svara angående spridningskorridorer. Spridningskorridorerna används av de arter växter och djur som identifierats i den inventering *Calluna* gjort under planarbetet. Planhandlingarna beskriver planens påverkan på samtliga dessa arter. Exakt vilken effekt spridningskorridorerna har för varje enskild art är mycket svårt att säga. Den generella bedömningen av spridningskorridorerna inom planområdet är dock att det är naturområdet runt Härlanda tjärn som är den huvudsakliga resursen för samtliga arter, och att växter och djur kan röra sig längs med spridningskorridorerna norrut men att dessa inte leder till något ytterligare större natur- eller grönområde. Spridningskorridorernas idag relativt smala form minskar också sannolikheten för att ett stort flöde av växter och djur passerar här. Utifrån detta dras slutsatsen att spridningskorridorerna inom planområdet inte är livsviktiga för någon förekommande art inom området, och att planens påverkan på dessa därmed är liten. Korridoren är inte heller utpekad i Grönstrategin.

Markmiljö: Fastighetskontorets markmiljöspecialist har gjort en genomgång av de utredningar som togs fram i samband med nedläggning och rivning av stationen. Utifrån det lämnas följande resonemang angående risker och utredningsbehov:

Vid nedläggningen av bensinstationen påträffades föroreningar i jord och grundvatten. Kortfattat kan sägas att föroreningskällan i samband med saneringen blev borttagen. En restförorening i jord lämnades kvar ut mot Smörslottsgatan men avgränsande provtagning visar på en begränsad utbredning av den. Utförda utredningar visar att det inte kan uteslutas att föroreningar har spridit sig utanför verksamhetsområdet via grundvatten. Provtagning av grundvatten i ytliga jordlager visar på spridning åt norr. Spridning åt söder har inte kunnat påvisas.

Åt söder finns även en spridningsväg via ledningsstråk i Smörslottsgatan. I höjd med föroreningskällan är marknivån relativt plan för att ett femtiotal meter söderut börja slutta allt kraftigare neråt. Samma förutsättningar bedöms, efter en kontroll av samlingskarta för ledningar, gälla även för ledningsgravarna. Utförda undersökningar visar på en fluktuerande grundvattenyta och att det ytliga grundvattenmagasinet tidvis är utan vatten. Det samma borde gälla för ledningsstråket men det kan inte uteslutas att det periodvis transporterats föroreningar längs det. Den svaga marklutningen i anslutning till föroreningskällan och därmed även en svag grundvattengradient talar tillsammans med den tidvis låga grundvattennivån för en begränsad spridningshastighet.

En spridningsväg finns även via grundvatten i sprickor i berggrunden. Någon detaljerad kartläggning av berggrunden vid källområdet är inte utförd men storskalig kartering pekar inte på någon större sprickzon vid den tidigare bensinstationen. Inom planområdet har WSP på uppdrag av exploatören tagit fram ett ”PM Bergteknik”. I det beskrivs berggrunden som fin- till medelkornig grå till rödgrå gnejs. Berget är medel- till storblockigt uppsprucket med generellt låg sprickfrekvens. Vanligast förekommande sprickgrupper är orienterade NNO-SSV och VNV-OSO, båda med stupning på 70-80°, samt flacka sprickor längs foliation med orientering 320/13°. Strykning/stupning är angivna enligt högerhandsregeln.

Förutsättningarna talar inte för någon storskalig eller alarmerande risk för spridning via bergsprickor. Att föroreningar har spridits till planområdet via bergsprickor kan inte uteslutas men att verifiera det kräver mycket omfattande och kostsamma utredningar. Efter ytterligare sprickartering kan bergborrade brunnar placeras där man ser störst möjlig-

het att det finns förbindelser med källområdet. Ett vattenprov som sedan visar på förekomst av föroreningar kan då kopplas till föroreningskällan. Om vattenprovet är rent är det dock svårt att dra slutsatsen att det inte finns någon förorenings-spridning från källområdet.

Den förorening som har påträffats och som har störst potential att sprida sig löst i grundvattnet är bensintillsatsen MTBE. De halter som har uppmätts inom källområdet samt i en punkt strax norr om är i storleksordningen 0.1 – 0.2 mg/l. Den exponeringsväg som skulle kunna innebära risker inom planområdet är inträngning av ånga i byggnader. I de bedömningsgrunder som Svenska Petroleuminstitutet (SPI) har tagit fram är föreslaget riktvärde för exponeringsvägen ”Ångor i Byggnader” 20 mg/l. För dricksvatten föreslår SPI 0.02 mg/l. Sannolikheten för att MTBE, med halter som skulle kunna innebära hälso-risker, har tagit sig via bergsprickor till planområdet bedöms som liten.

Miljöförvaltningen har vid granskning av utförd miljöteknisk markundersökning även uppmärksammat att det kan ha använts klorerade kolväten vid bensinstationen. Vid stationen fanns bilverkstad med tvätthall. Användning av klorerade ämnen kan inte uteslutas inom det branschområdet men det är inte heller belagt att det har använts här. Med samma resonemang som kring MTBE så bedöms insatsen för att belägga eventuell förekomst och spridning av klorerade ämnen vara omfattande och kvalitetsmässigt osäker.

Sammantaget görs bedömningen att risker kopplade till spridning av föroreningar från bensinstationen med rimlig omfattning är utredda. Kostnaden för fortsatt utredning, med fullgod kvalitet, står inte i proportion mot den eventuella risk som kvarstår.

Kompletterande provtagning inför byggnation kommer att göras på fastighet Säve 747:72. Hantering av frågan kommer att hanteras i genomförandeavtal samt exploateringsavtal med kommande exploatörer. I projekt i kommunal regi ansvarar kommunen för kompletterande provtagning.

Buller under byggtiden

Informationen översänds till exploatören.

6. Idrotts- och föreningsnämnden

Inga erinringar

7. Lokalförvaltningen

Inga erinringar

8. Social resursförvaltning

Avstår från att besvara remissen eftersom detaljplanen inte anses påverka nämndens verksamhetsområden eller målgrupper.

9. Göteborg Energi AB med dotterbolag

Nät:

Noterar att E-områden avsatts dels för vår befintliga transformatorstation vid Robertshöjds gatan och dels för en tillkommande vid Smörslottsgatan. När översänder information om förutsättningar för nya transformatorstationer och framför att planförslaget innebär mycket små justeringar av ledningslägen vilket ses som mycket positivt. I de fall det ändå skulle bli aktuellt förutsätts respektive byggherre initiera och bekosta erforderliga flyttningar av befintliga anläggningar. För att koppla in den nya transformatorstationen kommer vi behöva schakta längs Robertshöjds gatan från den befintliga transformatorstationen till den nya. Vi förutsätter att ledningsrätt upplåtes för våra ledningar inom kvartersmark.

Fjärrvärme:

Ändra planbeskrivningen under rubriken Värme på sidan 43 enligt detta:

Ersätt "Det finns ingen ledning med bedömd kapacitet inom planområdet idag utan ledningsnätet behöver byggas ut från Spåntorget." med "Det finns i dagsläget inga fjärrvärmeledningar inom planområdet utan fjärrvärmenätet behöver byggas ut till området."

Om uppvärmningen avses ske med fjärrvärme, ombeds exploatörerna inkomma med en fjärrvärmeförfrågan till Göteborg Energi AB i god tid innan önskad leverans

Kommentar:

Nät: Yttrandet översänds till exploatören och fastighetskontoret. Med undantag av E-områden föreslås inga allmänna ledningar för el att finnas inom kvarteretsmark.

Fjärrvärme: Justeras enligt önskemål.

10. Kretslopp- och vatten

VA: - Lägg till text under rubriken "Vatten och avlopp" på sidan 43 i planbeskrivningen att dagvattenledningsnätet kommer byggas ut i Robertshöjdsgratan samt att allmänt ledningsnät för dricksvatten, spillvatten och dagvatten kommer läggas i kvarteretsgratan i område C.

Kretslopp och vatten framför investeringskostnader och bedömer att kostnadstäckning för VA-kollektivet vid genomförande av detaljplanen blir enligt ovan 75 %.

Avfall: Kretslopp och vatten ser inget behov av ändringar i planhandlingar. Detaljplanen möjliggör placering av miljörum för avfallssortering inne i huvudbyggnader eller i komplementbyggnader där avfallsfordon kan angöra intill. Översänder information till exploatörer angående vad som förväntas tas fram till bygglovet.

Kommentar:

Text justeras enligt yttrandet.

Yttrandet översänds till fastighetskontoret och exploatören.

11. Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har tidigare yttrat sig och det yttrandet gäller även här med tillägg: att vårt dokument "råd & anvisning 110" på vår hemsida www.rsgbg.se skall följas samt att VAV P83 skall följas avseende brandvatten.

Kommentar:

Noteras, informationen översänds till exploatören.

Kretslopp och vatten har tillfrågats och svarar att ovanstående råd kan följas.

12. Göteborgs hamn AB

Inga erinringar

13. Göteborgs Stads Parkering AB

Parkeringsbolaget har inga synpunkter på rubricerat ärende. Översänder generella ståndpunkter.

Kommentar:

Noteras, Yttrandet översänds till trafikkontoret.

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

14. Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samrådsyttrande har bilagats, se bilaga 2.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och att den därför kan komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar att:

- Bebyggelse blir olämplig för människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion med avseende på ras och lösa block.

Geoteknik

Ni har inte utrett risk för bakåtgripande skred från vattendraget. Ni har heller inte tydliggjort om lösa block förekommer utanför planområdet och om dessa kan påverka planområdet. Se vidare i yttrande från SGI.

Synpunkter på granskningshandlingen i övrigt

Artskydd - Fåglar och fladdermöss

Till granskningsskedet har ni kompletterat planbeskrivningen gällande artskydd. Vi har dock uppmärksammat att planbeskrivning och naturvärdesinventering inte stämmer överens. De fågelarter som finns i planbeskrivningen överensstämmer inte med de arter som finns i naturvärdesinventeringen. Uppgifter om kungsfågel saknas helt. Däremot finns uppgifter om "Hackspett". Utifrån uppgifterna i naturvärdesinventeringen får Länsstyrelsen förmoda att det är arten mindre hackspett som avses. Vidare påverkar byggnation av skola möjligtvis boplatser för fladdermus enligt uppgifter i planbeskrivningen. Det framgår inte av naturvärdesinventeringen att boplatser möjligtvis påverkas. Var uppgiften är hämtad framgår inte av planbeskrivningen.

Utifrån de uppgifter som framgår av naturvärdesinventeringen delar Länsstyrelsen kommunens bedömning att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras. Planbeskrivningen behöver dock uppdateras till antagandeskedet så att uppgifterna i planbeskrivningen och naturvärdesinventeringen överensstämmer. Om det tillkommit nya uppgifter efter naturvärdesinventeringen behöver det framgå var dessa uppgifter är hämtade.

Skyfall

Länsstyrelsen råder Göteborgs stad att införa en upplysning på plankartan angående fortsatta åtgärder av skyfall. Råd angående höjdsättning och kantsten i skyfallsutredningen behöver beaktas.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Miljöbalken

Med anledning av att en vall föreslås som skydd mot översvämning vill Länsstyrelsen upplysa om att åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för t ex bebyggelse innebär markavvattning. Att anlägga en vall eller annan anläggning i eller vid vattenområde som skydd mot vatten kan därför innebära markavvattning. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet och beskrivas i planhandlingen. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen.

Artskydd - Idegran

Länsstyrelsen bedömer att ingen dispens krävs i det aktuella fallet.

Artskydd - Åkergroda

Vid inventeringen som utfördes i maj 2017 hittades inga åkergrodor eller andra arter groddjur. Detaljplanen bedöms därför inte påverka groddjur på ett sådant sätt att förbudet i artskyddsförordningen aktualiseras.

Strandskydd

Länsstyrelsen har den 12 januari 2017 fattat beslut om förordnande om strandskydd i Göteborgs kommun vilket bland annat innebär ett utökat strandskydd kring Härlanda tjärn till 300 meter. I planbeskrivningen används fel datum av beslutet.

Kommentar:

Geoteknik: Se svar under kommentarer till SGI:s yttrande.

Artskydd: Park och Natur har bistått stadsbyggnadskontoret i bedömningen kring artskydd och har sammanställt detta i ett PM. Kapitlet gällande konsekvenser på naturmiljö i planbeskrivningen har förtydligats utifrån Park och Naturs PM.

Skyfall: Skyfall har studerats och åtgärder har föreslagits för kritiska lägen. I plankartan har detta lett till att det möjliggörs för anläggandet av en vall i områdets södra delar. Frågan är även aktualiserad i de genomförandeforum som sker parallellt med projektet. Kantstenar mm behöver bevakas i projekteringen av gatan, det bedöms inte kräva en upplysning på plankartan.

Miljöbalken: Länsstyrelsen har påtalat att anläggande av en vall i eller vid ett vattenområde som skydd mot vatten kan innebära markavvattning. Det får förtydligas att den beskrivna vallen utgör en del av framtagna åtgärder mot skyfall och syftar således till att skydda bebyggelsen mot ytligt rinnande vatten i samband med kraftig nederbörd. Anläggandet av vallen utgör således inte en markavvattningsåtgärd (jfr förtydligande till Naturvårdsverkets vägledning om markavvattning på Naturvårdsverkets hemsida) även om vallen indirekt kommer att skydda mot högre vattennivåer i bäcken i samband med skyfall.

Strandskydd: Justeras enligt länsstyrelsens yttrande.

15. Trafikverket

Staden har i granskningsskedet låtit ta fram en kompletterande beräkning som visar hur flödena kommer fördelas från området. Beräkningarna visar att cirka 800 bilresor väntas angöra Torpamotet till följd av exploateringen. Trafikverket bedömer att Torpamotet kan hantera detta relativt stora tillskott av fordonsrörelser, men ställer sig samtidigt frågande till hur Staden genom sin planering främjar ett hållbart resande.

Trafikverket anser att Staden bör arbeta för en hållbar bostadsutveckling i kollektivtrafiknära lägen. Det aktuella planförslaget ligger i ett område där kollektivtrafiken redan idag beskrivs som överbelastad och Trafikverket anser därför att det finns en risk för ett högt bilberoende i samband med exploateringen. Trafikverket ställer sig frågande till hur detaljplanen stämmer överens med Stadens trafikstrategi, och anser därtill att antalet planerade parkeringar bör hållas till ett absolut minimum.

Kommentar:

Inom ramen för planarbetet planeras mobilitetsåtgärder. Ambitionen med mobilitetsåtgärderna är att den föreslagna bebyggelsen ska alstra så lite trafik som möjligt genom att man gör åtgärder som gör det så enkelt som möjligt att bo i området utan att vara bero-

ende av bil. För denna detaljplan har mobilitetsåtgärder diskuterats som ger en reduktion med 25% på p-talen från 2011 (Vägledning till parkeringstal vid detaljplaner och bygglov 2011). Avtal förväntas tecknas innan planen antas.

16. SGI

I geotekniskt och bergtekniskt utlåtande beskrivs områdets säkerhet mot jordras och jordskred som tillfredställande. SGI noterar att det finns ett vattendrag öster om planområdet med en nivåskillnad mellan släntfot och släntkrön på ca 5-10 m. SGU:s jordartskarta anger att vattendraget ligger inom lerområde och direkt bakom släntkrön finns tät bebyggelse. I utlåtandet har planområdets stabilitet med hänsyn till risk för bakåtgripande skred från vattendraget inte utretts. SGI anser att denna fråga ska utredas.

I planbeskrivningen anges att besiktningar ska utföras av bergsslänter med avseende på blockstabilitet före och efter bergschaktning. SGI noterar att rekommendationerna finns i planbeskrivningen men vill lyfta frågan om åtgärderna, utan att vara införda i plankartan, är tillräckligt säkerställda i planen.

I planbeskrivningen anges att enstaka löst liggande block förekommer inom planområdet. SGI vill uppmärksamma att planområdet även ska vara säkert mot utfallande/lösa block utanför området som riskerar att påverka säkerheten inom planområdet.

Kommentar:

Fastighetskontoret har när kommunen är markägare ansvaret för att utreda geotekniska förutsättningar i ett planskede. De har därför tillsammans med stadsbyggnadskontoret beretts tillfälle att svara på svar på SGI:s synpunkter.

Bakåtgripande skred:

Stadsbyggnadskontoret delar inte SGI:s ställningstagande om att bakåtgripande skred ska utredas. Vattendraget/bäckravinen är en smal ravin som ligger mellan 100 – 200 meter från planområdet. Kommunen ser ingen möjlighet för var jordmassor och byggnader skulle rymmas vid ett eventuellt skred ända upp till det aktuella planområdet. Detta då ravinen är relativt liten och inte rymmer sådana volymer. Vattendraget ligger enligt SGU:s jordartskarta inom ett svallsedimentsområde (finsand-klapper) och inte ett lerområde. Geotekniska undersökningar utmed ravinens brantaste del i samband med Göteborgs Stads skredriskartering visar på små jordlager av sand som underlagras av torrskorpelera med en varierande mäktighet ovan ett lager friktionsjord på berg. Befintliga jordlager är därmed inte sensitiva. Vattendraget är en liten bäck som rinner i mitten av en ravin och den lilla erosion som pågår påverkar inte ens befintliga slänter. Bäckens har även till stora delar eroderat sig ner till berggrunden vilket medför att det saknar förutsättningar för att höga grundvattentryck ska kunna byggas upp. Det saknas därmed förutsättningar för att ett bakomskridande skred kan utvecklas.

Blockutfall:

Den utredning som är framtagen för planen anger att det för nuvarande förhållande inte finns risk för blockutfall eller bergras inom eller närmast utanför planområdet som skulle kunna påverka planområdet. Detta gör att det inte är bör regleras genom planbestämmelse.

De geotekniska/bergtekniska utredningarna för pågående detaljplaner görs i ett tidigt skede och utgår från förslagsskisser för byggnation. I detta skede är byggnaders placering, höjdsättning mm inte fastlagd. Utredningarna skall bedöma lämpligheten för planerad bebyggelse i stort och skall identifiera och belysa eventuella geotekniska risker som det kan behöva tas hänsyn till vid blivande exploatering. Denna tidiga bedömning är inte framtagen för att kunna detaljprojektera hela exploateringen. Därför rekommenderats i det geotekniska och bergtekniska utlåtandet att ”Befintliga bergsslänter skall

både före och efter sprängningsarbetena besiktigas med avseende på behovet av eventuella bergförstärkningsåtgärder”. Detta gäller givetvis även närmast utanför planområdet. Ytterligare undersökningar kommer att krävas för bygglov och startbesked innan byggnationen kan påbörjas. Det är först under denna process som det studeras att eventuella geotekniska risker har beaktats och att nödvändiga förstärkningsåtgärder finns redovisade innan lov och tillstånd ges. Dessa besiktningar görs av sakkunniga.

SGI:s synpunkter avseende geotekniska risker/stabilitet/blockutfall mm för nya detaljplaner är detaljerade och inte anpassade för ett planeringsskede. Kommunen avser att kalla till ett möte med Länsstyrelsen och SGI för att tillsammans med dem finna vilken detaljeringsgrad geotekniska utredningar ska ha i ett planskede.

17. LfV

LfV har som sakägare av CNS-utrustning inget att erinra mot detaljplanen.

I vårt remissvar har LfV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer.

Kommentar:

Noteras, Swedavia har fått ärendet på remiss.

18. SVENSKA KRAFTNÄT

Ingen erinran

19. Partille kommun

Under planarbetet har en kontakt upprättats med Partille kommun för att diskutera de synpunkter som kommunen framfört under samrådsskedet. Synpunkterna har i första hand berört trafikflöden, parkering, byggtrafik, buller samt utformning av Södra Sotenäsvägen. Den trafikutredning som kommunen efterlyst har inte genomförts och flera trafikrelaterade frågor kvarstår därmed. Partille kommun vidhåller de synpunkter som framfördes under samrådet.

Enligt planförslaget antas trafikmängderna på Robertshöjdsgatan öka med 650 fordon per dygn, och motsvarande ökning väntas på Södra Sotenäsvägen. Det innebär en trafikökning på 70 procent till följd av exploateringen och en total trafikmängd på närmare 1700 fordon/dygn.

Trafikflöden och kapacitet: En stor andel av trafiken till och från området kommer att belastas korsningen mellan Ugglumsleden och Södra Sotenäsvägen. Korsningens utformning behöver därför studeras med hänsyn till trafiksäkerhet och kapacitet, och eventuella åtgärdsbehov behöver klargöras. Utöver korsningsåtgärder krävs anpassningar av gatans utformning för att uppnå erforderlig trafiksäkerhet, exempelvis minskad vägbredd och farthinder.

Tillfartstrafik: Parkering för tillkommande bostäder i flerbostadshus föreslås huvudsakligen inrymmas i parkeringsgarage under mark längs Robertshöjdsgatan. Denna placering innebär att en större andel av tillfartstrafiken kommer att välja Södra Sotenäsvägen för färd mellan planområdet och E20. Detta anser kommunen vara problematiskt med hänsyn till vägens karaktär och omgivande bebyggelse. Partille kommun anser istället att infarten bör placeras i anslutning till Smörslottsgatan.

Cykelbana: Planen möjliggör ett anläggande av en dubbelriktad cykelbana utmed hela Robertshöjdsgatan och fram till kommungränsen. För att stärka cyklandet utmed stråket krävs en bra helhetslösning med god tillgänglighet till anslutande cykelnät och målpunkter på

båda sidor kommungränsen. Kommunen är positiv till det inledda samarbetet och kommer att verka för en gemensam projektering av cykelbanan.

Byggtrafik: Partille kommun anser att Göteborgs stad bör ta ansvar för den byggtrafik som ska ledas till och från planområdet i samband med byggnationen. Göteborgs stad behöver i genomförandeavtal med exploatören säkerställa att byggtrafiken leds via Smörslottsgatan.

Partille kommun är positiv till en förtätning av det aktuella området då det på ett bra sätt möter den utveckling som sker i södra Sävedalen och Partilles ambition om att växa från förort till förstad. Däremot anser kommunen att det finns ett flertal trafikrelaterade frågor som behöver klargöras då trafiken till och från området kommer att ledas via lokalvägnätet i Partille. De 14 fastighetsägarna på Södra Sotenäsvägen inom Partille Kommun som berörs av planerna kommer att drabbas av högre trafikflöden, byggtrafik, ökat buller och vibrationer. Det finns också en oro för att bristande geotekniska förutsättningar i området. Kommunen anser denna oro vara befogad och menar därför att Smörslottsgatan ska prioriteras som den huvudsakliga tillfarten till området.

Partille kommun anser att åtgärderna som beskrivs ovan och som uppstår till följd av exploateringen ska Göteborgs stad ta ansvar för. Inför planens antagande behöver ett genomförandeavtal tecknas mellan de två kommunerna som reglerar ansvar och kostnader för åtgärder på anslutande vägnät inom Partille kommun.

Kommentar:

Representanter från Partille kommun är inbjudna till och har deltagit på genomförandemöten som sker parallellt med detaljplaneprocessen. Under ett möte har en dialog förts kring Partille kommuns framförda synpunkter.

Stadsbyggnadskontoret bedömer inte att det krävs en separat trafikutredning utan att trafikpåverkan kan utläsas i planbeskrivningen. I planbeskrivningen är presenterade trafikmängder dock utan en reduktion med anledning av mobilitetsåtgärder. Den förväntade trafikallsträngen är därför troligen lägre än den som presenteras.

Trafikflöden och kapacitet: Utformningen i korsningen mot Ugglumsleden har Partille kommun från arbetsmöten fått i uppdrag att utreda. Resultatet från denna studie bedöms inte kunna påverka planförslaget.

Parkeringsgaraget tillfart styrs inte i detaljplanen. Den större höjdskillnaden i området medför dock att det lämpligaste läget för en infart till ett garage är i lågpunkten vilket är Robertshöjdgatan. Genom anpassningar av gatan bedöms trafik kunna styras mot Smörslottsgatan. Dock förväntas viss trafik ändå välja en utfart via Södra Sotenäsvägen.

Erforderliga geotekniska undersökningar för att bedöma detaljplanens lämplighet för byggnation har tagits fram. De nya byggnaderna i detaljplanen bedöms inte ha någon påverkan på byggnader i Partille kommun. Byggtrafik och påverkan under byggskedet styrs inte i en detaljplan. Representanter från Partille kommun är inbjudna till genomförandemöten där sådan påverkan har diskuterats och vilka åtgärder som är möjliga att styra i byggskedet.

Vad gäller frågan om avtal mellan kommunerna kommer fortsatta diskussioner krävas för att se vilka frågor som behöver regleras i avtal.

20. Västra Götalandsregionen, Västfastigheter Ledningsstab, Olle Ekström I Projektledare/Flygplatschef

Helikopterflygplatsen vid Östra sjukhuset är en Inrättad och Godkänd (certifierad) flygplats. Ambulans och räddningshelikoptrar som landar på Östra sjukhuset medför tyvärr buller till omgivningen. Vid närmande till flygplatsen anvisas helikoptern normalt flyghöjd under 1500 fot av luftrumets övervakare. Helikopterflygplatsen har rekommenderade in och utflygningens riktningar till flygplatsen.

Ljudnivåer på 90 dB LpAFmax förekommer under in och utflygning intill landningsplatsen (Ljudnivåer på upptill 80 dB prognosticeras på föreslagen plats, utomhus, vid 2m AGL). Bedömning av frekvensen av landningar under överblickbar tid kan komma att uppgå till i genomsnitt 1 om dagen, med variation på 0 – 8 flygrörelser per dygn (0-4 landningar). Mer än en landning kan ske nattetid (kl 22-06).

Flygplatsen noterar att flygtrafiken inte ingått i trafikbullerutredningen. Flygplatsen förutsätter att nya bostäder utföres så att maximal ljudnivå inomhus ej överskrider gällande praxis och normer.

Kommentar:

Yttrandet översänds till exploitören.

21. Lantmäteriet

Lantmäterimyndigheten föreslår vissa formuleringsändringar i planbeskrivningen och har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Kommentar:

Planbeskrivningen har justerats i enlighet med yttrandet.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

Sakägare i form av bolag, myndigheter, föreningar etc. har namngivits. Personnamn har inte skrivits ut, utan skrivs som ”fastighetsägare” för att möjliggöra att granskningsutlåtandet publiceras på kommunens hemsida. Uppgifter om personnamn som är kopplade till yttrandena finns på Stadsbyggnadskontoret.

22. HSB:s Bostadsrättsförening Fiolen i Göteborg

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Buller, Luft, Naturmiljö, Påverkan under byggtiden, Område B, Område A, Område D, Område E- Skola F-9.

Utöver ovan framförs även synpunkter så som:

Anser att det inte har tagits någon hänsyn till föreningens synpunkter vid samråd.

Föreningen anser att detaljplanen kommer innebära förändrade villkor vad gäller servitutet mellan Brf Fiolen och kommunen avseende nyttjande av infart på vår mark. Föreningen vill därför inte dela in- och utfart med den trafik som kommer att höra till den nya förskolan och vill ha en helt separerad in- och utfart.

Kommentar:

Efter samrådet justerades planen för att möjliggöra en separat in- och utfart till förskolan. Servitutet för in- och utfart kommer att hanteras i lantmäteriförrättning och kommer omprövas.

23. Robertshöjds samfällighetsförening

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Påverkan på vatten, Påverkan under byggtiden, Störningar, Teknisk försörjning (Dagvatten), Trafik, Föreslagen bebyggelse, Område B.

Utöver ovan framförs även synpunkter så som:

Kommande sprängningar innebär en stor risk för skada på samfällighetens fjärrvärmeledningar. Samfällighetsföreningens styrelse motsätter sig en flytt av fjärrvärmeledningarna.

Det är viktigt att vegetation och kantsten m.m. ska stämma överens med övriga material i samfälligheten.

Kommentar:

Frågan om påverkan från kommande sprängningar på samfällighetens fjärrvärmeledningar regleras inte i detaljplanen. Kommunen hanterar frågan om påverkan av sprängningar i upphandling av entreprenör av gatu- och ledningsarbeten samt i genomförandavtal med kommande exploatör.

I planen har fjärrvärmeledningar beretts plats i samma läge som det u-område som ligger i läget för kretslopp och vattens ledningar. Fastighetskontoret hoppas att ledningsflytten kan lösas i samförstånd med Robertshöjds Samfällighetsförening, om inte får frågan prövas i en lantmäteriförrättning.

24. Robertshöjds Radhus Intresseförening för Kabel-TV, Blacktjärngatan 1D

Eftersom vår kabel levererar väsentlig infrastruktur för våra kunder i föreningen är det av stor vikt att bevaka denna kabels funktion vid eventuell kommande byggnation. Hur kommer ni säkerställa funktion och leverans?

Kommentar:

Fastighetskontoret har varit i kontakt med föreningen. Diskussion pågår kring hanteringen av kabeln i samband med planerad utbyggnad.

25. Boende på Blacktjärnsgatan 1 A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse , friytor, trafik, föreslagen bebyggelse (allmänt), hantering under planprocessen.

26. Boende på Blacktjärnsgatan 1B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse , trafik, friytor, föreslagen bebyggelse (allmänt), teknisk försörjning, solstudie, sociala konsekvenser och barnperspektiv, område B.

27. Boende på Blacktjärnsgatan 1c

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg. I övrigt Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: riksintresse, Område A och B, Solstudie, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse , Hantering under planprocessen, Miljömål, Miljökonsekvenser, Naturmiljö, Trafik, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Påverkan under byggtiden, Buller, Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter, Parkering

28. Boende på Blacktjärnsgatan 1D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Föreslagen bebyggelse, Störningar, Påverkan under byggtiden, Trafik, Riksintressen och översiktsplan, Riksintresse för friluftsliv/Naturresevat, Sociala aspekter, Parkering.

29. Boende på Blacktjärnsgatan 1E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område E, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område B, Trafikbuller, Biltrafik, Parkering, Kollektivtrafik, Påverkan under byggtiden, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Friytor

30. Boende på Blacktjärnsgatan 1F (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område B.

31. Boende på Blacktjärnsgatan 1F (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Lagar, riksintressen och översiktsplanen, Mark, vegetation och fauna, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse , Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektivet), Störningar, Artskyddsförordningen, Miljökonsekvenser, Område E, Område B, Hantering under planprocessen, Friytor, Område A, Trafik, Biltrafik, Parkering, Påverkan under byggtiden, Buller, Hantering under planprocessen, Miljökonsekvenser, Tillgänglighet och Service.

De boende framför även att:

Planen i befintligt utförande kommer att överklagas till högsta instans.

Bilägger alternativa platser i Björkekärr för exploatering som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur, gärna på redan asfalterade ytor.

Eken inom Område B: Skyddsavståndet mellan eken och planerad bebyggelse måste ökas, då det under byggnadstiden kommer behövas större utrymme runt omkring byggområdet.

Kommentar:

Alternativa platser för bebyggelse utreds inte inom ramen för denna detaljplan.

Eken har ett skyddsavstånd som anses tillräckligt.

32. Boende på Blacktjärnsgatan 1G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter, Buller, Område E, Område A, Område B.

33. Boende på Blacktjärnsgatan 1H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter, Hantering under planprocessen, Lagar, Riksintressen och översiktsplanen, Mark, vegetation och fauna, Område B, Område C, Område E, Biltrafik, Buller, Kollektivtrafik, Mark, vegetation och fauna, Luft

34. Boende på Blacktjärnsgatan 2A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen.

35. Boende på Blacktjärnsgatan 2A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Föreslagen bebyggelse, Störningar, Trafik, Påverkan under byggtiden, Parkering, Sociala aspekter, Gång- och cykeltrafik, Riksintressen och översiktsplan. Se även synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg

36. Boende på Blacktjärnsgatan 2C

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Hantering under planprocessen, Trafik, Kollektivtrafik, Gång- och cykeltrafik, Biltrafik, Parkering, Påverkan under byggtiden, Sociala aspekter, Buller, Luft, Teknisk försörjning, Mark, vegetation och fauna, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Område D, Område E, Riksintresse + Översiktsplan, Miljökonsekvenser, Område B, Friytor,

De boende upplever att de i samrådsredogörelsen från Stadsbyggnadskontoret inte har fått svar på de flesta av sina frågor.

37. Boende på Blacktjärnsgatan 2D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Parkering

38. Boende på Blacktjärnsgatan 2 F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Hantering under planprocessen, Friytor, Sociala aspekter/konsekvenser och barnperspektiv, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område B, Område C, Område D, Område E, Kollektivtrafik, Biltrafik, Trafik

39. Boende på Blacktjärnsgatan 3 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Område E, Friytor, Buller.

Utöver detta föreslår den yttrande en annan plats för skolan enligt bifogad bilaga.

Kommentar:

Angående alternativa platser för skola, se kommentar under tematiska sammanfattningen under område E.

40. Boende på Blacktjärnsg 5H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område E, Tillgänglighet och service, Trafik, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse.

De boende uppger att beträffande naturområde, riksintresse, tillgänglighet och trygghet har de samma synpunkter som i samrådsskedet.

Kommentar:

För de synpunkter som är samma som dem i samrådet, se svar i samrådsredogörelsen.

41. Boende på Blacktjärnsgatan 7 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Mark, vegetation och fauna, Störningar, Trafik, Buller.

42. Boende på Blacktjärnsgatan 9h

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Luft, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektiv), Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Riksintressen+Översiktsplanen, Trafik, Biltrafik, Buller, Parkering, Område E, Luft, Mark, vegetation och fauna.

Hänvisar till mål nr P 249-16 i Mark- och Miljööverdomstolen där domstolen fann ”att de olägenheter som detaljplanen kan medföra för X och Y i form av insyn överväger det allmänna intresset av att bebygga området”.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret noterar domen från Mark- och Miljööverdomstolen. Stadsbyggnadskontoret anser att förutsättningarna i denna detaljplan skiljer sig från detaljplanen som upphävdes i Partille.

43. Boende på Flisgatan 28 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Ökad insyn

44. Boende på Flisgatan 28 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Naturmiljö, Sociala aspekter

Utöver ovan framförs även att den boende överklagar planerna på byggnation i Björkekärr.

Kommentar:

Det är endast beslutet om ett antagande av detaljplanen som kan överklagas. Detta beslut är ännu inte taget.

45. Boende på Kutterspångsgatan 18

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen + översiktsplanen, Naturmiljö

46. Boende på Lindekullegatan 2

Anser att synpunkterna från samrådet kvarstår.

Kommentar:

Noteras se svar i samrådsredogörelsen.

47. Boende på Lindekullegatan 3

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Kollektivtrafik.

48. Boende på Långefjällsgatan 1a

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

49. Boende på Långefjällsgatan 1 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Riksintresse och ÖP, Friytor.

50. Boende på Långefjällsgatan 1G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Fornlämningar, Kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Trafik, Kollektivtrafik.

51. Boende på Ormebäcksgatan 1A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Sociala aspekter, Mark, vegetation och fauna, Riksintressen och översiktsplan, Trafik, Friytor, Störningar, Föreslagen bebyggelse, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Påverkan under byggtiden, Parkering, Buller, Teknisk försörjning.

52. Boende på Ormebäcksgatan 1 B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och Fauna, Buller, Störningar, Trafik.

53. Boende på Ormebäcksgatan 1c

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Gång- och cykeltrafik.

54. Boende på Ormebäcksgatan 1d

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken Sociala aspekter.

55. Boende på Ornebäcksgatan 1F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken Sociala aspekter och parkering. Därutöver påpekas att garagen invid Härlanda Tjärn anlades som kompensation då de inte fick bygga garage vid respektive hus. Den yttrande anser att avtalet ska gälla med samma villkor som tomträttsavtalet för bostadstomterna.

Kommentar

Garageplatserna är upplåtna med tomträttsavtal. Diskussion pågår med tomträttshavaren Robertshöjd garage, ekonomisk förening, gällande förtida inlösen av tomträten.

56. Boende på Ornebäcksgatan 1g

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik, Störningar.

57. Boende på Ornebäcksgatan. 1 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Friytor, Trafik.

58. Boende på Ornebäcksgatan 2a

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken Mark, vegetation och fauna.

59. Boende på Ornebäcksgatan 2b, 2 identiska yttranden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Trafik, Föreslagen bebyggelse, Friytor, Tillgänglighet och service, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Påverkan under byggtiden, Parkering, Störningar, Buller, Teknisk försörjning; mark, vegetation och fauna.

60. Boende på Ornebäcksgatan 2 e

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse och översiktsplan, Påverkan under byggtiden.

61. Boende på Robertshöjdsgatan 14

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Biltrafik

62. Boende på Råbäcksgatan 1A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik, Sociala aspekter

63. Boende på Rörmossegatan 1B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Störningar, Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna.

64. Boende på Södra Sotenäsvägen, 14 boenden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Parkering, Mark, vegetation och fauna, Buller, Störningar.

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende och övriga

65. 160 yttranden med likartade skrivelser

Boende på Smörslottsgatan 30, 2 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 32, 2 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 36, 1 yttrande

Boende på Smörslottsgatan 66, 3 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 68, 4 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 70, 6 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 72, 2 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 74, 2 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 76, 3 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 78, 1 yttrande

Boende på Smörslottsgatan 80, 7 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 82, 1 yttrande

Yttrandet exklusive stycket om grönområdet

Boende på Smörslottsgatan 82, 1 yttrande

Yttrandet exklusive stycket om trafikökningen

Boende på Smörslottsgatan 82, 5 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 84, 1 yttrande

Yttrandet exklusive stycket om mögelangrepp.

Boende på Smörslottsgatan 84, 1 yttrande

Yttrandet exklusive stycket om insyn och integritet.

Boende på Smörslottsgatan 84, 6 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 86, 8 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 88, 6 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 90, 15 yttranden

Boende på Smörslottsgatan 92, 11 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan.

Boende på Smörslottsgatan 94, 7 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan

Boende på Smörslottsgatan 96, 7 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan

Boende på Smörslottsgatan 98, 9 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan

Boende på Smörslottsgatan 100, 12 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan.

Boende på Smörslottsgatan 102, 4 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan.

Boende på Smörslottsgatan 104, 7 yttranden

Yttranden exklusive stycket om skolan.

Boende på Smörslottsgatan 106, 11 yttranden

Yttrande exklusive stycket om skolan och grönområdet (1) 389 ord

Boende på Smörslottsgatan 108, 3 yttranden

Yttrande exklusive stycket om skolan och grönområdet (1) 389 ord

Boende på Smörslottsgatan 110, 10 yttranden

Boende på Träkilsgatan 11, 1 yttrande

Boende på Träkilsgatan 23, 1 yttrande

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område B, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Trafik, Parkering, Område E. Tillgänglighet och service, Mark, vegetation och fauna, Frieror, Sociala aspekter, Påverkan under byggtiden.

66. Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg

Vi yrkar att följande förändringar skall göras i detaljplanen:

1. att gränsen för riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet respekteras, så att dess värde som skydd för hela Delsjöområdet inte skall upphävas
2. att nuvarande naturskyddsområdet utökas för att skydda Härlanda Tjärns-området från framtida exploatering enligt Länsstyrelsens förslag 2007²
3. att Länsstyrelsens ursprungliga förslag 0519/07 tas upp igen och uppdateras till att även omfatta de ”grönkilar” som idag finns mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgrändsgatan.

² (Länsstyrelsens föreläggande: Förslag till utökning av naturreservatet Delsjöområdet i Göteborgs, Härlanda och Mölndals kommuner Diarienumr 0519/07)

4. att naturmiljön utanför naturskyddsområdet inklusive befintliga grönkilar bevaras
5. att områden med högt naturvärde klassas som naturskyddsområde enligt miljöbalken, dvs även de som nu ligger utanför nuvarande naturskyddsområde
6. att EU:s habitatdirektiv följs, särskilt vad gäller skydd av "blandädellövskog" och "blandädellövsträd i brant sluttning"
7. att de grova träd som är på allmän plats (park eller natur) skyddas genom särskild skyddsbestämmelse
8. att kännbara viten utdöms i de fall träd skadas
9. att artskyddsförordningen gäller och inga undantag görs
10. att fortsatt fragmentisering av grönområden undviks, och att Göteborgs Grönplan samt nya Trädpolicy följs
11. att fladdermössen fredas och gällande svenska och internationella förordningar följs
12. att det upprättas en korrekt miljökonsekvensbeskrivning då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan
13. att samråd i korrekt form sker med en vidare krets, då verksamheten kommer medföra betydande miljöpåverkan
14. att förutsedd miljöpåverkan under anläggnings- och driftsfas redovisas, inkluderat beskrivning av utsläpp till luft och vatten, buller, avfallshantering, lukt, transporter, energianvändning eller annan relevant miljöpåverkan som verksamheten förutses medföra

15. att det tydligare beskriv vilken påverkan detaljplanen har på människors hälsa och miljö
16. att det tydligt redogörs vilka miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken den planerade verksamheten kan komma att påverka, till exempel vatten- och luftkvalitet.
17. att det tydligt redovisas vilka nationella, regionala och lokala miljö kvalitetsmål som kan beröras av den planerade verksamheten.
18. att andra alternativa lokaliseringar för nya bostadsområden - som inte inkräktar på skyddsvärd tätortsnära natur i Naturreservat - ses över
19. att kommunen tar större ansvar för kommande generationer genom att bevara och förstärka den skyddsvärda tätortsnära naturen, särskilt i Delsjöområdet.
20. att exploateringsplaner tar hänsyn till nationella och lokala riktlinjer, såsom miljö kvalitetsmål, Göteborgs Grönplan, Miljöbalken, de nationella och regionala miljömålen, etc.
21. att framtida ny bebyggelse planeras i samklang med boende och med stor respekt för den stadsnära naturen, dess ekosystemtjänster och betydelse för människor välmående.

Grunder

Mellan Smörslottsgatan och Robertshöjdsgatan och vid Härlanda tjärn, invid Delsjöns Naturreservat planeras 260 lägenheter och en skola för 550 elever. Den detaljplan som

föreslås (Diarienumr 1429/15)³ innebär en mycket kraftig exploatering i ”ett område som av länsstyrelsen har utpekats som riksintresse för friluftsliv och kulturmiljövård” samt in i naturskyddsområde som av Länsstyrelsen och flera remissinstanser år 2009 utpekats att bli naturreservat.

Nuvarande förslag hotar de grönkilar som dämpar trafikbuller, rymmer skyddsvärda/fridlysta djurarter, växter och träd, ger värdefull grönska, avkoppling och lek möjligheter för barn samt bidrar till det gröna stråk som binder samman Delsjöreservatet med andra områden. Det bryter även mot miljöbalken och mot flera miljö kvalitetsmål bl.a. ’God bebyggd miljö’ som kräver ”*ökade insatser mot buller och dålig inomhusmiljö liksom stärkt samhällsplanering och skyddade tätortsnära grönområden och kulturvärden*”

Det förslag som nu är antaget uppfyller inte grundläggande krav för detaljplan och innebär en skövling av värdefull stadsnära natur. Det strider mot 1:5, 2:1 och 2:2 PBL samt MB 3 kap 6§, MB 6 kap 12§, MB 7 kap 9§ och EU-direktiv 92/43/EEG samt konventionen EUROBAT

Detaljplanen är föråldrad och undermålig. Den går helt emot intentionerna i Göteborgs olika planer och direktiv för en klimatsmart och grön stad (tex översiktsplanen, Grönplanen och den nya Trädpolicyen). Hur är detta möjligt? Området omfattas av plan- och bygglagens generella varsamhetsbestämmelser och förvanskningförbud. Åtgärden kan även anses strida mot hushållningsbestämmelserna i miljöbalken. Exploateringsföretag och andra ingrepp får endast komma till stånd om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden.

Naturvärdesinventeringen visar på mycket höga naturvärden i området. Några av de exploateringsytorna som angetts i detaljplanen ligger inom områden med höga och mycket höga naturvärden, samt inom naturskyddsområden och intill buffertzonen för naturreservat. Exploatering inom dessa områden kan därför ge stora negativa konsekvenser för naturen i området. Detta går tydligt emot Göteborgs Stads Grönplan, samt ny Trädpolicy för Göteborgs Stad.

Stadsbyggnadskontoret har inte lyssnat på sakägare och boende i området eller andra oroad röster som höjts angående ingreppen i denna del av stadsmiljön. Stadsbyggnadskontoret, Fastighetskontoret och Park och Naturförvaltningen har ett ansvar för att värna och bevara den kulturhistoriska miljön samt naturmiljön i staden. Hur kan man då planera ett nytt bostadsområde på ett sådant sätt att stora natur- och kulturvärden hotas, och oåterkalleligen försvinner? Frånvaron av avvägning mellan motstående intressen utgör ett brott från själva huvudsyftet med detaljplannedirektiven. Eftersom planförslaget inte uppfyller grundläggande krav, som skall ställas på en detaljplan, bör förslaget i dess nuvarande utformning upphävas.

Det finns idag en rik kunskapsbank om naturens roll för att skapa en god bebyggd miljö med rika upplevelser genom variation, avkoppling mm. Likaså om de ekosystemtjänster som staden och vi medborgare får gratis av naturen, tex ren luft, vattenrening, hantering av ökad nederbörd, bullerskydd, biologisk mångfald, för bättrad hälsa, etc, vilka finns prioriterade i de svenska miljömålen⁴.

Det krävs en annan politisk tankelogik, där inte antal bostäder till ett jubileum är det största målet, eller där varje obebyggd grönyta inte per automatik är en yta att bebygga. Ett omtag kan leda till tankar och praktiska experiment om hur ökat bostadsbyggande

³ <http://goteborg.se/wps/portal/start/byggande--lantmateri-och-planarbete/kommunens-planarbete/plan--och-byggprojekt>

kan kombineras med ökat bevarande av nuvarande träd och grönområden, en varsam och grön utveckling av staden.

Det finns möjlighet att ändra detaljplanen, det finns alternativa förslag på nya bostäder som bättre bevarar den befintliga natur- och kulturmiljön.

PBL

Enligt PBL skall både allmänna och enskilda intressen beaktas vid planläggning. I ett regeringsärende (M2000/1052/Hs/P) anförde regeringen bl.a.: ”När en detaljplan upprättas krävs alltid att kommunen beaktar olika berörda enskilda intressen och därvid bl.a. gör en prövning av om den bebyggelse som blir möjlig leder till betydande olägenheter för närboende.”

I prop. 1985/86:1 (s. 366) anförde departementschefen att ”Vidare bör en viktig uppgift för besvärinstanserna vara att pröva eventuellt föreslagna alternativa sätt att lösa den planeringsfråga som är aktuell i ärendet. Intrånget för de enskilda kanske kan minskas eller elimineras, om man gör vissa jämkningar av läget eller utförandet av en byggnad eller en annan anläggning. Det visar sig i praktiken ofta möjligt att tillgodose klagandenas önskemål helt eller delvis, utan att det behöver innebära något ingrepp i den kommunala självstyrelsen.

Av PBL följer att mark ska användas för det eller de ändamål den är mest lämpad för och att planläggning ska göras med beaktande av natur- och kulturvärden och främja en ändamålsenlig struktur – så har inte skett med detta planärende, och att detaljplanen därför behöver göras om.

Enligt PBL samt 3 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden, så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada kulturmiljön. Den tänkta exploateringen kommer att påtagligt skada på riksintresset för friluftslivet i Delsjöområdet.

Enligt PBL skall planläggning, med beaktande av natur- och kulturvärden, främja bl.a. en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse och goda miljöförhållanden i övrigt. Regeringen framhöll (prop. 1994/95:230 s.31): ”För det tredje handlar det om att skapa en rik och levande vardagsmiljö.... Lokalisering och utformning av bebyggelse och anläggningar måste därför ske med stor hänsyn till den byggda miljöns värden och kvaliteter.” Regeringen underströk kraftigt (a. prop. s. 49), att kravet på hänsyn till befintliga natur- och kulturvärden beaktas särskilt vid förändringar i bebyggelsestrukturen. Därför bör den nuvarande detaljplanen omarbetas.

MKB

Ett projekt av detta slag med omfattande miljöpåverkan skall enligt Plan- och bygglagen (PBL) 4 kap. 2 a§ bedömas enligt Miljöbalken (MB) 6 kap. 12§ och förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905) 4§.

I 6 kap. miljöbalken finns begreppet ”betydande miljöpåverkan” för klassning av olika typer av verksamheter som bl.a. kan medföra stora ingrepp i naturmiljön och/eller påverka miljön för många människor. Betydande miljöpåverkan innebär att kommunen ska ha utökat samråd med flera och att miljökonsekvensbeskrivningen ska vara mer omfattande, bl.a. 6 kap. 7 § miljöbalken, utdrag Miljökonsekvensbeskrivningen ska, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §.

Detta innebär att en noggrann miljökonsekvensbedömning (MKB) bör upprättas, vilket inte gjorts av kommunen. En MKB syftar till att bedöma positiva och negativa miljökonsekvenser, miljöpåverkan och konsekvenser för miljön och människors hälsa, samt konkreta förslag på åtgärder som medför att projektet kan utformas på ett sådant sätt att

eventuella negativa effekter minskas.

Att anlägga nya verksamheter av de slag som finns uppräknade i 3 § 1 stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar ska alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Samråd

Om en verksamhet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan krävs även samråd med en utökad krets. Den utökade samrådsgruppen bör omfatta statliga myndigheter, kommuner, allmänhet och organisationer som kan antas bli berörda.

Vi ifrågasätter om samrådsförfarandet för denna detaljplan har skett enligt gängse riktlinjer – och vi vill att detta kontrolleras av ansvarig myndighet.

Samrådet behöver omfatta den miljöbalksprövning som den planerade verksamheten kräver. Om planerad verksamhet enligt 9 eller 11 kap miljöbalken på ett betydande sätt kan påverka till exempel skyddsvärden så ska samrådet omfatta även detta.

Verksamhetsutövaren ska dokumentera de synpunkter och upplysningar som har kommit in under samrådet, även under samrådsmöte, då det ska upprättas protokoll.

Brister i samrådsprocessen bör leda till att prövningsmyndigheten avvisar ansökan.

Naturmiljön (kap. 9 i MKBn)

Detaljplanen bryter mot Miljöbalken 3 kap 6 § ”*Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter skall särskilt beaktas.*”

De höga naturvärdena och vikten av att ha ett sammanhängande gröonstråk, gör att området bör jämföras med reglerna om Kulturresevat i Miljöbalken 7 kap. 9§. Man kan därför ifrågasätta om Kommunen, överhuvudtaget äger rådighet att disponera marken för exploatering. Man kan också ifrågasätta om staden har rätt att detaljplanera området på ett sätt som medför att träd och övriga naturvärden i stor omfattning ödeläggs.

Den antagna detaljplanen bryter även mot EU:s habitatdirektiv. I området finns flera ädellövskogar av blandtyp. Blandädellövskogar omnämns speciellt när ex. olika Natura 2000 områden ska skydds-klassas, eftersom de finns med bland de "skogliga naturtyper" som EU:s habitatdirektiv ålagt Sverige att skydda. I naturområdet, som nu riskerar avverkning, finns flera olika ädellövträdslag, varav några står i brant sluttning (blandädellövskog i brant), denna är extra skyddsvärd enligt EU:s habitatdirektiv.

Stora delar av områdets höga kultur- och miljövärden kommer utsättas för omfattande negativ påverkan av byggprojektet.

Kompensationsåtgärder

De kompensationsåtgärder som föreslås för de många grova träd som ska avverkas och förlusten av den tätortsnära naturmiljön samt områden för rekreation är otydliga och inte tillräckliga. Riktlinjer i miljöbalken och PBL följs inte om den antagna detaljplanen genomförs. Att tex föreslå ett nytt träd på annan plats istället för den skyddsvärda träd som fälls, är ett brott mot gällande förordningar. Kompensationsåtgärder begränsar inte den skada som uppstår på platsen för den planerade exploateringen. För att kompensationsåtgärder ska bidra till att uppväga den förväntade skadan från en exploatering måste den medföra naturvårdsnytta i förhållande till ett scenario där ingen kompensation genomförs. Detta innebär att kompensationen måste bidra till att öka eller upprätthålla naturvärdena på platsen där den genomförs – så är inte fallet i de detaljplanens och remissinstansernas föreslagna åtgärder.

Grönkilar och naturskyddsområde

Grönkilarna och skogen är ett uppskattat rekreationsområde, en viktig grön lunga för denna del av staden. Väsentliga delar av detta har stora eller mycket höga naturvärden och är en del av den sammanhängande och avgörande grönstråk i staden, med biotoper och skyddade arter av växt och djurliv. Detta bör Göteborgs Kommun värna och inte låta förstöras. De gamla träd som fälls går inte att ersättas. Nya träd som planteras i sådan stressad stadsmiljö blir aldrig lika stora, de dör ofta inom några år. Det krävs mellan 500 till 1 000 stora träd för att ersätta ett enda fullvuxet träd vad gäller kapacitet i koldioxidomvandlingen. Därför räcker det inte att plantera ett nytt träd som ersättning för ett avverkat gammalt fullvuxet träd. Varje stort träd binder dessutom ca 9 kilo partiklar per år och suger ca 3 000 liter vatten - vad innebär det att så många grova träd och/eller gamla träd försvinner i Göteborg?

Fladdermöss

I området finns fladdermöss. Även om man i inventeringen inte kunnat hitta de mer sällsynta arterna, så innebär det inte att det är fritt fram för exploatering och borttagande av fladdermössens habitat.

Alla fladdermöss i Europa skyddas av konventionen EUROBATS - avtalet för skydd av europeiska fladdermuspopulationer. Avtalet skyddar fladdermössen, deras boplatser, övervintringsplatser och deras viktigaste jaktområden. Alla fladdermöss i Sverige är sedan 1986 enligt lag fredade (3 § jaktlagen) och de är dessutom fridlysta enligt Artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser (§§ 4 och 5). Enligt 4 § 2 punkten artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Enligt 4 § 4 punkten är det förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Fladdermöss är även markerade med "N" i bilaga 1 till Artskyddsförordningen. Detta innebär att arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Området som nu planeras att exploateras kan anses vara både en boplatser samt en nyckelbiotop för fladdermöss.

Rekreativsområden

Västra Götaland har fått i uppdrag från regeringen att se över och bevara tätortsnära grönområden, eftersom mer och mer konkurreras bort av den växande staden. Den tätortsnära naturen är den natur de flesta medborgare kommer i kontakt med i vardagen, och har visat sig vara en viktig del i människors rekreation och välbefinnande, och bidrar därmed till folkhälsa. Genomförandet av den föråldrade men antagna detaljplanen bryter mot regeringens uppdrag.

Även under byggskedet påverkas gator, parker och offentliga platser genom stora öppna schakt och omkringliggande inplankade byggarbetsplatser med byggbodnar, utlag och arbetsmaskiner och lastbilar som skall komma fram och tillbaka. Detta leder även till buller och störningar pga. av arbeten och mängder av transporter dagligen under en längre tid. Stora värdefulla rekreationsmiljöer påverkas, vissa med påtaglig skada och irreversibla konsekvenser för natur- och kulturmiljön.

Andra mer välplanerade exploateringsalternativ till kommunens och byggherrarnas nuvarande planer kan bevara en betydligt större del av grönområdet, som då kan utvecklas på ett naturligt sätt och fortsätta berika rekreativ- och friluftslivet.

De stora arbetsplatserna, transporter, begränsad framkomlighet för fotgängare och cyklister, buller, vibrationer och byggdamm berör många människor under lång tid. För äldre människor blir det sista minnet av sitt bostads- och rekreationsområde som ett totalt byggkaos.

För många barn blir det några år med buller och störningar, samt svårigheter att ta sig till skola och vänner och lekrområden. Det blir en stor del av deras enda barndom de kommer att minnas. För barnen försvinner värdefulla lekplatser och rekreationsytor. Efter byggskedet finns stora risker för barnen pga av utökad trafik på redan trånga gator.

De sociala och mänskliga konsekvenserna är stora. Försämring på folkhälsan kommer att vara avsevärd, både under byggtiden och därefter om stora rekreationsområden försvinner. Buller och luftföroreningar under byggtiden sänker omgivande stadsmiljöers livsbetingelser på ett mycket negativt sätt under flera år. Om träd och grönområden försvinner i så stor omfattning, blir effekten av buller och föroreningar större.

Kommunen ser befintliga naturmiljövärden som helt underordnade bostadsbyggandet. Vilket även framfördes av SBK:s representant på samrådsmötet den 22 feb. Men utan gröna lungor, bevarade biotoper, skyddade ekosystem, samt rekreationsmöjligheter för barn och vuxna så förstörs sakta staden. De värden som går förlorade är oersättliga.

Kulturmiljön

Detaljplanen tar inte tillräcklig hänsyn till Miljöbalken 3 kapitel 6§, som anger att *"Mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön"*.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län konstaterar i skriften Kulturmiljöer av riksintresse: *"Stora delar av Göteborg har så stora kulturhistoriska värden att de är av riksintresse enligt Naturresurslagen. För att kunna ta till vara dessa värden krävs ett gemensamt ansvarstagande mellan stat, kommun och de som äger och använder dessa bebyggelsemiljöer."* Detta gäller även det område som nu planeras att exploateras. Den antagna detaljplanen visar inte att tillräcklig hänsyn tagits till Naturresurslagen/Miljöbalken och Länsstyrelsens önskemål.

Under byggskedet kommer schakt, byggplank, kranar, lastmaskiner, masstransporter att dominera stadslivet och gatuperspektiven på ett påtagligt negativt sätt. Det kommer även att orsaka påtaglig och irreversibel skada på kulturhistorisk miljö och på stadsnaturen längs stora delar av den planerade sträckningen av projektet. Byggherrar och kommunen har inte visat hur de kan garantera att stor påtaglig skada kommer att undvikas.

Riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet

Den föreslagna detaljplanen med skolan och idrottshallen, har enligt samrådsförslaget lagts innanför gränsen för riksintresset för friluftsliv i Delsjöområdet, som fastställdes efter revidering våren 2016. I samrådshandlingen hävdas det på sidan 6 att *"de värden som definierar riksintresset bedöms inte påverkas negativt av planförslaget"*. Detta påstående står i strid med FO 07 där det under rubriken *"Förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden"* tydligt anges att åtgärder som påtagligt kan skada områdets värde är bebyggelse och upplag. Negativ visuell påverkan, exempelvis telemaster, kraftledningar och vindkraftverk nämns också som negativa för riksintresset.

Den föreslagna skolbyggnaden skulle få en mycket påtaglig visuell inverkan, så även de föreslagna höghusen utanför riksintressets område. En studie av hur dessa skulle synas från Härlanda tjärns badplats samt andra delar inom naturreservatet och naturskyddsområdet saknas i samrådshandlingen.

Förutom de negativa effekterna av den föreslagna skolbyggnaden och idrottshallen måste det framhållas att om gränsen för riksintresset nu de facto upphör att vara ett skydd för området så finns en påtaglig risk att även andra "randområden" av Delsjöområde kommer att bebyggas, så har skett kontinuerligt under hela efterkrigstiden.

Försök att få området skyddat gjordes bland annat 1945, 1948, 1969 och 2007, att säkra och skydda Delsjöområdet gräns har vid varje tillfälle sagts vara viktigt - men staden ville behålla rätten att göra justeringar utan begränsningar. Resultatet är att nya områden inom naturskyddsområdet och buffertzonen för naturreservatet regelmässigt bebyggs för olika ändamål. Den nu föreslagna idrottshallen samt delar av skolgården har enligt > det område som Länsstyrelsen 2007 ville ge naturreservatsstatus. Detta är inte acceptabelt, och strider mot ovan nämnda lagar och riktlinjer.

Slutsats

Vi anser att det är nödvändigt att ompröva Detaljplan för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön.

Den antagna detaljplanen bryter mot regleringar i bl.a. EU:s Habitatdirektiv, PBL och miljöbalken, samt nationella, regionala, och lokala riktlinjer gällande grönområden, artskydd och stadsnära natur på ett flertal punkter.

Alternativ och bättre planerad bebyggelse bör utredas och planer tas fram i samverkan med de boende i området, samt med större respekt för de natur- och kulturvärden som finns i detta unika område.

Vi vill att Göteborgs stad tar bättre ansvar för framtiden och planerar nya bostäder i samklang med berörda parter och med hänsyn till de befintliga kultur- och naturmiljöerna. Även kommande generationer bör få möjlighet att uppleva gamla träd och unika väl bevarade stadsmiljöer med tätortsnära natur.

Kommentar:

1. Motiv för att gå in i en del av område utpekade som riksintresset för friluftsliv är presenterade i planbeskrivningen. Värdet av riksintresset bedöms fortsatt kvarstå även efter en exploatering.
2. Naturskyddsområdets utbredning styrs inte i denna detaljplan. Genom planen möjliggörs dock inte den avgränsning som fanns i Länsstyrelsens förslag från 2007.
3. En sådan utformning möjliggörs inte genom planförslaget.
4. Planen innehåller delar som föreslås som natur. Det är denna gräns stadsbyggnadskontoret anser är en avvägd gräns mellan intresset av fler bostäder och skola och var naturområdet ska börja.
5. En naturinventering och en groddjursinventering är genomförd. Se även Park- och naturförvaltningens yttrande gällande bedömningen av naturvärden. Utredningarna visar inte på så höga naturvärden att marken bedöms olämpliga att ta i anspråk för skola och bostäder.
6. Detaljplanen bedöms inte strida mot EU:s habitatdirektiv.
7. Några särskilda skydd för träden inom naturmark bedöms inte krävas då det kommer vara Park- och naturförvaltningen som förvaltar marken. För att bevaka vikten av eken centralt i området tas denna fråga med på genomförandemöten.
8. Det kan komma att bli aktuellt med vite på eken. Frågan är aktualiserad på genomförandemöten, se även kommentar till punkt 7.
9. Påverkan på arter beskrivs tydligare i PM framtaget av Park- och naturförvaltningen. Se även kommentar till Länsstyrelsens yttrande.

10. Detaljplanen följer stadens utbyggnadsstrategi och står inte i konflikt med något utpekade område i grönstrategin.
11. Se framtaget PM från Park- och naturförvaltningen där påverkan på fladdermöss beskrivs.
12. Planen bedöms inte medföra en betydande miljöpåverkan, frågan är avstämmd med länsstyrelsen. Ingen miljökonsekvensbeskrivning upprättas.
13. Planarbetet har genomförts med utökat förfarande vilket i detta planarbete bland annat medför annonsering i GP. Angående miljökonsekvensbeskrivning se kommentar ovan.
14. Detaljplanen reglerar inte byggskedet. Då det inte bedöms finnas risk för betydande miljöpåverkan görs heller inte mer ingående studier av miljöpåverkan inom ramen för planarbetet. Med andra ord finns det inget i denna detaljplan som gör att området bedöms vara extra känsligt.
15. Planens miljöpåverkan bedöms vara beskrivet på ett för planen avvägt sätt i förhållande till vad som medges.
16. Inga miljö kvalitetsnormer bedöms överskridas till följd av exploateringen, se rubriken påverkan på vatten samt påverkan på luft i planbeskrivningen.
17. Påverkan på miljömålen beskrivs i planbeskrivningen.
18. Alternativa lokaliseringar ingår inte i detta planuppdrag. Detaljplanen omfattar inte område inom naturreservat.
19. Stadsbyggnadskontoret har i planarbetet gjort en avvägning mellan ett antal intressen bland annat behovet av fler bostäder och skola. Kontoret anser att förslaget visar på en för området lämplig avgränsning av naturområdet. Denna har fått bestämmelsen natur.
20. Stadsbyggnadskontoret bedömer att föreslagen exploatering tar hänsyn till nationella och lokala riktlinjer, såsom miljö kvalitetsmål, Göteborgs Grönplan, Miljöbalken samt de nationella och regionala miljömålen.
21. Inom ramen för planarbetet ingår det inte att pröva lämpligheten av framtida bebyggelse utanför planområdet.

Stadsbyggnadskontoret noterar de grunder som Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg presenterar. (nedan kallad Trädplan) Stadsbyggnadskontoret delar inte Trädplans bedömning att exploateringen skulle bryta mot miljöbalken och mot flera miljö kvalitetsmål t.ex. 'God bebyggd miljö'. Den framtagna trafikbullerutredningen visar på värden som är ovanligt låga i den sammanbyggda staden. Att fler människor får möjlighet att bo och leva i en sådan miljö anses bidra till en god bebyggd miljö. Stadsbyggnadskontoret anser inte att exploateringen skulle strida mot de paragrafer som Trädplan hänvisar i PBL eller de delar av EU-direktiv som det hänvisas till. Till skillnad mot vad trädplan uttrycker ligger förslaget inom intentionerna i Göteborgs strategi för utbyggnadsplanering där området ligger inom mellanstaden. Området är inte heller utpekade i stadens grönstrategi. De avsteg som görs ifrån Översiktsplanen är presenterade i planbeskrivningen.

I planarbetet har både allmänna och enskilda intressen beaktas och en prövning av om den bebyggelse som blir möjlig leder till betydande olägenheter för närboende har genomförts. Kontoret står fast vid att det förslag som ligger kommer innebära förändringar i området och påverka befintliga boende. Det kommer vara mindre växtlighet, mer insyn och mer bebyggelse. Kontoret anser dock att de enskilda intressena får stå tillbaka på ett

rimligt sätt och att denna påverkan inte kan anses vara betydande olägenhet. Det allmänna intresset av en ny skola och fler bostäder är högt och anses överväga de enskilda och allmänna intressen som påverkas. I planen har vissa justeringar av planförslaget genomförts för att minska påverkan på de kringboende. Bland annat finns en remsa med natur mellan radhusbebyggelsen och skolan. Skolan har även en lägre nockhöjd närmst bostadsbebyggelsen. I område B har huset på gården begränsats i höjd just för att påverkan på byggnaden norr om inte ska bli för kraftig. Stadsbyggnadskontoret har i planarbetet gjort en avvägning för en lämplig avgränsning av naturområdet. Denna har fått bestämmelsen natur.

Det finns inget lagkrav på att samrådsmöten ska vara protokollförda. Inom ramen för denna detaljplan har dialogmöten genomförts och samrådsmötet var i formen ”öppet hus”, under ett sådant möte upprättas inte protokoll.

Den exploatering som föreslås ger inga krav enligt lag på kompensationsåtgärder. Inom ramen för planarbetet har frivilliga åtaganden gjorts enligt stadens hantering för kompensationsåtgärder. I denna process har det bedömts att vissa ekologiska kompensationsåtgärder ska genomföras.

67. Göteborgs Ornitologiska förening

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Naturmiljö

68. Göteborgs hembygdsförbund

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse för friluftsliv/Naturresevat

69. Boende på Adler Salvius gata 1

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

70. Boende på Andalen 20B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

71. Boende på Blacktjärnsgatan 3A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Mark, vegetation och fauna, Kollektivtrafik, Friytor, Buller, Biltrafik, Parkering

72. Boende på Blacktjärnsgatan 3B

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

73. Boende på Blacktjärnsgatan 4B

Se Nätverket Föreningen trädplan Göteborgs yttrande nr 66 och synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Riksintressen och översiktsplan, Störningar, Sociala aspekter, Gång- och cykeltrafik, Miljömål.

74. Boende på Blacktjärnsgatan 4E,

Den boende framför delar av Nätverket Föreningen trädplan Göteborgs yttrande, Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66

75. Boende på Blacktjärnsgatan 5B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område B, Område C, Område D, Område E, Påverkan under byggtiden, Störningar, Hantering under planprocessen, Kollektivtrafik, Parkering.

Personen har en förhoppning om att dess synpunkter beaktas i planarbetet och i de specifika byggprojekteten och skriver att den skulle uppskatta en eventuell återkoppling/diskussion.

Kommentar:

Återkopplingen sker genom detta granskningsutlåtande.

76. Boende på Blacktjärnsgatan 5G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Luft, Parkering, Biltrafik, Miljökonsekvenser, Mark, vegetation och fauna. Område E, Buller, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektiv), Riksintressen+Översiktsplanen,

77. Boende på Blacktjärnsgatan 5G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Mark, vegetation och fauna Riksintressen+Översiktsplanen. Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

Bifogar även en Svea HR dom från 2017-02-01 från Mark och miljööverdomstolen angående ett rättsfall i Partille och ställer frågan om förtätningen behövs.

Kommentar:

Göteborg stad växer och behovet av bostäder bedöms som stort. Planläggningen sker i det som är utpekad som mellanstaden i strategi för utbyggnadsplanering.

78. Boende på Blacktjärnsgatan 5G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Biltrafik, Mark, vegetation och fauna, Område E, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektiv), Riksintressen+Översiktsplanen,

79. Boende på Blacktjärnsgatan 5G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Mark, vegetation och fauna, Miljökonsekvenser, Störningar, Miljömål, Trafik, Fornlämningar, Kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Buller, Påverkan under byggtiden.

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

80. Boende på Blacktjärnsgatan 6E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen och Friytor.

81. Boende på Blacktjärnsgatan 6 D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Område E, Sociala aspekter, Friytor, Riksintressen+översiktsplanen

82. Boende på Blacktjärnsgatan 7A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen+översiktsplanen, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Trafik, Kollektivtrafik, Biltrafik.

83. Boende på Blacktjärnsgatan 7B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Riksintressen+översiktsplanen, Tillgänglighet och service, Trafik, Biltrafik, Mark, vegetation och fauna.

84. Boende på Blacktjärnsgatan 7 C

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E, Riksintressen+översiktsplanen, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Område A, Område B, Miljökonsekvenser, Trafik, Biltrafik, Kollektivtrafik, Störningar.

85. Boende på Blacktjärnsgatan 7 E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Biltrafik, Föreslagen bebyggelse/Allmänt. Utöver det anser den yttrande att granskningsförslaget är bättre än samrådsförslaget.

86. Boende på Blacktjärnsgatan 7F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E, Trafik, Tillgänglighet och service.

87. Boende på Blacktjärnsgatan 7G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Riksintressen+översiktsplanen, Tillgänglighet och service, Trafik, Biltrafik, Mark, vegetation och fauna.

88. Boende på Blacktjärnsgatan 8b

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område B, Område E, Trafik, Kollektivtrafik, Biltrafik, Luft, Mark, vegetation och fauna.

Den boende framför även:

Hoppas att alla de som redan fajtats i första rondan fortsätter att orkar fajtats i rond två och där många fler. Tänk att så många av oss har samma åsikt. Många fler tycker som vi men orkar inte lägga tid på detta utan hoppas och tror på att ni ska ta rätt beslut.

89. Boende på Blacktjärnsgatan 8b

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Trafik, Kollektivtrafik, Biltrafik, Område E, Hantering under planprocessen, Riksintressen+översiktsplanen, Friytor, Mark, vegetation och fauna.

90. Boende på Blacktjärnsgatan 8e

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Friytor, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektiv), Föreslagen bebyggelse/Allmänt.

91. Boende på Blacktjärnsgatan 8g

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektiv), Friytor.

92. Boende på Blacktjärnsgatan 9F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Kollektivtrafik, Gång- och cykeltrafik, Område B, Område A, Område E, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Område D.

Den yttrande anser att dess tidigare sända synpunkter avfärdats för lättvindigt.

Kommentar:

Synpunkter från samrådet har sammanställts i en samrådsredogörelse och flera justeringar genomfördes med anledning av inkomna synpunkter. Synpunkterna besvarades i redogörelsen. Däremot var det långtifrån alla synpunkter som tillgodosågs.

93. Boende på Blacktjärnsgatan 10C

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Parkering, Kollektivtrafik, Hantering under planprocessen, Mark, vegetation och fauna.

94. Boende på Blacktjärnsgatan 11 B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Kollektivtrafik, Föreslagen bebyggelse, Riksintressen och översiktsplan, Fornlämning, Kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Störningar, Hantering under planprocessen, Buller, Mark, vegetation och fauna, Miljökonsekvenser.

95. Boende på Blacktjärnsgatan 10D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Parkering.

96. Boende på Blacktjärnsgatan 11 E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Trafik.

97. Boende på Blacktjärnsgatan 11 E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Trafik, Kollektivtrafik, Överväganden och konsekvenser.

98. Boende på Blacktjärnsgatan 12D, 2 yttranden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Föreslagen bebyggelse, Allmänt, Friytor, Tillgänglighet och service, Trafik: Störningar, Mark, vegetation och fauna, Kollektivtrafik.

99. Boende på Blacktjärnsgatan 12e

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Föreslagen bebyggelse, Störningar, Mark, vegetation och fauna.

100. Boende på Blacktjärnsgatan 12 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Friytor, Mark, vegetation och fauna.

101. Boende på Bredmossegatan 1H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Riksintress och översiktsplan, Sociala aspekter, Mark, vegetation och fauna.

102. Boende på Bredmossegatan 1H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter/(konsekvenser och barnperspektivet), Område A, Riksintressen+ Översiktsplanen, Trafik, Kollektivtrafik, Parkering, Biltrafik, Tillgänglighet, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Område E.

103. Boende på Flisgatan 10

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, kollektivtrafik, trafik, biltrafik, Område E, Mark, vegetation och fauna, Riksintresset+översiktsplanen, Friytor, Föreslagen bebyggelse/Allmänt.

Den boende framför att hen arbetat med utformning av kollektivtrafik i över 10 år och har som konsult och genomfört kollektivtrafikutredningar åt många trafikhuvudmän och entreprenörer i Sverige. Med den bakgrunden framför hen att busslinjen till Härlanda järn inte uppfyller några kriterier för att bli verklighet.

Kommentar:

Stadsbyggnadskontoret kvarstår i sin bedömning från samrådet att planen fortsatt ska möjliggöra för en framtida trafikering med kollektivtrafik även om Västtrafik i dagsläget har svarat att de inte ser det som möjligt att trafikera.

104. Boende på Flisgatan 14

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Syfte och Miljökonsekvenser/Naturmiljö.

105. Boende på Flisgatan 24

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E, Trafik, Kollektivtrafik.

106. Boende på Föreningsgatan 4A

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

107. Boende på Gamla Prästvågen 6b

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trådplan Göteborg.

108. Boende på Geteryggsgatan 11

Synpunkter på tre olika aspekter i bilagor.

Byggnadshöjd

Punkthusen bör dras ner till 4-6 våningar. Likaså bör de nya husen längs med Smörslottsgatan norra sidan dras ner en våning för att matcha istället för att dominera. Som kompensation föreslås att området på längre sikt får ytterligare två punkthus i området som är märkt 'Sävenäs Natur'. Likaså anses det gå att höja exploateringsgraden i område C något.

Ifall punkthus är viktigt gör då om planen rejält. Det finns ett annat område inom området där punkthus passar bättre till exemplet delar av område B. Söder om befintlig norr-gavel på Smörslottsgatan 80-86, resp västra gavel nr 94-96. Huvudpoängen är att punkthusen då kommer längre från vägen vilket gör att höga punkthus kan accepteras. Poäng nummer två är att just denna befintliga (vinklade) "yttre fasad" är den som är högst i området och där höga punkthus alltså passar minst dåligt.

Sist är skuggningen minst allvarlig över det ljusa dygnet: inga balkonger belyses på morgonen; långt till skuggade andra (befintliga) partier på eftermiddagen.

Ett tredje alternativ, som förmodligen är svårt är att flytta punkthusen längre från vägen inom befintligt område A, cirka 50m. Som i övriga befintliga närbelägna områden (Spåntorget).

Byggrätten med förskola med 8 avdelningar (område D) i alternativ med bostäder anses även det för högt. Ett sånt lägenhetshus får inte heller sticka upp för mycket och dominera över sin omgivning.

Bifogar kartor som förklarar ovanstående förslag.

Förskoletänk inkl äldreboende

Föreslår att 4 lokaler, i olika byggnader bland de som byggs nu, byggs redan från början för att planlösning, grund och/eller väggar, avlopp och tilllopp till kök och toaletter mm, ska bli hanterbart ifall det blir aktuellt. Lokalerna kan då göras så att det finns extra rör och anslutningar som inte används. Planlösningen kan från början vara sådan att den kommer kunna hantera 2 förskoleklasser. Den boende föreslår flexibla lösningar som ska passa till både förskola, äldreboende eller vara en lokal för umgänge.

Föreslår vidare att en förskoleanpassad bamba för alla grupperna tillsammans ska placeras på en plats. Det ger att alla barn kan gå till samma bamba inom fullt accepterbart promenadavstånd; därmed få låg kostnad och mer socialt liv. Byte av såväl lärare som barn som behöver/vill flytta mellan olika lokaler kan ordnas enkelt i och med de flera lokalerna inom promenadavstånd.

Sist föreslår jag att förskolelokaler lämpligen placeras nära mot äldreboenden (istället för att vara ena eller andra). Det är ju det som menas redan i den redan existerande planen; och det är nåt vi tror på och tycker om. Det är också omnämnt i grundplanen och det känns helt rätt.

Den boende bifogar kartor med förslag på platser för förskolelokaler.

Trafik

Säkra att busstrafik kan ha bra "flow" ner mot vändplatsen vid skolan. Ta till tillräckligt med plats för ev upp till två busslinjers ändhållplats. Diskutera med Västrafik eller Trafikkontoret ifall man kan säkra bullernivån med att kräva elbussar, eller laddhybridbussar som kan gå tyst i kritiska områden och ladda batterierna vid ändhållplatser och nedförsbackar och sen gå tyst i uppförsbackar (iaf nära bebyggelse). Gör i så fall plats för laddstationer (ifall inte Västrafik säger man klarar sig med nattladdning).

Ordna bra avstämning av kopplingen Robertshöjdsgatan – Smörslottsgatan.

(Kan ev. parkeringshus eller utomhusparkering hamna längre bort längs Robertshöjdgatan än nu planerat? Förslaget skulle vara just söder om stigen som i sin tur går just söder om Flisgatan upp mot Smörslottsgatan/Spåntorget.)

Kommentar:

Byggnadshöjd: Initialt under planarbetet har olika bebyggelsestrukturer hanterats. Arbetsgruppen landade i en struktur med olika hustyper, punkthus, lamellhus och fyrbohus. Stadsbyggnadskontoret anser att det är värdefullt med en blandning och föreslagna punkthus anses stå på sådant avstånd till de två utpekade kulturmiljöerna att dessa inte påtagligt skadas. Fler punkthus ner mot Härlanda tjärn bedöms inte som lämpligt. Lamellhusen längs med Smörslottsgatan har en reglerad byggnadshöjd mot gatan vilket från gatunivå minskar byggnadens skala. Förslagets skuggpåverkan finns i upprättad solstudie. Byggrätten i område D motsvarar föreslagen byggrätt på motstående sida Smörslottsgatan.

Förskoletänk inkl äldreboende: Förslagen översänds till lokalsekretariatet, lokalförvaltningen och fastighetskontoret.

Trafik: Inom ramen för detaljplanen styrs inte Västtrafiks trafikering. Genom förslaget möjliggörs trafikering längs Smörslottsgatan. Yttrandet översänds till trafikkontoret. Garagets placering centralt i området föreslås serva område A och B vilket gör att en placering längre bort på Robertshöjdgatan inte blir lika ändamålsenlig.

109. Boende på Geteryggsgatan 11

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Buller, Trafik, Föreslagen bebyggelse – Omfattning, Friytor, Naturmiljö

110. Boende på Geteryggsgatan 16

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik, Hantering under planprocessen, Parkering, Mark, vegetation och fauna.

111. Boende på Geteryggsgatan 16

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Föreslagen bebyggelse.

112. Boende på Geteryggsgatan 17

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Område E

113. Boende på Geteryggsgatan 17

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Område E, Område D

114. Boende på Geteryggsgatan 20 (4 yttranden)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse och översiktsplan, Mark, vegetation och fauna, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Trafik, Kollektivtrafik.

Se även synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

Det enda alternativet som återstår är i praktiken för Göteborgs stad att göra ett tillköp av kollektivtrafik till Härlanda Tjärn. Och inte heller det är ett realistiskt alternativ.

Kommentar:

Staden avser inte att genomföra tillköp av kollektivtrafik i samband med denna detaljplanen.

115. Boende på Geteryggsgatan 20

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse och översiktsplan, Sociala aspekter, Föreslagen bebyggelse, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Trafik, Kollektivtrafik.

116. Boende på Geteryggsgatan 21

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen + översiktsplanen, Trafik, Buller

117. Boende på Geteryggsgatan 26

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Naturmiljö

118. Boende på Geteryggsgatan 32

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Trafik, Kollektivtrafik.

119. Boende på Geteryggsgatan, 33

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse.

120. Boende på Geteryggsgatan 35

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Miljökonsekvenser, Trafik, Parkering, Sociala aspekter, Störningar.

121. Boende på Geteryggsgatan 36

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Parkering, Biltrafik.

122. Boende på Geteryggsgatan 37

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Naturmiljö, Trafik

123. Boende på Geteryggsgatan 37

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Teknisk försörjning, Trafik, Område E

124. Boende på Geteryggsgatan 40

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Parkering.

125. Boende på Geteryggsgatan 40 samt ett anonymt, två identiska yttranden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik. Vidhåller de synpunkter hen lämnade in under samrådet.

Kommentar:

För synpunkter framförda under samrådet se kommentarer i samrådsredogörelsen.

126. Boende på Geteryggsgatan, 48

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Friytor

127. Boende på Geteryggsgatan, 52 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Natur, Trafik.

128. Boende på Geteryggsgatan, 52 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Påverkan under byggtiden, Störningar, Trafik.

129. Boende på Klyvsåggsgatan 7 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Naturmiljö

130. Boende på Klyvsåggsg 7 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Friytor

131. Boende på Knipeflogsgatan 1c

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

132. Boende på Lådspikaregatan 12

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik.

133. Boende på Lådämnesgatan 56 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Trafik.

134. Boende på Lådämnesgatan 56 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Störningar.

135. Boende på Långefjällsgatan 5G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Dagvatten, Buller och Störningar.

136. Boende på Lindekullegatan 10

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse och Friytor.

137. Boende på Långefjällsgatan 3 B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Parkering och Biltrafik.

138. Boende på Långefjällsgatan 3e (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik Föreslagen bebyggelse.

139. Boende på Långefjällsgatan 3e (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Föreslagen bebyggelse.

140. Boende på Långefjällsgatan 5D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik, Kollektivtrafik, Mark, vegetation och fauna, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse.

141. Boende på Långefjällsgatan 8 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering undre planprocessen, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Föreslagen bebyggelse, Sociala aspekter, Parkering, Friytör, Mark, vegetation och fauna, Kollektivtrafik.

142. Boende på Långefjällsgatan 8 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering undre planprocessen, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Föreslagen bebyggelse.

143. Boende på Lådspikaregatan 12

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Mark, vegetation och fauna, Miljökonsekvenser.

144. Boende på Manufakturatan 4

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och Fauna, Trafik, Parkering, Föreslagen bebyggelse.

145. Boende på Ormebäcksgatan 3A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse+ÖP, Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter

146. Boende på Ormebäcksgatan 3e

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter, Störningar, Trafik

147. Boende på Ormebäcksgatan 4B

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg, samt i tematisk sammanfattning under rubrikerna: Trafik, Sociala aspekter

148. Boende på Ormebäcksgatan 4C (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Störningar, Trafik, Sociala aspekter.

149. Boende på Ormebäcksgatan 4C (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter

150. Boende på Ormebäcksgatan 4C (3)

Yttrandet skickat i filformat som inte gått att öppna. Kontaktförsök har gjorts med medborgaren men yttrandet har inte kompletterats. I meddelandet nämns att planeringen måste göras om och skolan flyttas från det område som är markerat som Riksintresse.

151. Boende på Ormebäcksgatan 4b

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse, Parkering, Kollektivtrafik, Sociala aspekter, Riksintressen och översiktsplan, Störningar, Miljökonsekvenser, Trafik

152. Boende på Ormebäcksgatan 4E

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik.

153. Boende på Ormebäcksgatan 4G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintressen+ÖP, Trafik

154. Boende på Ormebäcksgatan 5d 2 yttranden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik, Kollektivtrafik, Sociala aspekter, Föreslagen bebyggelse.

155. Boende på Ormebäcksgatan 5G (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Påverkan under byggtiden, Trafik, Buller.

156. Boende på Ormebäcksgatan 5G (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintressen+ÖP, Sociala aspekter, Område B, Solstudie

157. Boende på Ormebäcksgatan 6A och Björcksgatan 23, 4 personer

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintressen+ÖP, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Sociala aspekter, Störningar, Område E

158. Boende på Ormebäcksgatan 6D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område B

159. Boende på Ormebäcksgatan 6e

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Område A

160. Boende på Ormebäcksgatan 7 a

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Sociala aspekter, Mark, vegetation och fauna.

161. Boende på Ormebäcksgatan 7B (1), 2 yttranden

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg

162. Boende på Ormebäcksgatan 7G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Kollektivtrafik, Störningar.

163. Boende på Ormebäcksgatan 9A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Föreslagen bebyggelse, Gång- och cykeltrafik, Biltrafik, Parkering, Buller, Friytor, Sociala aspekter, Miljökonsekvenser, Luft.

164. Boende på Ormebäcksgatan 9F, 2 identiska yttranden

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna

165. Boende på Ormebäcksgatan 9G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna, Trafik

166. Boende på Ormebäcksgatan 9 H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Trafik

167. Boende på Ormebäcksgatan 11B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter, Mark, vegetation och fauna.

168. Boende på Ormebäcksgatan 11C

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg och tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse + ÖP, Störningar, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter, Kollektivtrafik, Område E

169. Boende på Ormebäcksgatan 11 D

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna

170. Boende på Ormebäcksgatan 11 F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Störningar, Trafik

171. Boende på Ormebäcksgatan 11 G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna

172. Boende på Prästgårdsängen 13

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter, Solstudie

173. Boende i Robertshöjd

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna.

174. Boende på Rosendalsgatan 29 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Hantering under planprocessen, Riksintresse för frilufsliv/Naturreservat, Mark, vegetation och fauna, Kollektivtrafik, Trafik, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv)

175. Boende på Rosendalsg. 29 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Störningar, Trafik, Kollektivtrafik, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv), Hantering under planprocessen, Riksintresse för frilufsliv/Naturreservat, Område A, Mark, vegetation och fauna, Riksintresse + ÖP

176. Boende på Råbäcksgatan 1b

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Riksintresse + ÖP, Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse, Trafik

177. Boende på Råbäcksgatan 1d

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Kollektivtrafik, Riksintresse + ÖP, Föreslagen bebyggelse, Område A, Område B, Område D, Solstudie

178. Boende på Råbäcksgatan 1h

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv)

179. Boende på Rörmossegatan 1D

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

180. Boende i Brf Björkekärr, Brf Fiolen, Robertshöjds samfällighetsförening

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse, Hantering under planprocessen, område A.

181. Boende på Smörslottsgatan

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen

182. Boende på Smörslottsgatan 40

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Trafik

183. Boende på Smörslottsgatan 46

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv), Trafik, Kollektivtrafik

184. Boende på Smörslottsgatan 53

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Buller, Sociala aspekter, Naturmiljö.

185. Boende på Smörslottsgatan 56,

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Trafik, Kollektivtrafik, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv)

186. Boende på Smörslottsgatan 57 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintressen och översiktsplan, Mark, vegetation och fauna, Buller, Föreslagen bebyggelse.

187. Boende på Smörslottsgatan 57 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse + ÖP, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Område D, Trafik

188. Boende på Smörslottsgatan 57 (3)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Trafik, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv)

189. Boende på Smörslottsgatan 59

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksinresse + ÖP, Hantering under planprocessen, Mark, vegetation och fauna Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E, Störningar, Sociala aspekter/(Konsekvenser och barnperspektiv), Trafik, Kollektivtrafik, Solstudie

190. Boende på Smörslottsgatan, 61 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område D, Mark, vegetation och fauna.

191. Boende på Smörslottsgatan 61 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Kollektivtrafik

192. Boende på Smörslottsgatan 61 (3)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Riksintressen+översiktsplanen, Tillgänglighet och service, Trafik, Biltrafik, Kollektivtrafik, Mark, vegetation och fauna, Område D

193. Boende på Smörslottsgatan 61 (4)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Kollektivtrafik, Trafik

194. Boende på Smörslottsgatan 61 (5)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område E, Sociala aspekter, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Biltrafik, Kollektivtrafik, Buller, Luft, Område D, Friytor, Område A, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Artskyddsförordningen, Påverkan under byggtiden, Tillgänglighet och Service.

Detta sammantaget skapar så mycket buller och luftföroreningar som påverkar oss boende i Brf Fiolen. Många har sovrum vända mot gatan (de nya husen får inte byggas så) och vår friskluftsventilation tas in på denna fasad. Några bullervärden och luft-kvalité-mätningar är inte gjorda för våra befintliga hus.

Kommentar:

Bullervärdena efter exploateringen förväntas vara förhållandevis låga för att vara i den sammanbyggda staden. Det finns en utredning i samrådet där även brf Fiolen är medtagen. Ingen luftkvalité-mätning krävs då det inte riskerar att överskridas några gränsvärden.

195. Boende på Smörslottsgatan 78

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Mark, vegetation och fauna.

196. Boende på Smörslottsgatan 82

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Solstudie, Påverkan under byggtiden, Föreslagen bebyggelse, Område B – lamellhusen, Område E – skola, Kollektivtrafik, Biltrafik, Sociala aspekter, Naturmiljö.

197. Boende på Smörslottsgatan 86 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Sociala aspekter, Område A, Område B, Område C.

198. Boende på Smörslottsgatan 86 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen Bebyggelse/Allmänt, Område E, Miljökonsekvenser/Naturmiljö, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Buller, Luft, Sociala aspekter.

199. Boende på Smörslottsgatan 90 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, område E.

Anser att det planerade huset vid Smörslottsgatan 90-100 bör flyttas till precis nedanför befintlig parkeringsplats. Att ha träd/ grönområde mellan husen är så betydelsefullt både för den psykiska och fysiska miljön. Vi har behov av grönområde, integritet, ljus och förslaget medför för mycket insyn. Vid behov av annan mark finns stort område mellan den så kallade lillagården, bollplan och bovårdens kontor för ett punkthus.

Positivt att ni vänt det planerade boendet utanför 110 och bevarar nuvarande gångstråk bakom nuvarande förskolan på smörslottsgatan 69. Det uppskattas verkligen. Förstår att bostäder behövs och ser positivt på att det byggs bort skog närmast gatorna så det upplevs tryggare vid promenader i området.

Kommentar:

Behovet att bostäder bedöms stort och föreslagen exploateringsgrad i område C ger möjlighet att bevara viss grönska och luftighet mellan husen.

Alternativa placeringar av bostadsbebyggelse genomförs inte inom ramen för denna detaljplan.

200. Boende på Smörslottsgatan 90 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område B, Trafik, Biltrafik, Parkering, Område E, Tillgänglighet och service, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Sociala aspekter, Påverkan under byggtiden.

201. Boende på Smörslottsgatan 90 (3)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område B, Trafik, Biltrafik, Parkering, Område E, Tillgänglighet och service, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Sociala aspekter, Påverkan under byggtiden.

202. Boende på Smörslottsgatan 102

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Område A, Område B, Område C, Område D, Område E, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Mark, vegetation och fauna, Parkering, Biltrafik, Friytor, trafik, Buller, Luft.

203. Tre boende på Smörslottsgatan 106 och Smörslottsgatan 104

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen. Område C.

204. Boende på Smörslottsgatan 104

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Område C, Kollektivtrafik. Hantering under planprocessen.

205. Boende på Smörslottsgatan 110

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Sociala aspekter, Buller.

206. Boende på Stabbegatan 10

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Mark, vegetation och fauna.

207. Boende på Stabbegatan 38

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Lagar, Riksintressen+Översiktsplanen (Kommunens strategiska planering, Riksintresse för friluftsliv), Mark, vegetation och fauna, Trafik, Kollektivtrafik, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område A, Biltrafik.

208. Boende på Stabbegatan 99

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

209. Boende på Stenungsundsgatan 6,

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg och tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Kollektivtrafik och Biltrafik

210. Boende på Stockvagnsgatan 1E (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Artskyddsförordningen, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Område A, Riksintresse för friluftsliv/Naturresterva, Friytor, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Gång- och cykeltrafik, Område B, Område D, Kollektivtrafik, Område E, Kommunens strategiska planering, Biltrafik

En fråga som vi har sökt svar på innan granskningsperiodens slut är hur L, M, MP och KDs yrkande avseende planen i samrådsprocessen har bedöms. Tyvärr har stadsbyggnadskontoret inte kunnat lämna svar på denna fråga. Enligt yrkandet vill L, M, MP och KD se något färre våningar på de resterande två punkthusen. Enligt den nya planbeskrivningen är inte något av punkthusen i område A sänkta i våningsantal. Husen har fortfarande 9 respektive 10 våningar ut mot gatan? Hur stämmer det med yrkandet?

Kommentar:

Justeringar har skett utifrån det beslutsunderlag byggnadsnämnden fattade sitt beslut kring vid sammanträdet 2017-10-24.

För område A hade följande justeringar gjorts:

- Ett av punkthusen har utgått.
- De två övriga punkthusen har sänkts med en våning vardera.

Tillåten exploatering för område A har därmed genom ovanstående samt justering av planbestämmelse om exploateringsgrad sänkts från 13 400 BTA till 8 100 BTA.

211. Boende på Stockvagnsgatan 1E (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Område A, Område B, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Riksintresse för friluftsliv/Naturrestat, Mark, vegetation och fauna, Friytor, Artskyddsförordningen, Sociala aspekter, Naturmiljö, Område E, Tillgänglighet och service, Trafik, Biltrafik, Kollektivtrafik.

212. Boende på Stockvagnsgatan 1 F (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

213. Boende på Stockvagnsgatan 1F (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse.

214. Boende på Stockvagnsgatan 1H

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Riksintresse och översiktsplan.

215. Boende på Sulitelmagatan 3G

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Störningar, Mark, vegetation och fauna.

216. Boende på Södra Sotenäsvägen 90

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Trafik, Störningar, Luft.

217. Boende på Södra Sotenäsvägen 91

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik, Sociala aspekter, Riksintressen och översiktsplan, Buller.

218. Boende på Södra Vägen 43

Se synpunkter och kommentarer under yttrande 66 från Nätverket Föreningen Trädplan Göteborg.

219. Boende på Torvmossegatan 1 H (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Gång- och cykeltrafik.

220. Boende på Torvmossegatan 1H (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Miljömål, Tillgänglighet och service, Sociala aspekter, Allmänt, Trafik, Biltrafik, Parkering, Gång- och cykeltrafik, Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna.

221. Boende på Torvmosseg 1F, 3 yttranden.

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Hantering under planprocessen, Mark, vegetation och fauna, Påverkan under byggtiden, Störningar, Trafik, Parkering, Föreslagen bebyggelse, Riksintresse och översiktsplan.

222. Boende på Trädgårdsvägen 10

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse.

223. Boende på Träkilsgatan, 23

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubriken: Friytor.

224. Boende på Träkilsgatan 44

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Parkering, Riksintresse och översiktsplan.

225. Boende på Träkilsgatan 45

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna, Trafik, Störningar.

226. Boende på Träkilsgatan 46

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse, Riksintresse och översiktsplan.

227. Boende på Träkilsgratan 79 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

228. Boende på Träkilsgratan 79 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Trafik.

229. Boende på Träringen 10

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse och översiktsplan.

230. Boende på Träringen 20

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Riksintresse och översiktsplan.

231. Boende på Träringen 21

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Fornlämningar, Kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Riksintressen och översiktsplan, Friytor, Störningar, Trafik, Kollektivtrafik.

232. Boende på Träringen 22

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse och översiktsplan, Trafik, Störningar, Föreslagen bebyggelse.

233. Boende på Träringen 24

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

234. Boende på Träringen 27 (1)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Kollektivtrafik, Biltrafik, Mark, vegetation och fauna, Parkering, Tillgänglighet, Buller, Luft, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Område A, Föreslagen bebyggelse Allmänt, Friytor, Riksintresse.

235. Boende på Träringen 27 (2)

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Friytor, Tillgänglighet och Service, Mark, vegetation och fauna, Sociala aspekter, Biltrafik, Buller, Parkering.

236. Boende på Träringen 30

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Hantering under planprocessen.

237. Boende på Träringen 34 a

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrik: Föreslagen bebyggelse.

238. Boende på Träringen 34d

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Kollektivtrafik, Trafik, Riksintresse och översiktsplan.

239. Boende på Träringen 38 A

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Störningar, Föreslagen bebyggelse, Kollektivtrafik, Trafik.

240. Boende på Träringen 38b

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Störningar, Kollektivtrafik, Trafik.

241. Boende på Träringen 38 F

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Friytor, Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt.

242. Boende på Träringen 46

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Riksintresse, Friytor, Mark, vegetation och fauna, Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E.

243. Boende på Träringen 52

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område E.

244. Boende på Ulveliden 25

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna.

245. Boende på Welandergatan 56 B

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Mark, vegetation och fauna.

246. Boende på Stenhyddegatan 3, Mölndal

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Fornlämningar, kulturhistoria och befintlig bebyggelse, Störningar, Sociala aspekter, Parkering, Friytor, Mark, vegetation och fauna, Kollektivtrafik.

247. Boende på J a Selanders Gata 1, Eskilstuna

Positiv till planerna mer bostäder. Påpekar att det är svårt att flytta tillbaka till Göteborg med hänsyn till bostadsbristen. Bodde tidigare på Studiegången.

248. Adresslös

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse/Allmänt, Område B.

249. Adresslös

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Friytor, Naturmiljö.

250. Adresslös

Se synpunkter och kommentarer under tematisk sammanfattning av inkomna yttranden under rubrikerna: Föreslagen bebyggelse, Störningar.

Revideringar

Planförslaget har reviderats. Revideringen innebär att:

- Redaktionella justeringar och mindre ändringar i planhandlingarna är genomförda utifrån kommentarer från Göteborgs Energi, Kretslopp och vatten, Länsstyrelsen,
- u-område har förlängts i område C
- PM med en sammanlagd naturvärdesbedömning har tagits fram.
- Under granskningen uppmärksammades att bestämmelsen om genomförandetiden hade fallit bort, denna är nu återinförd på plankartan.
- Bestämmelsen med undantag från begränsning av byggnadshöjd har preciserats till att enbart gälla trapphus och hissar.

Berörda fastighetsägare har informerats om revideringen. Eftersom revideringen inte innebär någon väsentlig ändring av förslaget erfordras inte någon ny granskning.

Karoline Rosgardt
Planchef

Maria Lejon
Planarkitekt

Bilaga 1 - Lista över samrådsrets

Sändlista

Kommunala nämnder och bolag m.fl.

Fastighetskontorets tillgänglighetsavd
Fastighetsnämnden/kontoret
Göteborg Energi AB (Fjärrvärme)
Göteborg Energi Gasnät AB
Göteborg Energi GothNet AB
Göteborg Energi Nät AB
Göteborgs Hamn AB
Göteborgs Stads Parkerings AB
Idrotts- och föreningsnämnden/
förvaltningen
Kretslopp och Vatten
Kulturnämnden/förvaltningen
Lokalnämnden/förvaltningen
Lokalsekretariatet
Miljö- och klimatnämnden/
Miljöförvaltningen
Namnberedningen
Park- och naturnämnden/förvaltningen
Räddningstjänsten Storgöteborg
Social resursnämnd
Stadsdelsnämnden/förvaltning i Örgryte-Härlanda
Stadsledningskontoret
Trafiknämnden/kontoret
Utbildningsnämnden/förvaltningen

Statliga och regionala myndigheter m.fl.

Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen
PostNord Produktion VO Göteborg
(fd.Posten AB)
Skanova Nätplanering D3N
Statens geotekniska institut
Swedavia AB
Svenska Kraftnät
Trafikverket
Vattenfall Eldistribution AB
Västfastigheter Ledningsstab, Flygplats-
chefen
Västtrafik AB

Sakägare

Utsänt enligt fastighetsförteckning

Bostadsrättsinnehavare, hyresgäster, boende

Underrättas via annons i GP

Övriga

Underrättas via annons i GP

Bilaga 2 - Länsstyrelsen Västra Götalands läns yttrande

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Yttrande
2018-01-09

Diarienummer
402-40267-2017

Sida
1(3)

Samhällsbyggnadsenheten
Anna Henden
Planarkitekt
010-224 43 65
anna.henden@lansstyrelsen.se

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret
sbk@sbk.goteborg.se

Granskningsyttrande över detaljplan för bostäder och skola vid Robertshöjdsgatan/Smörslottsgatan inom stadsdelen Sävenäs och Delsjön i Göteborgs Stad, Västra Götalands län.

Handlingar daterade 2017-10-24 för samråd enligt 5 kap 22 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och att den därför kan komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar att:

- Bebyggelse blir olämplig för människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion med avseende på ras och lösa block.

Geoteknik

Ni har inte utrett risk för bakåtgripande skred från vattendraget. Ni har heller inte tydliggjort om lösa block förekommer utanför planområdet och om dessa kan påverka planområdet. Se vidare i yttrande från SGI daterat 2018-01-02, som har skickats till er separat.

Synpunkter på granskningshandlingen i övrigt

Artskydd

Fåglar och fladdermöss

Enligt naturvärdesinventeringen som togs fram inför samrådsskedet förekommer de rödlistade fågelarterna spillkråka, gröngöling och kungsfågel inom planområdet. Enligt samma inventering förekommer inom området även fem arter fladdermöss. Länsstyrelsen påpekade i samrådsyttrandet att uppgifter om eventuell påverkan på dessa arter, liksom ett resonemang om varför kommunen bedömer att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras, saknades i planbeskrivningen.

Postadress: 403 40 GÖTEBORG	Besöksadress: Södra Hamngatan 3	Telefon/Fax: 010-224 40 00 (vxl)	Webbadress: www.lansstyrelsen.se/vastragotaland	E-post: www.lansstyrelsen.se/vastragotaland
--------------------------------	------------------------------------	-------------------------------------	---	---

Till granskningskedet har ni kompletterat planbeskrivningen. Vi har dock uppmärksammat att planbeskrivning och naturvärdesinventering inte stämmer överens. De fågelarter som finns i planbeskrivningen överensstämmer inte med de arter som finns i naturvärdesinventeringen. Uppgifter om kungsfågel saknas helt. Däremot finns uppgifter om "Hackspett". Utifrån uppgifterna i naturvärdesinventeringen får Länsstyrelsen förmoda att det är arten mindre hackspett som avses. Vidare påverkar byggnation av skola möjligtvis boplatser för fladdermus enligt uppgifter i planbeskrivningen. Det framgår inte av naturvärdesinventeringen att boplatser möjligtvis påverkas. Var uppgiften är hämtad framgår inte av planbeskrivningen.

Utifrån de uppgifter som framgår av naturvärdesinventeringen delar Länsstyrelsen kommunens bedömning att förbuden i artskyddsförordningen inte aktualiseras. Planbeskrivningen behöver dock uppdateras till antagandeskedet så att uppgifterna i planbeskrivningen och naturvärdesinventeringen överensstämmer. Om det tillkommit nya uppgifter efter naturvärdesinventeringen behöver det framgå var dessa uppgifter är hämtade. Om nya uppgifter skulle framkomma som gör att artskyddsförordningens förbud aktualiseras, finns det inget lagstöd för Länsstyrelsen att pröva planen men det kan däremot medföra att planen inte går att genomföra.

Skyfall

Länsstyrelsen råder Göteborgs stad att införa en upplysning på plankartan angående fortsatta åtgärder av skyfall. Råd angående höjdsättning och kantsten i skyfallsutredningen behöver beaktas.

Synpunkter enligt annan lagstiftning

Miljöbalken

Med anledning av att en vall föreslås som skydd mot översvämning vill Länsstyrelsen upplysa om att åtgärder som utförs för att skydda mot vatten med avsikt att varaktigt öka en fastighets lämplighet för t ex bebyggelse innebär markavvattning. Att anlägga en vall eller annan anläggning i eller vid vattenområde som skydd mot vatten kan därför innebära markavvattning. Frågan att utreda om det krävs åtgärder som innebär markavvattning och vilka fastigheter som är berörda ska prioriteras i det fortsatta planarbetet och beskrivas i planhandlingen. I Västra Götalands län är markavvattning förbjuden och om så avses utföras krävs dispens och tillstånd från Länsstyrelsen.

Artskydd

idegran

Kommunen har sökt dispens från artskyddsförordningen för att ta bort idegran (522-38702-2016). Länsstyrelsen bedömer att artens bevarandestatus inte riskerar påverkas negativt av att de exemplar som tas upp i ansökan försvinner. Med ledning av Mark- och miljööverdomstolens tolkning av bestämmelserna i artskyddsförordningen (M 11317-14) bedömer Länsstyrelsen att ingen dispens krävs i det aktuella fallet. Länsstyrelsen har den 15 juni 2017 därför beslutat att inte ta upp ansökan för prövning.

Åkergröda

Vid inventeringen som utfördes i maj 2017 hittades inga åkergrödor eller andra arter groddjur. Detaljplanen bedöms därför inte påverka groddjur på ett sådant sätt att förbuden i artskyddsförordningen aktualiseras.

Strandskydd

På sid 11 i planbeskrivningen står ” Länsstyrelsen har 2016-07-15 fattat beslut om tillfälligt förordnande om strandskydd i Göteborgs kommun vilket bland annat innebär ett utökat strandskydd kring Härlanda tjärn till 300 meter.” Det är inte helt korrekt varför ni behöver justera planbeskrivningen. De korrekta uppgifterna är:

Länsstyrelsen har den 12 januari 2017 fattat beslut om förordnande om strandskydd i Göteborgs kommun vilket bland annat innebär ett utökat strandskydd kring Härlanda tjärn till 300 meter.

Detta beslut har fattats av arkitekt Nirmala Blom-Adapa efter föredragning av Anna Hendén. I den slutliga handläggningen har även Helena Irencsson, Mikael Adrian, Rebecka Thorwaldsdotter och Susann Lundman från Länsstyrelsens Tvärgrupp Göteborg, deltagit.

Nirmala Blom-Adapa

Anna Hendén

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:

SGI

Trafikverket

Länsstyrelsen/

Naturavdelningen, Helena Irencsson

Miljöskyddsavdelningen, Susann Lundman

Vattenavdelningen, Mikael Adrian